

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی روز سه شنبه (۱۵) دیماه ۱۳۲۹

فهرست مطالب:

معمدو زیری معاون وزارت اقتصاد .

۱۱ - اخذ رأی نهائی و تصویب لایحه قانونی
واصله از مجلس سنا راجع به لایحه متمم بودجه سال
۱۳۲۹ کل کشور و ابلاغ بدولت .

۱۲ - طرح و تصویب گزارش شور دوم
کمیسیون دارائی راجع به لایحه اصلاح ماده ۱۷۳
قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۲۸ اسفند ۱۳۲۵ و ارسال
بمجلس سنا .

۱۳ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون
پست و تلگراف و تلفن راجع به لایحه تمبرهای
یادگاری و موزه تمبر و ارسال بمجلس سنا .

۱۴ - طرح و تصویب گزارش شور دوم
کمیسیون پست و تلگراف و تلفن راجع به لایحه
موافقت نامه تاسیس مرکز تحقیقات ارتباطی بین
دولت شاهنشاهی ایران و دولت ژاپن و ارسال به
مجلس سنا .

۱۵ - طرح و تصویب گزارش کمیسیون دارائی
راجع به لایحه قانونی محاسبات عمومی واصله از
مجلس سنا و ابلاغ بدولت .

۱۶ - تقدیم یک فقره صورت دیون بوسیله آقای
قوام صدری معاون وزارت دارائی .

۱۷ - قرائت گزارش شعبه اول .

۱۸ - اعلام وصول و قرائت نامه رسیده از دولت
در اجرای قانون نحوه خرید ماشین آلات .

۱۹ - اعلام تعطیلات زمستانی - ختم جلسه .

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .

۲- بیانات قبل از دستور آقایان: کریم بخش
سعیدی - پدرامی - خانم جهانبانی - خانم تربیت
و آقای مهندس عترت .

۳- تصویب صورت جلسه .

۴ - تقدیم یک فقره لایحه بوسیله آقای قوام
صدری معاون وزارت دارائی .

۵ - تقدیم یک فقره لایحه بوسیله آقای مهندس
مجد معاون وزارت کار و امور اجتماعی .

۶ - طرح گزارش شور اول کمیسیون منابع
طبیعی راجع به لایحه تاسیس شرکت سهامی خاص شیلات
جنوب ایران .

۷ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون
اصلاحات ارضی و تعاون روستائی راجع به لایحه
اجازه تبدیل به احسن و واگذاری دهات و مزارع
موقوفه عام بزارعین صاحب نسق و ارسال به مجلس
سنا .

۸ - طرح گزارش شور اول کمیسیون اصلاحات
ارضی و تعاون روستائی راجع به لایحه مواد الحاقی
به قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین
مستاجر مصوب ۲۳/۱۰/۱۳۲۷ .

۹ - تقدیم یک فقره لایحه بوسیله آقای
کشاورزبان معاون وزارت پست و تلگراف و تلفن .

۱۰ - تقدیم یک فقره لایحه بوسیله آقای دکتر

مجلس ساعت نه صبح بریاست آقای عبدالله ریاضی تشکیل گردید

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

(شرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه - آقایان:

اهری - پرویزی - موقر - دکتر متین - تهرانی -

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .

دکتر بهبهانی - آواییه - دکتر صاحبزاده - صادق سمعی -
مهندس سهام‌الدینی - ضدضلعی - فتح‌الله مدنی - دکتر
موتقی - دکتر وف - بنو دکتر دولت‌شاهی - بنو زاهدی -
غائبین مرض - آقایان :

ضیائی احمدی - دکتر ضیائی - دکتر اسدی -
پاینده - سلیمان‌نای کشلی - بخبازی پور - پزشکیور -
دکتر حکیم شوشتری - رامبد - شیخ الاسلامی - فروتن -
کورس - دکتر مهدوی -

۲- بیانات قبل از دستور آقایان : کریم بخش سعیدی - پدرامی - خانم جهانانی - خانم تربیت و آقای مهندس عزت

رئیس - بقیه‌ای قبل از دستور را شروع میکنیم آقای کریم بخش سعیدی تشریح بیاورید :

کریم بخش سعیدی - درباره موضوعیکه حیثیت و مصالح عمومی کشور در میان باشد تمام افراد کشور حق اظهار نظر دارند و در این غوغای اخیر که دشمنان ایران بوجود آورده و مقامات بیدار آمنتی مملکت بزده از روی اعمال کریمه آنها برداشتن تا توجه بمسئولیت و وظیفه مشترک نمایندگان مجلس چون عده‌ای از همکاران محترم بنمایندگی مردم ایران صحبت کردند و در چنین مسئله مهم حیاتی بین اکثریت و اقلیت و احزاب ایران توین و مردم هیچگونه فرقی نیست . من قصد صحبت نداشتم ولی اخیراً طوابعی از طرف مردم و حتی بیست و شاهدوست ایران شهر و جابه‌ها رسیده و از من خواسته‌اند که مترجم احکامات آنها باشم و اجرای دستور آنها برای من محترم است بحکم وظیفه از طرف قاضیه مردم و وطن پرست و شاهدوست بلوچستان با صدای بلند باستعمار منحوس و ارتجاع باید بگویم :

بهرزگی که خواهی جمله میبوش

من اندازه قدرت را میشناسم

استعماریکه گدازه نگاه رنگ عوض میکند گشاهی رنگ لباسش سیاه و گشاهی سرخ است و گشاهی بزرگ زرد درمآید گشاهی تودهای بی وجدان و بی‌وضو و گشاهی روحانی مخرب وطن و ایحانفروش را آلت حوس قرار میدهد و اینک پس از رسوایتهای مفضوحانه بصورت اتحاد مقدس بختیار ، البکر و کفندراسیون باصطلاح دانشجویمان ایرانی هنرنمایی کرده و خواسته است که در صحنه ایران

قد علم کند باید بدانند که استعمار و ارتجاع در هر رنگ و لباس و در هر وضعیکه باشد از نظر ملت خداپرست و حق شناس و هر شیار ایران مطرود و منفور است و من بخود حق میدهم که از طرف تمام ملت ایران باو بگویم :

ای مگس عرصه بیمرغ نه جوانگه ترست
عرض خود میری وز حمت بمانم نه یوانی داشته باشی
(خنده نمایندگان - احسن)

امروز بکوری چشم جامندان و بدینان و بکوری چشم شیردها بیکه از توانائی دیدن درخشندگی چشمه آفتاب ترقی ایران محرومند ملت حق شناس ایران با یک پرچمگی تمام از مهندس دکتر استاد دانشگاه و معلم و دانشجو گرفته تا فاسر ، درخدار ، سرباز ، عشایر ، کشاورز کارگر پشت سر قائد توانای خود شاهنشاه آریامهر رهبر خردمند و دمورکرات منشی که بوجود افکار خلاقه و بلندش بیثبات مقدسش و عزم راسخ و آهنینش و بتلاشهای امید پرور و حیات بخشش هر فرد با شرف ایرانی افتخار میکند ایستاده است . ملت ایران در سایه رهبری حکیمانه چنین شاهنشاهی بانهایت اطمینان و قاضیت و با احساس غرور و سربلندی و با سرعنی که در تاریخ ایران بلکه جهان بی نظیر است مراحل ترقی و تعالی را پیموده و می‌پیماید گرچه استعمار و ارتجاع قافیه باخته یک بار دیگر بمصدق (پربدون ان بطوع انور الله بنا فواهم) میخوانند نور خداوندی را فرو نشاندند و خاموش کنند ولی من باز هم با آنها از قول خداوند متعال و نگهبانان ایران و شاهنشاه ایران میگویم که (والله یتم نوره ولو کره الکافرون) و بقول شاعر (چراغی را که از دبر فرورد هر آنکس بف کند ریشش و اگر بی ریش باشد مغزش بسوزد) (عباس میرزائی - ریشه اش بسوزد) در بیان مختصری از مبادی دوفقره از نامه‌های رسیده را بطور نمونه قرائت و جهت ثبت در تاریخ ایران به مقام ریاست محترم مجلس تقدیم میدارم زنده و جاوید بساد شاهنشاه آریامهر پاینده ایران

البته این طومار داخیلی مفصل است میخواهم وقت آقایان را زیاد بگیرم ثرائت قسمتی از آنها با مختصار قناعت میکنم امیدوارم که این قطع و وصلها را لحاظها و آقایان خواهند بخشید بعد از عنوان که عنوان بنده هست ، اخیراً منشی او باش و لایالی کتیب بدستور تیمور

بختیار خائن که کوس رسوائی او بگوش عالمیان رسیده بنا نیسانی اعضاء پوشالی و خیانت کار حزب و جبهه توده در صدد برآمده که کشور امن و آرام ایران را بکوه مورد رشک بعضی از کشورهای جهان است با ایجاد آشوب و جنجال تبدیل به محیطی برهراس و وحشت و حتی محیط مقدس دانشگاه را بمرکز تشنج بدل نمایند و مردم مرفه و شرافتمند ایران را بسوی انهدام و اضمحلال سوق دهند ولی خوشبختانه با پیدایی و هوشیاری مقام محترم امنیتی این خواست شوم و اراده ناپاک آنان جامه عمل نیبشید و بیکاره لانه‌های فساد و تباهی منهدم و ویران و جوانان پاک و درستکار دانشگاهی هم با قدرت خلاقه خود و عزمی راسخ و اراده آهنین این خیانت کاران را از محیط دانشگاه طرد و اینک مشغول فرا گرفتن علم و دانش هستند و ما مردم شاه پرست و میهن دوست شهرستان ایران شهریکه قلبی مملو از شادپرستی و وطن دوستی داریم به این خائنین اعلام مینماییم مردم ایران بازها با قیام دلیرانه خود خائنین به شاه و ایران را رسوا و اگر بازهای دیگر هم جیره هواران استعمار در تدارک نقشه خائنانه دیگری باشند باز دیگر ملت دلیر ایران چنین نقشه‌ای را نقش بر آب و آنرا در نقطه خفه و طراحان این نوع نقشه‌ها را رسواتر خواهند ساخت ولی در صورتیکه همین افراد که گوی ساده لوحی را خورده و تحت نفوذ و ظاهر فریبنده دشمنان مملکت دست به اعمال خلافی زده‌اند باز هم در صدد ترمیم و جبران گذشته برآمده و بخواهند گناه خود را با انجام کارهای اصلاحی و برای بشمر رساندن انقلاب شاه و ملت با سایر ملت ایران همگام و همدوش شوند و با خدمت به شاه و ملت گناه خود را شستشو دهند بقیام مورد عنایت شاهنشاه آریامهر که مظهر انسانیت بوده و ملت ایران که با داشتن گذشت زیبا از خاص و عام جهانیان است قرار خواهند گرفت . خصوصاً از فرزندان میهن یعنی دانشجویانیکه بغلق بعلت ساده لوحی تحت تأثیر عده‌ای عوام فریب و مغرض که هدفی جز زوال مملکت نداشته قرار گرفته و به اشتباه فریب آنها را خورده‌اند مصرأ خواستاریم بدرگاه شاهنشاه آریامهر تاجی ملت ایران بنام آورده و از گذشته خود بشعبه و در رد

کوشش کردند به اعتلای ایران آید و آزاد و مترقی که به اشکار شهریار ارجمند مادر حن خیار دانش است گداهند و بر رفسر انگین گذشته شیعیان شوم و بی‌بیل داشته باشند که شاهنشاه بمصدقی بخللاقه - اخلاقی خداوندی داشته ، در ضل توجهات و عنایت خاصه خود آنها را خواهند بخشید زیرا شاهنشاه شرف و کرامت حیب ایران فرزندان دانشجوی خود را دوست میدارند و ملت ایران همواره قربانی کردن فرزندان صالح را از انهدام و ضل ترجیح داده و اگر لازم باشد در آینده دست به اینکار خواهد زد و در صورتیکه چنین انگهائی در اجتماع باز نخواهند در راه زوال و بیستی مملکت گدایی بردارند بقیل داشته باشند ملت دلیر ایران برای همیشه آساز از اجتماع ضرد و غمناک آساز افرو خواهند بقیل بهمین لحاظ از شما که نماینده ما مردم این شهرستان هستید تقاضا داریم مراتب جایبازی ما را به عرض ما بکنده تقدیم و با استفاده از تریبون محترم مجلس شورای ملی بدایر اینک و جهانیان مر نه جنود نامحدود قدا گری مردم این سمت را اعلام فرمائید

از طرف اهلی ایران شهر سز هنگد ساز شسته
حسبالله رنگی - بهمن پار کز - غلامرضا ایزد پناه -
محمود شتوده - علی اکبر بزدان شمس - محمد عظیم زریں
کد خدا شمعان زارعی - کدخدایا آریامهر - آخوند محمد
حسن ایزد پناه - مراد محمد جدی و صدده - منشی
دیگر
طومار دیگری است از اهلی جدید شهر که مختصر است بعد از عنوان در این موقع حساس که عده‌ای بی‌رض و خائن که بوانی از انسانیت و آدمیت نداشته و محض بیست مقدس و پاک دانشگاه را بمرکز آشوب و جنجال تبدیل نموده‌اند بر خود لازم دانسته که مراتب نفور و از جبر شدید خود را اعلام و آمادگی خود را برای جدایی در راه بشمر رساندن هدفهای مترقیانه شاهنشاه آریامهر و یاری میهن اعلام داریم و با قاضیت هر چه تمیز بگوئیم مردم شرافتمند ایران دیگر رنگ ایستمدار را بخوبی شناخته و هیچگاه تبدیل لباس برای هوشی گران و خائنین نمی‌ماند که از انجابت و ابرائیت بوانی سر نهاده بعثت عدم شناسایی آنها خواهند شد اما با تقدیم این طومار تقاضا داریم

نماینده‌گی از طرف ما مردم شاه پرست و مین پرست شهرستان چاه‌بهار که شعاری جز خدا - مین نداریم از پشت تریبون مجلس شورای ملی مکتوبات قلبی ما را اعلام و مراتب فداکاری و جانبازی ما را به پیشگاه شاهنشاه آریامهر رهبر اندیشمند مردم ایران تقدیم دارید.

حاج عبدالرحمن امینی - عبدالستار سعیدی -

عبدالسلطان پور - عبدالمجید صابزی - قادر گلایی و تعداد زیادی امضاء دیگر از حوصله‌تان تشکر میکنم (احسن - احسن).

رئیس - آقای پدramی بفرمائید.

پدramی - جناب آقای رئیس - همکاران گرامی.

از وقایعی که در هفته‌های اخیر رخ داد همگی آگاهید و همکاران ارجمند تحلیل‌های پراچگی در این زمینه انجام داده‌اند که بنظر بنی نهایت فرخ‌نور تجسین است.

آنچه مرا برای ادای توضیحاتی بپرامون حوادث واداشت مأموریتی است که طبقه کارگر بر عهده من محسوب کرده تا نظرات آنان را بعرض ساخت مقدس مجلس شورای ملی و پیشگاه ملت شریف ایران معروض دارم.

تحریر کات خائنین از لحظه‌ای آغاز میشود که انقلاب

پیشنهادی شاهنشاه مورد تأیید و تصویب ملت قرار میگردد انقلابی که بیش از آنکه حرف زده باشد عمل کرده است و در زندگی آحاد تأثیر مستقیمی بخشیده بعضی از اخلال‌گران پیش از اینکه بجهان‌سوم متعلق باشند جیره خوار عقاید و افس ماند و شنفکران بحران گرفته کشورهای اروپائی میباشد دم از انقلاب سرخ میزنند و آنچه بتصویب ملت ایران رسیده و بانظارت دقیق رهبری شاهنشاه آریامهر بمرحله اجرا در آمده است آنرا برای کارگر و کشاورز ایرانی مضر دانسته و بدین نحو معتقد بوده و با چنین جلوه داده‌اند که اصلا انقلابی انجام نگرفته و گویا رنگ روغنی به نظام مملکت ایران زده شده است تا آنجا که اطلاعات مادر مورد معنی و مفهوم انقلاب مطابق معیارهای اقتصادی و سیاسی میباشد. این است: انقلاب تغییراتی بنیادی و دیگرگونی روابط تولید و توزیع است و موقتی به اجرای ۱۲ ماده قانون انقلاب شاه و مردم می‌نگریم می‌بینیم که این

تغییرات بنیادی در مسئله کشاورزی و صنعتی ایران کاملا مشهود است و هر دو طبقه کشاورز و کارگر تحت رهبری شاهنشاه آریامهر زنجیرهای استعماری را از هم گسسته و نظام پوسیده روابط دیرینه را درهم کوبیده‌اند در صف مقدم مبارزه جهت بهزیستی ملت ایران پیکار کرده‌ومی‌کنند (صحیح است)

اما مبارزین اطاقهای گرم و پارتیزانهای یقه آهاری سالنهای تفریحات مفید از آن چیزهایی سخن میگویند و آن چیزهایی را انقلاب میدانند که در تغییر روابط بنیادی تأثیر نداشته بلکه خون‌ریزی و برادر کشی و دلپهره و مرگ باشد و بس.

اما طبقه کارگر آگاه است که هر انقلاب قیامی است مردانه علیه کایه نیروهای مخرب و سودجو که بیشرمانه هستی ملتی را غارت و چپاول می‌کنند (صحیح است).

ما کارگران در طول مبارزه بشهادت تاریخ پرافتخار ایران همیشه چنین افرادی را که خواسته باشند در راه پیشرفت انقلاب مانعی بوجود آورند رسوا ساخته و صدای آنها را خفه کرده ایم (صحیح است) چرا که انقلاب سفید و مقدس ما تأمین کننده زندگی مرفه و عدالت اجتماعی برای افراد ملت است.

انقلاب ایران زائیده احتیاجات تاریخی بود که بعلت رهبری داهیهانه شاهنشاه آریامهر بدون خون‌ریزی و برادر کشی دروازه‌های سعادت را برای ملت ایران گشود. (صحیح است).

نتیجه انقلاب برای ملت ایران ایجاد روابط صحیح اقتصادی و اجتماعی و سیاسی بوده است و می‌دانیم که چنین روابط انسانی که محیط امن باثباتی جهت فعالیت قدرت های محرکه اقتصادی این مملکت بوجود می‌آورد برای کارتلها و تراست بین‌المللی خوش آیند نیست زیرا انقلاب ما کار را بر سرمایه بیروز است و همین امر سبب مخالفت سودجویان سبیل بین‌المللی است (صحیح است).

آنها که هر وقت دست شان رسیده باین مملکت خیانت کرده و اکنون در خارج از وطن سرگردان هستند

میگویند در کشور ما آزادی نیست - دموکراسی نیست اینک مفهوم آزادی را بدانیم.

در یک جامعه‌ای مانند ایران که حقوق انسانی مردم برسمیت شناخته شده قانون حتی آزادی عقیده را بکلیه افراد ملت داده است (صحیح است).

اما متأسفانه جیره خواران سیاستهای خارجی که با جامعه خود و قوانین مربوط آن بیگانه هستند بین مخالفت و مخاصمت مرزی تمیشتناهند.

ما تاریخ تمام کشورهای دموکرات را ورق بزیم می‌بینیم مخالفت، ایستادگی و توطئه علیه قوانین مصوبه ملی نبوده و نیست و آنجا که بجنگ قانون برمی‌خیزند دیگر جامعه آنها را مخالف نمی‌شناسد بلکه جنایتکارانی

بحساب می‌آورد که علیه مصالح و امنیت ملی قیام کرده‌اند آنها که می‌خواهند توطئه و دسیسه علیه قانون اساسی

ایران و اصول قانون انقلاب سفید ایجاد کنند دشمنان و مخاصمین خیانت‌پیشه محسوب میگردند و می‌باید و ملت خواهان مجازات اشدی برای آنان است کارگران ایران می‌خواهند که این خائنین بمجازات اقدامات خطرناک خود برسند (صحیح است) (روحانی - همه ملت می‌خواهند نه تنها کارگران) زیرا ملت آزادی بدست آورده را چون مردمک دیده حفظ خواهد کرد و طبقه کارگر که با

برخورداری از آزادی کامل توانسته سهم شایسته‌ای در توسعه اقتصادی ایران بعهده بگیرد و بارهبری دلسوزانه پدر تاجدار خود بحقوق خویش نائل آید در مبارزه علیه مخاصمین از پا نخواهد نشست (صحیح است)

زیرا هر کارگری در اجرای هدفهای انقلاب و نیات مقدس شاهنشاه خود پارتیزان پرشوری است

(صحیح است) پارتیزانی سازنده و هوشیار که نبرد را تا پیروزی نهائی و بنمر رساندن انقلاب ادامه خواهد داد.

پارتیزانی که بفرماندهی شاهنشاه خود در هر لحظه از زمان جان برکف از حقوق خود وهم میهنانش دفاع کرده و خواهد کرد (صحیح است). وقایع اخیر را اگر بررسی

کنیم خواهیم دید که شروع آن از ششم بهمن ۴۱ بعد است که تمام گروههای ضد انقلاب ایران بایشتهاد منافع گوناگون دوزهم جمع شده باکمک دولتی که جابرا نه بر سر نوشت مردم برادر عراق حکومت کرده و غاصبانه

ثروتهای طبیعی ملت را تسلیم استعمارگران خارجی میکند علیه ایران بتوطئه چینی مشغول میشود. بگذارید ساده‌تر

بیان کنم در آستانه اجرای برنامه چهارم شرکت‌های کنسرسیوم نفت شروع بکار شکنی کردند تولید نفت ایران را که بایست تا ۲۰٪ افزایش دهند به بهانه اینکه

بازار دنیا نمیتواند از دیاد تولید را جذب کند از این عمل خودداری کردند تا ایران برای اجرای برنامه‌های خود نتواند اعتبارات لازم را تأمین نماید. اما ما دم

خروس را میدیدیم. همان زمان که میگفتند بازار جهان قدرت جذب نفت اضافی ایران را ندارد کارشناسان

کارتهای نفتی در صحرای سوزان لیبی و بسیار کشورهای دیگر دنبال کشف نفت بودند ما باور نداریم که آنها

برای تهیه کلکسیون سنگهای استوائی و سنگ واره‌های قرون گذشته میلیاردها دلار خرج کنند از طرف دیگر

قیمت تولید نفت خام را ثابت نگاه داشته و مصنوعات نفتی را بحد اکثر قیمت عرضه میکردند و همچنانکه

شاهنشاه عظیم‌الشان در بیانات حکیمانه و تاریخی هفته گذشته خود فرمودند (در ۱۰ - ۱۲ ساله اخیر در مورد

صنعت نفت در دنیا چه پیش آمدی کرده. آن چیزی که من یادم است و بستاند بر این است نفت خلیج فارس در چند سال

پیش پائین آمده یعنی نفت ایران یا تمام منطقه را در سابق ارزاتر بستاند بر این کردند در صورتیکه در همین

مدت و کمتر از نصف این مدت ارزش آن پولی را بما میدهند حالا دلار بایر بهر چیزی در حدود شاید ۲۷ درصد

ارزش آن پول کمتر شده از طرف دیگر هزینه زندگی در آن ممالک در حدود ۳۷ درصد بالاتر رفته پس هم قیمت

کمتر بما میدهند وهم جنسهائی که بایست با همین پول بخریم گرانتر باید خرید و این عادلانه نیست) ما میبینیم

که نوکران بلافضل امپریالیزم شروع به اخلال در این مبارزه عادلانه ملت ایران برای احقاق حق از کنسرسیوم

نفتی کرده‌اند. ماجرای ازوند رود را که بعضی‌های بغداد ایجاد کردند فراموش نمیکنیم و ریشه‌های وقایع اخیر را

در آن زمان می‌بایم اما رهبری مدرانه شاهنشاه سبب تسلیم کمپانیهای نفت گردیده‌تره پیروزمندان این بیکار

مقدس قرارداد الحاقی اخیر است. و آنچه را که شاهنشاه در چند سال پیش اتحاد نامقدس سرخ و سیاه نامیده بود

اکنون بی نقاب تلاش مذبحخانه برداشته است و خائینی از قبیل بختیار را همراه دادمنشی و پناهانیها می بینیم که با کمک مالی و معنوی امیربیزیم بین المللی و ایادی دست نشانده یعنی آنهاچه نقشه های شومی تدارک دیده بودند که بیداری و هوشیاری دستگاه های امنیتی مملکت بانه به مدارک غیر قابل انکار بیگانه پرستان و اربابان بیگانه پرست تراز خود را نقش بر آب کرد، و ملت صمیمانه ترین درو دهای خود را به سر یازان گم نامی که بی نظیر امنیت کشور را باسداری میکند نشان میکند (صحیح است). اجرای برنامه چهارم بدنیا آن برنامه پنجم که خطوط اصلی آن هفته گذشته بوسیله شاهنشاه آریامهر مشخص گردید مملکت ما را از کشور معصرف کننده بیگ کشور تولید کننده تبدیل میکند و این جهش دوضرر جبران پذیر برای برنامه های بین المللی است او اینک دیگر نمیتواند تولیدات خام صنعتی و کشاورزی ما را اندکی گرانتر از قیمت بخرند و دوم اینکه بی بازار فروش مصنوعات خود را در سرزمین ما از دست داده و به صنایع داخلی میسپارد این دو امر به دلالت داخلی ضربنا بود کننده ای وارد میکند. اما علی رغم تمام دشمنی های کینه توزانه مشتی آبرو باخته انقلاب زنده و مقدس شاه مردم در حقیقت هدف های زندگی بخش پیش خواهد رفت (صحیح است) در این پیش رفتن اگر نیازی به تحولات دیگری پیش آید ما را غمی نیست زیرا هر چه روشنند و آزادمنش ملت ایران انقلاب را مصون از انحراف و لاپروایه اصل تکامل هدایت خواهند فرمود ملت اجرای آنرا تضمین می کند و طبقه کارگر پیشاپیش رزمندگان انقلاب بوده و خواهد بود هم چنین در این جنبانند که گویم کارگران ایرانی با نظارتی که شاهنشاه عزیزمان بر اجرای اصول انقلاب دارند کارخانه داران را از حساب سازی جهت پرداخت سهم عادلانه کارگر از سود ویژه کارخانه بر حذر میدارند هر آن بیوندی عمیق تر با زیر خود احساس می کند (صحیح است) اگر فریاد هماهنگ کارگران سراسر ایران را در حوادث اخیر علیه دشمنان انقلاب شنیدید و دیدید بخاطر آنست که خورشید فردای سعادتبار که آرزوی شاهنشاه آریامهر است زودتر و گرمتر بدرخشد فردائی که با ایجاد گسترش شرکتهای تعاونی و حل مسئله مسکن قدمهای دیگر در تأمین خواسته و رفاه کارگران برداشته شود (احسن است) در پایان

عرایض خود از مسئولین وزارت اطلاعات که بوسیله رادیو و از مسئولین تلویزیون ملی که صمیمانه در بخش فرمایشات شاهنشاه و مصاحبه مقام امنیتی را بخواست مردم در چند روز مرتب بخش نمودند صمیمانه سپاسگزاری می نمایم از وزارت فرهنگ و هنر تقاضا دارد فیلم فرمایشات شاهنشاه را در سازمان برنامه بوسیله واحدهای بسیار خود در روستاها و سینماهای سراسر کشور معرض دید مردم بگذارند تا مردم به بینند که شاهنشاه چگونه با تمام وجود به مسائل مملکت خود علاقمند بوده و اهمیت میدهد (احسن است - احسن است).

رئیس - خانم جهانبانی بفرمائید

جهانبانی - با کسب اجازه از مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی و همکاران محترم

در میان برگه های تاریخ ملتها چند برگه زرین بسا درخشندگی خاص جلوه گری مینماید و خوشبختانه اوراق درخشان تاریخ ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی ایران بی شمارند و یکی از آنها که بخصوص و برای اولین بار برای ما زنان و اصولاً خانواددهای ایرانی ارزش بی حسابی را دارا میباشد همانست که مربوط بواقعه مهم و نوبید بخش نهضت پرشکوه آزادی زنان ایران بوده و در تاریخ ۱۷ دیماه ۱۳۱۴ بدست توانای قائد بزرگ ایران رضاشاه کبیر سردودمان سلسله جلیل پهلوی زینت بخش صفحات تاریخ ماست. درود بی پایان بروان باک را در مرد بزرگ ایران. از همان روز مردم دور اندیش و واقع بین آینده تابناکی را برای کشور عزیز ما پیش بینی میکردند چه بر واضح است که علت بزرگ عقب ماندگی جوامع بشری عدم آشنائی مادران آن جامعه با اصول و قواعد یک زندگی صحیح و منطبق بر پایه های درست و موازین علمی و اجتماعی است که طبعاً در تربیت فرزندانمان مؤثر خواهد افتاد. مسلم است که کسب هر گونه امتیاز و برخورداری از آن مسئولیتها تعهداتی را بهمراه خواهد داشت بهمین جهت زنان ایران از تاریخی که باز آدی دست یافتند در مقابل وظایف سنگین تری قرار گرفتند که اگر در انجام آنها کوچکترین غفلتی روا میداشتند در مقابل اجتماع و نسل آینده مسئول بودند پس از اعطای تساوی حقوق در بیستم اسفند ۱۳۱۴ از طرف رهبر عالیقدر ایران که مکمل آزادی زنان ایران بود دیگر متفکران و اندیشمندان بهیچوجه زنان را افرادی غیر مؤثر و بی تفاوت در اجتماع

نمی شناسند و حساب میکردند اعمال دختران و پسران را از حساب مادران جدا نمیزانند و اگر می بینند که تعداد داوطلبان تحصیل در سطح دستار و دبیرستان و دانشگاه روز افزون است بی اختیار بانگه تحسین آمیز بمادران مینگرند و میگویند اینست یکی از نتایج نهضت آزادی زنان که امروز مادران ما بهر قیمتی که باشد حتی از حد از خود گذشتگی میخواهند فرزندان خود را بنعمت علم متعمه سازند و اگر مردم جهان می بینند که در کشور ایران برهبری پیشوای عالیقدرشان انقلاب عظیمی پی ریزی میگردد آنگاه بسرعت رو بکمال میروند بدون آنکه همچون انقلاب ممالک دیگر همراه با خونریزیها و کشتارها و ناسامانیها باشند در می یابند که ملت امروز ایران دازای آنچنان درک و استنباط قوی هست که شبستگی انجام چنین انقلابی را داشته باشد و این نیز موهون تربیتی صحیح است که از امانان مادر نصیبتشان گردیده است.

اگر مانی بنیم دانشجویان ما از اینکه مشاهده میکنند تقاضای مشروع و دوستانه آنان از پدران و مادران روحانی یعنی استادان شان که صرفاً یک مسئله داخلی و خانوادگی بوده است بوسیله مشتی خائن و مانع ارجو و فرصت طلب و پنج آلت دست بیگانه بصورتی که همه دیدیم و شنیدیم در آمده اظهار تفرقه نموده و سخت خشمگین و ناراضی شدند شادند. پی با اهمیت نقشی که مادران در تربیت فرزندان داشته اند می بریم و خدا را شکر گزاریم که مادران دلیر ایرانی هرگز فرزندان ناخلف تحویل جامعه نداده و نخواهند داد. در مجامع بزرگی که مردم ایران به پشتیبانی از انقلاب شاه و ملت تشکیل دادند همه جا شنیده شد که مردم فریاد میزدند ماییش از پیش هشیار خواهیم بود ما فرزندانمان را بسلاح علم و دانش مجهز میکنیم و بانثار جان و مال خود آنها را با اجتماع آینده ایران تحویل میدهم تا پاسداران و نگهبانان ارزنده ایران عزیز باشند (صحیح است - احسن است) و انقلاب سفید ایران را با سرعنی اعجاب انگیز تر از گذشته بشمر برسانند و ایرانی آباد تر بسازند که خارج چشم بدخواهان و سبزه دشمنان باشد. تا حسودان و بیگانه پرستان از غم ترقی ایران بغیرند و بدانند که ایران و ایرانی صدسال بجانب ترقی سوق داده شده است وظیفه داریم برای درک عصر درخشان آریامهر با هم قدمها را سریع تر برداریم و زنجیرهای اتحاد را

محکمتر کنیم و فرزندان خود را بیشتر منطبق با اصول انقلاب و ترقیات شگرف کشور تربیت کنیم از او ان کودکی بدنها گوشزد کنیم که این تخریب زمین وسیعی که وطن ماست با همه افتخاراتش و تمدنش متعلق فرزندان ماست (صحیح است) اینهمه تلاش و کوشش بی نظیری که از جانب رهبر خردمند ایران بعمل میآید برای آنست که جوانان ما از رفاه بیشتر و امنیت و آزادی بین المللی برخوردار باشند (صحیح است) همه و همه بخاطر جوانان ماست مادستهای پلیدی را که بیگانه برای گمراهی و سلبانی و تخریب بکار گمارده است میشناسیم و از پیرامون خود قطع میکنیم مزدوران اجنبی پرست و بیگانگان حسود باید بدانند از کشوری که سخنان شاهنشاه دستور همیشهگی برای زندگی بشری است و در مقام رهبری فقط شخصیتی میتواند این فرمایشات را نماید که از رهبری استوار و بی نظیر از شهامت اخلاقی و اصولی کافی و نوبغ ذاتی برخوردار باشد و نه تنها ملت ایران بلکه دنیا به نوبغ رهبر عالیقدر ایران واقف است (صحیح است) در کشوری که دولتش بیدار است و دستگاه امنیتی کشور آنچنان هشیار است که همه مردم در دو مصاحبه مطبوعاتی که يك مقام امنیتی کشور بعمل آورد با اهمیت آن بیش از پیش بی بردند و فریاد تحسین آمیخته با عجب از همه سینه ها بر آمد (صحیح است) در کشوری که در سایه رهبری خردمندانه شاهنشاهی بصیر و مطلع از سیاست مستقل ملی بهره مندیم و در سیاست امنیت و سعادت بسر میبریم دیگر احتیاج باین دلسوزیهای دایه های مهربانتر از مادر نیست (صحیح است) شعار ما سه چیز است خدا، شاه، میهن. مسلمانیم و بوظایف دینی خود عمل میکنیم و کلمات شاه و میهن را یکجا آموخته ایم و این دو کلمه از هم جدا نیستند شاه ایران و کشور ایران همه با جان و دل برای حفظ شعار مقدس خود کوشا هستیم و از درگاه پروردگار سلامت ذات مقدس رهبر عالیقدر خود و شهانوی محبوب را خواهانیم (احسن است - احسن است).

رئیس - خانم تربیت بفرمائید

تربیت - با اجازه ریاست معظم مجلس شورای ملی و همکاران ارجمند. باز دیماه فرارسید زمستان است سرد ولی دلهای ما زنان گرم و پر شور و باشناط است (احسن است) و شما همه میدانید که ۳۵ سال پیش روز ۱۷ دینی هو آرزو

بزرگ تاریخی اعلیحضرت رضاشاه کبیر بنیان گذار ایران نوین اراده فرمودند که بیچی از ملت ایران از تسار و بود چادرهای سیاه بیرون بیاوند و از کنج خانه‌ها آنها را آزاد کرده و وارد اجتماع کنند و فرمایشات آنروز ایشان همیشه آویزه گوش من است و هیچگاه فراموش نمیکنم که در آنروز تاریخی فرمودند که عرض تغییر لباس نیست عرض وارد شدن بیچی از اجتماع کشور است برای خدمت به میهن. این مطلب بسیار مهم بود چه از لحاظ سیاسی چه از لحاظ اقتصادی و چه از لحاظ اجتماعی از لحاظ اقتصادی آن شاهنشاه بزرگت میدانست اگر بیچی از اجتماع از حقوق سیاسی و اجتماعی محروم باشند واقعاً تا چه اندازه برای ملت ماناگوار است و از لحاظ اجتماعی آن شاهنشاه بزرگ میدانست که هر اندازه زنان مملکت تحصیل کنند و کسب کمالات کنند مسادران لایقی خواهند بود و فرزندان برومطلب بکشور تحویل خواهند داد باور بفرمائید در همان روز بزرگ تاریخی بود که تاریخ ملت ایران ورق خورد و ما بسوی ترقی و تعالی قدم برداشتم بنده آن موقع اداره مدرسه سا بعهده ام بود و وقتی میدیدم دختر های عزیز و نازنین مادر تار و بود چادر ها بسدرسه میروند فکر میکردم اینها چگونه از ورزش استفاده میکنند همین پرپر روز اینجا صحبت ورزش بود که نوانوگان ما چطور میتوانند بدنهای خود را قوی کنند ما بشکرانه نعمتی که شاهنشاه بعاضا فرمودند در تعلیم و تربیت دختران آنچه لازم بود خدمت کردیم و یکی دیگر از خدمات بزرگت رضا شاه کبیر این بود که فرمودند در های دانشگاه بروی زنان باز باشد تا آن وقت در مدارس ابتدائی و متوسطه عده ای از دختران ما تحصیل میکردند ولی از تحصیلات دانشگاهی محروم بودند با همت آن راد مرد بزرگت زنان ایران بسوی دانشگاهها هجوم بردند و تحصیلات عالی کردند که امروز ما ثمره آنها می بینیم آقایان. زنان ایران قدم بقدم با شما هستند و در همه امور باشما در راه خدمت به میهن جانبازی میکنند (صحیح است) و حاضر هستند و امروز ثابت کرده اند و این نتیجه همان نهضت بزرگت تاریخی است دوم آنکه همه ما مدیون فرزند برومند رضاشاه کبیر هستیم (صحیح است) که در عرض این مدت سی سال با چه نشیب و فرازهایی ایران ما را بسوی ترقی و تعالی سوق داده اند (احسن) و

تندن بزرگی بی افکندند همه شما هفته گذشته آن نطق تاریخی ۴ ساعت اعلیحضرت همایونی را شنیدید آن نطق نه تنها برای گذشته ما بود نه تنها برای حال ما بود بلکه برای ۲۰ سال آینده طراح بزرگ اجتماع ما همه نقشه های سیاسی و اجتماعی و اقتصادی ما را کشیده اند و ما هشدار دادند و ما باید همیشه به فرمایشات ملو کانه توجه کنیم و هر فرد ما در هر مقامی که هست باید سعی کنیم وظیفه و تکلیف مان را در کمال علاقه و دلورزی ادا کنیم (صحیح است) و آن چیزی که من را وادار میکند سپاسگزاری بی پایان خود را به شهبانوی محبوب ایران تقدیم کنم بیانات پربروز ایشان است در شورای عالی اجتماعی که ارائه طریق فرمودند و حتی فرمودند خدمت میکنید ولی کافی نیست باید بیشتر باشد ناراضی بودند از یک لحاظ. من باید در این کرسی همه عرایضم را بکنم ناراضی بودند از یک لحاظ که تداخل در کارها هست دوباره گئی است در کارها. باید نظم و ترتیب باشد همه افراد ملت باید داوطلبانه بکوشند که کاری انجام دهند آقایان یکی از بزرگترین خدمتی که میتوانند بجامعه بکنند علاوه بر آنکه هر یکی یک کاری را عهده دار هستند باید کار داوطلبانه انجام بدهند جناب آقای دکتر ولیان که اینجا تشریف دارند و بعرایض بنده توجه ندارند از ما زنان خدمت داوطلبانه بیشتری میخواهند که آیا میخواهید بقلب روستاها بروید و خدمت بکنید بزنان روستائی. پس همه ما آقایان و خانمها باید بشکرانه این نعمتی که اعلیحضرت همایونی بجا مرحمت فرمودند ما هم سر بایز آن فدا کار مملکت باید باشیم (صحیح است) زن و مرد و در هر مقام و وظیفه خودمان را انجام بدهیم و سعی باید بکنیم. در خاتمه عرایضم چه پدران چه مادران باید مراقب کامل تحصیل فرزندان خودشان باشند آنها را روشن باید بکنند آن روز هم عرض کردم اگر از دخترهای عزیز ما که اینجا نشسته اند من سوال کنم که روز ۱۷ دی چه روزی است خدا شاهد است که درست نمیدانند و تقصیر هم ندارند پدران و مادران و مرئیان هر روز حساس تاریخی مملکت را که ورق خورده باید تعلیم بدهند اینها باید هشیار باشند اینها باید بدانند در این لافا نیم قرن مملکت خودمان خودمان بهلوی چه خدمتاتی باین مملکت کرده است (صحیح است) ما چه بودیم و چه شدیم اگر اینها را از بچه گئی به قلب

و روح آنها تزریق کنیم باور بفرمائید که گوش بعوام فریبی دیگران نمیدهند هیچ وقت فریب نمیخورند (صحیح است) همیشه فرزندان لایق کشور ما هستند اینها فرزندان ما هستند اینها چشم و چراغ کشور ما هستند آینده ما هستند ما امیدوار هستیم در سایه توجهات عالییه و پناه اعلیحضرت شاهنشاه همایونی و علیاحضرت شهبانوی محبوب ولایتعهد عزیز ما ایران همیشه راه ترقی و تعالی را بکوی چشم دشمنان به پیماید و به پیش بروید. (احسن - احسن)

رئیس - آقای مهندس عزت بفرمائید.

مهندس عزت - جناب آقای رئیس همکاران محترم - بنده متمایل بودم امروز سه مطلب بعرض مجلس شورای ملی برسانم که شاید وقت بنده مجال ندهد و بطور مختصر سعی میکنم تا آنجا که وقت باشد در این سه مطلب عرایضی بکنم. مطلب اول این است موقعیکه نوار جلسه تاریخی روز سه شنبه هشتم دیماه در کاخ سازمان برنامه بوسیله رادیو و تلویزیون پخش شد و ملت ایران بخصوص مشتاقان اصلاحات هر چه بیشتر مملکت فرمایشات حکیمانه زهیر عالیقدر انقلاب سفید ایران شاهنشاه آریا مهر را شنیدند آنقدر مسرت و شغف بانها دست داد (صحیح است) و سخنان شاهنشاه و دزدل همه نشست برای اینکه واقعاً از دل برخاست بنده فراموش نمیکنم چند سال قبل شاهنشاه مافرمودند اگر من به قلبم مراجعه بکنم ببینم که قلب من متعلق به بیست میلیون نفر هست. جمعیت آن زمان را در نظر گرفته بودند، و حالا بنده عرض میکنم که مسلماً همینطور است قلب ۲۷ میلیون نفر جمعیت ایران در قلب شاهنشاه است و ملت ایران هستی خودش را واقعاً در وجود شاهنشاه می بیند (صحیح است - احسن) شاهنشاه مادر موضوعات مختلفه مهم مملکتی مسائلی که بایستی در برنامه پنجم پنجم مطرح شود در جواب گزارش آقای نخست وزیر رئیس دولت خدمتگزار حزبی ما که بعرض رساند برای برنامه پنجم مادر نظر گرفتند و مطرح فرمودند که سه جهش بزرگ علاوه بر کار های عمرانی دیگری که انجام خواهد شد یعنی برنامه های انقلابی برنامه پنجم باید بدهیم یکی جهش در کشاورزی از طرق مختلفه که همه شنیده اند و بنده وقتی ندارم توضیح بدهم دوم جهش صنعتی و سوم جهش آموزشی بنده از لحاظ حرفه خودم متوسل بان قسمتی از فرمایشات

شاهنشاه در مورد کشاورزی می شوم که شاهنشاه مانند استاد مبر و دانشمند و درست مانند يك متخصص وارد به علم کشاورزی (صحیح است) تمام قسمتهای مختلف مربوط به کشاورزی را که باید در برنامه دولت باشد و مورد عمل دولت باشد تشریح و ارائه طریق فرمودند (صحیح است) با فصاحت تمام در مورد زمین. آب. کشت. بذر. مراقبت و خلاصه رشد کشاورزی بیاناتی فرمودند نسبت بزمین اشاره ای به فرسایش فرمودند و اشاره ای بسده محمد شاه در خوزستان فرمودند که مقداری گل ولای در آنجا جمع شده است البته فرسایش خاک ما از لحاظ زمین های خشک و نداشتن رطوبت های کافی و با لاحتص بدی نحوه آبیاری از زمان سابق خیلی فرسایش داشته و هنوز هم داریم بنا توجه باینکه عوامل مهم و منبع اصلی زندگی بشر خاک است و آب. این خاک مطابق آنچه دانشمندان تحقیق کرده اند در زمانی طولانی در گذشت ۸۰۰ الی ۱۰۰۰ سال امکان دارد سه سانتیمتر بقطر خاک زراعتی بطور طبیعی افزوده شود ولی باینک عملیات غیر فنی از لحاظ آبیاری با عوامل طبیعی دیگر موجب میشود که قطر خاک زراعتی از بین برود ببادر مورد برداشت صحیح و هر چه بیشتر در واحد سطح مطالبی بیان فرمودند و مثلی هم در مورد خوزستان زدن در ارجع به نشکر و چغندر قند و فرمودند آنچه از خوزستان بدست می آید ز کورد دنیا است همچنین در مورد سد سازی و شبکه سازی و سایر قسمتها که قطعاً نمایندگان محترم مستحضرد اشاراتی فرموده اند بنده می خواهم متوسل بشوم باین بیانات گهربار شاهنشاه و استدعا بکنم از دولت حزبی خودمان که برای جهش کشاورزی در وهله اول نقاضی که کاملاً استعداد از همه جهات دارد و هدف مقدس شاهنشاه را در جهش کشاورزی فراهم خواهد ساخت شروع کنند و عملیات را در آنجا نسبت بسایر نقاط گسترش بدهند من جمله توصیه میکنم که علاوه بر استان خوزستان و سایر استانهایی که مستعد است کرمان هم مورد نظر قرار بگیرد بخصوص جیرفت که برنامه های عمرانی کاملی تهیه شده است از زمان برنامه سوم و برنامه چهارم و قسمتی از این برنامه ها مقدماتش بخصوص بمورد اجرا در آمده است و هنوز وارد اصل کار نشده ایم و امیدواریم در مورد سد سازی و راه سازی و برداشت صحیح از اراضی و زراعت های مختلفی

که در آنجا بعمل میآید توجه مخصوص بفرمایند تا نظر مقدس شاهنشاه و همچنین نظر دولت ما در مورد جهش کشاورزی زودتر بمرحله عمل درآید (احسن) مطلب دومی که میخواهم بعرض برسانم روزشنبه مصادف با روز ۱۹ دیماه است روز تصویب قانون اصلاحی قانون اصلاحات ارضی است می بینم در آنجا تماشاچیان تعدادی ازدانش آموزان نشسته اند برای اینکه آنها بهتر بدانند مقصود از قانون اصلاحی قانون اصلاحات ارضی چیست مختصرآبرایشان توضیح میدهم...

رئیس - آقای مهندس عتروت وقت زیادی برای توضیح دادن ندارید از وقت شما فقط یک دقیقه باقیمانده است

مهندس عتروت - چون روز ۱۹ دیماه تعطیل است و نمیشود در این مورد توضیح داد اجازه بفرمائید دو سه دقیقه در این مورد عرایض بکنم در سال ۱۳۳۸ قانونی بتصویب مجلس رسید برای عمل اصلاحات ارضی این قانون موقه که به مجلس آمد بعلت اینکه عده ای از نمایندگان آن روز خودشان ذبیح بودند مالک بودند آن قانون را بطور کلی بصورتی که دولت داده بود عوض کردند و شکل و قیافه دیگری بخود گرفت که مطلقاً قابل اجرا نبود یعنی آن مقدار زمینی که قابل کشت بود و آن زمینها آب میرسید و آن مقدار آبی که موجود بود خلاصه تمام آنجاهائی را که آباد بود و بصرفه بود برای خودشان اختصاص داده بودند و زمینهای بایر شور و زار و زمین کوهها و جاهای دور افتاده را که زارع مطلقاً نمیتوانست زراعت بکند به زارعین دادند بنا به امرستبه شاهنشاه بزرگ ما قانون دیگری تنظیم شد بنام قانون اصلاحی اصلاحات ارضی و از روز ۱۹ دی ماه بمورد اجرا گذاشته شد و این قانون بطوری که میدانی کلبه زارعین را از بویغ استعمار و بردگی یکمده از فتوایهای آن روز نجات داد زارعین مادر آن روز آنچه کشت میکردند خودشان استفاده نمیکردند و بعنوان مختلف محصول و دسترنج آنها گرفته میشد بنده یادداشت کرده ام عوارض گرفته میشد علاوه بر سهم مالکانه که این عوارض مرتع بود که بصورت کره پنبیر ماست گرفته میشد عوارض برای گوسفند دندانی میگرفتند که

معلوم نبود گوسفند دندانی چیست ضدسال قبل يك شخصي گوسفندی به مالکی داده بود

رئیس - آقای مهندس عتروت ممکن است بقیه مطالبتان را در جلسه بعد بفرمائید

مهندس عتروت - چون امر فرمودید در جلسه دیگری عرایض را ادامه خواهم داد

۳- تصویب صورت جلسه

رئیس - راجع بصورت جلسه دفعه گذشته نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه قبل تصویب میشود **آقای موسوی ماکوئی** بفرمائید

موسوی ماکوئی - تلگرافی رسیده از طرف عشاریر ماکو مخصوصاً ایل قره قویون در مورد تأیید مجدد انقلاب سفید ایران و از جبار از عملیات خائنین که تقدیم میکنم

۴- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای قوام صدري معاون وزارت دارائی

رئیس - وازد دستور میشود **آقای قوام صدري** فرمایشی دارید بفرمائید

قوام صدري (معاون وزارت دارائی) - با اجازه ریاست محترم مجلس شورای ملی و نمایندگان محترم لایحه ای است مربوط به اجازه تضمین وامهائی که کادر تعاونی مصرف نیروهای مسلح برای انجام معاملاتشان از خارج تحصیل میکنند بوزارت دارائی اجازه داده شود که این وامها را تضمین بکند البته باز پرداخت وامها و اعتبار و بهره هایش از میل درآمدهای خود این سازمان تأمین خواهد شد و منحصرآ تضمین آن بوسیله وزارت دارائی خواهد بود لایحه برای بررسی و تصویب در کمیسیونهای مربوط تقدیم میشود

رئیس - لایحه به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود

۵- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای مهندس مجد معاون وزارت کار و امور اجتماعی

رئیس - آقای مهندس مجد بفرمائید **مهندس مجد (معاون وزارت کار و امور اجتماعی) -**

ریاست محترم مجلس شورای ملی، اساسنامه صندوق کارآموزی که بموجب ماده ۸ قانون کارآموزی تهیه شده برای تصویب کمیسیونهای مربوط تقدیم میشود

رئیس - لایحه به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود

۶- طرح گزارش شورای اول کمیسیون منابع طبیعی راجع به لایحه تأسیس شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران

رئیس - گزارش شورای اول تأسیس شرکت سهامی شیلات جنوب ایران مطرح است قرائت میشود

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شورای اول از کمیسیون منابع طبیعی بمجلس شورای ملی

کمیسیون منابع طبیعی در جلسات عدیده با حضور نمایندگان دولت لایحه شماره ۳۳۸۲۱ مورخ ۱۷/۱۰/۱۳۴۲ مربوط به تأسیس شرکت سهامی شیلات جنوب ایران را (تصویبنامه) که از لوايح معوقه بوده و طبق تقاضای دولت بحریان افتاده است وبشماره ۴۲۲۴ مورخ ۱۱/۱۰/۱۳۴۲ چاپ گردیده است مورد رسیدگی قرارداد و با اصلاحاتی بشرح زیر تصویب کرد اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد

لایحه تأسیس شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران

ماده ۱۵- بمنظور بهره برداری از محصولات دریائی خلیج فارس و دریای عمان و رودخانه های ساحلی جنوب و کوشش در بهبود وضع اقتصادی و عمرانی و کمک بامور درمانی ساکنین جنوب و ایجاد و تقویت شرکتهای تعاونی صید همچنین کمک بصیادان محلی شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران تأسیس میشود

ماده ۲۵- شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران دارای شخصیت حقوقی است و امور آن منحصرآ طبق مقررات این قانون و قانون تجارت و اساسنامه مربوط که به پیشنهاد مجمع عمومی صاحبان سهام و تصویب هیئت وزیران خواهد رسید با اصول بازرگانی اداره میشود و تابع مقررات قوانین محاسبات عمومی و استخدام کشوری نخواهد بود

تبصره - هرگونه اصلاح یا تغییر در اساسنامه بطریق فوق بعمل خواهد آمد

ماده ۳۵- سرمایه شرکت در بدو تأسیس بانصد میلیون ریال است که به ۲۵۰۰۰ سهم بیست هزار ریالی بشرح زیر تقسیم شده است

الف - وزارت دارائی ۵۰۰۰ سهم بانام ۳۷۵۰ سهمی نام

ب - بانک تعاون کشاورزی ایران ۱۲۵۰ سهم بانام

ج - سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای انتظامی ۷۵۰۰ سهم بانام

د - شیر و خورشید سرخ ایران ۷۵۰۰ سهم بانام

تبصره ۱ - بوزارت دارائی اجازه داده میشود در مقابل دریافت بهای اسمی پرداخت شده سهام شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران ۱۵۰۰ سهم بی نام خود را بشیر و خورشید سرخ ایران و ۷۲۵۰ سهم بانام بی نام خود را به سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای انتظامی واگذار نمایند

تبصره ۲ - بانک تعاون کشاورزی ایران مکلف است کلیه سهام خود را در شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران بشیر و خورشید سرخ ایران واگذار و بهای اسمی پرداخت شده سهام خود را دریافت کند

ماده ۴ - شرکت مجاز بانجام هرگونه معامله و عقد قرارداد اعم از بهره برداری بصورت مشارکت با غیر آن با اشخاص یا مؤسسات داخلی و بناچار جی میباشد و همچنین میتواند برای خرید کشتی و سایر وسایل فنی صید و بهره برداری و یا امور مربوط به آن تا میزان يك میلیارد ریال وام یا اعتبار از منابع داخلی یا خارجی طبق شرایط مذکور در قانون نحوه خرید ماشین آلات و سایر لوازم برای اجرای طرحهای مصوب بر نامه های عمرانی کشور مصوب خرداد ماه ۱۳۴۵ تحصیل نماید و دولت میتواند و اما با اعتبار مزبور را تضمین کند

ماده ۵ - کلیه طرحهای مربوط بهبود امر صید و بهره برداری از محصولات دریائی جنوب از طرف سازمان برنامه بانظر شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران تنظیم و پس از تصویب اجرای آن بشیرکت مزبور واگذار میشود

ماده ۶ - شرکت از آغاز سال ۱۳۴۵ برای مدت ۱۵ سال از پرداخت مالیات بر درآمد و مالیات نقل و انتقالات بلاعوض و حق الثبت و حق تعمیر و عوارض شهرداری و بندری بااستثنای باربری و انبارداری معاف است

ماده ۷ - حقوق و عوارض گمرکی و سود بازرگانی

مربوط به واردات جهت بهره برداری از آذربایجان از قبیل کشتی قه‌ایق و سایر وسایل نقلیه دریائی - سردخانه - وسائل صید - ماشین آلات و سایر لوازمی که برای بهره برداری و تأسیس صنعت صید ماهی و میگو و تهیه کنسرو و کود و سایر محصولات مشتق از صنعت صید مورد نیاز شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران باشد جمعاً و خرجاً بعنوان کمک شرکت در بودجه کل کشور همه ساله منظور خواهد شد.

ماده ۸ - اقدام به هر گونه عملیات صیادی و بهره برداری از آذربایجان خلیج فارس و دریای عمان و رودخانه‌های ساحلی جنوب ایران وسیله اشخاص حقیقی یا حقوقی موقوف به اجازه شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران و طبق ضوابطی خواهد بود که بتصویب مجمع عمومی صاحبان سهام برسد.

تبصره - ساکنان جزایر و سواحل خلیج فارس و دریای عمان و رودخانه‌های ساحلی جنوب ایران میتوانند برای مصارف شخصی و بمیزان معارف بنا رعایت ضوابطی که از طرف شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران تعیین میشود مبادرت به صید بنمایند.

ماده ۹ - آئین نامه‌های داخلی شرکت پس از تصویب مجمع عمومی شرکت بموقع اجرا گذارده می شود.

مخبر کمیسیون منابع طبیعی - امامی رضوی

گزارش ششم اول از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۵ دیمه ۱۳۴۹ بنا حضور نمایندگان دولت لایحه تأسیس شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران را مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه کمیسیون منابع طبیعی را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا به مجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - دهیمن

گزارش شور اول از کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی در جلسه ۸ دیمه ۱۳۴۹ با حضور نمایندگان دولت لایحه تأسیس

شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران را مورد رسیدگی قرارداد و ماده ۳ ارجاعی به کمیسیون را تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون منابع طبیعی بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی - مهندس اسدی سمیع

گزارش شور اول از کمیسیون برنامه بمجلس شورای ملی

کمیسیون برنامه در جلسه ۱۰ دیمه ۱۳۴۹ با حضور نمایندگان دولت لایحه تأسیس شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران را مورد رسیدگی قرارداد و ماده ۵ ارجاعی به کمیسیون را تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون منابع طبیعی بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون برنامه - مهندس فروهر

گزارش شور اول از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه در جلسه ۱۰ دیمه ۱۳۴۹ با حضور نمایندگان دولت لایحه تأسیس شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران را مورد رسیدگی قرار داد و گزارش کمیسیون منابع طبیعی را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون امور خارجه - فتح‌اللهی

گزارش شور اول از کمیسیون دادگستری

کمیسیون دادگستری در جلسه ۱۰ دیمه ۱۳۴۹ با حضور نمایندگان دولت لایحه تأسیس شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران را مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون منابع طبیعی را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر فردا

گزارش شور اول از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۱۲ دیمه ۱۳۴۹ با حضور نمایندگان دولت لایحه تأسیس شرکت سهامی خاص شیلات

جنوب ایران را مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون منابع طبیعی را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا به مجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دارائی - دانشمند

رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست ؟

آقای اخلاقی بفرمائید.

اخلاقی - با اجازه مقام محترم ریاست بنده خیلی خوشوقتم که این لایحه برای تأسیس شرکت خاص شیلات جنوب به مجلس محترم تقدیم شده بایر حسب تصادف بنا بر مواقعی که بنده در خوزستان مقیم بودم راجع به شیلات جنوب و محصولات خلیج فارس اطلاعاتی داشتم متأسفانه تاکنون یک نسیق صحیحی برای استفاده از محصولات خلیج فارس بوجود نیامده بود بنده به ذکر یکی دو نکته اکتفا می کنم و بیشتر وقت مجلس را نمی گیرم (احسن) خلیج فارس دارای منابع پر ثروت دریائی است که از جمله محصولات آن میگو است که متأسفانه هنوز در کشور ما معرفی نشده و شاید یکی از محصولاتی است که هر کیلویی چند دلار در کشورهای خارجی و در بازار های بین المللی خریداری میشود از جمله خصائصی که خاص کشور ما است و شاید واقعاً از منابع طبیعی و الهی است که به کشور ما عنایت شده است. دو نکته عرض میکنم در فصل مخصوصی که ماه بهمن و اسفند است بر اثر وزیدن باد مخصوصی این میگوها به تور صیادان هدایت میشوند و اگر این میگو که خیلی لذیذ است و بازارهای وسیعی دارد صید نشود در عرض سال از بین میرود و بصورت خرف در می آید و پوسیده می شوند علیهذا بنده بسیار سپاسگزارم از آقایانی که تهیه کننده این لایحه هستند موضوع دیگری که شیلات جنوب در نظر گرفته موضوع بهداشت و درمان ساکنین و صیادان خلیج فارس است که وضع خوبی ندارند و من امیدوارم این شرکت توفیق حاصل کند که وضع درمانی ساکنین سواحل خلیج فارس بهبود یابد اخیراً شنیده ام که کشتی بیمارستانی بسیار مجهزی را خریداری کرده اند که چند روز دیگر به خلیج فارس می آید و این کشتی، بیمارستانی بسیار مجهز دارد که تمام خدمات بهداشتی بنادر جنوب را زیر نظر خواهد داشت بنده امیدوارم که یک روزی این شرکت بتواند گسترش پیدا کند و حوزه فعالیت خودش را تا آقیانوس

هند توسعه بدهد همچنین امیدوارم این شرکت موفق بشود و محصولات دریائی خلیج فارس را به بازارهای بین المللی بفرستد خیلی منسکرم (احسن).

رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست ؟

(اظهاری نشد) نسبت به ورود در شور مواد رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده اول مطرح است قرائت می شود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱ - بمشور بهره برداری از محصولات دریائی خلیج فارس و دریای عمان و رودخانه‌های ساحلی جنوب و کوشش در بهبود وضع اقتصادی و عمرانی و کمک بامور درمانی ساکنین جنوب و ایجاد و تقویت شرکت های تعاونی صید همچنین کمک بصیادان محلی شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران تأسیس می شود.

رئیس - در ماده اول نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد های رسیده قرائت میشود

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد میکنم در لایحه تأسیس شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران از اسم شرکت در عنوان لایحه و سایر موادیکه در آن ذکر شده کلمه خاص حذف گردد.

باتقدیم احترام - دکتر رفعت

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً در لایحه تأسیس شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران نظر به اینکه شرکت مذکور سهامش متعلق بدستگاههای عمومی است بنا بر این پیشنهاد میگردد کلمه خاص از کلیه تقاطعی که در لایحه مذکور عنوان لایحه بیان شده است حذف گردد.

باتقدیم احترام - سید علی صائب

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید در لایحه تأسیس شرکت سهامی خاص شیلات جنوب در ماده اول سطر دوم بعد

از اقتصادی و عمرانی جمله (و تأمین آب آشامیدنی جزائر و بندر) اضافه شود .

با تقدیم احترام - دکتر کیان رئیس - ماده دوم قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۵۵ - شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران دارای شخصیت حقوقی است و امور آن منحصرأ طبق مقررات این قانون و قانون تجارت و اساسنامه مربوط که به پیشنهاد مجمع عمومی صاحبان سهام و تصویب هیئت وزیران خواهد رسید با اصول بازرگانی اداره میشود و تابع مقررات قوانین محاسبات عمومی و استخدام کشوری نخواهد بود .

تبصره - هرگونه اصلاح یا تغییر در اساسنامه بطریق فوق بعمل خواهد آمد .

رئیس - در ماده دوم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود . (بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد میکنم در لایحه تأسیس شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران .

در ماده ۲ در سطر سوم جمله به پیشنهاد حذف و بجای آن جمله بتصویب گذارده شود .

و نیز در همین سطر سوم از ماده ۲ جمله و تصویب هیئت وزیران پس از جمله صاحبان سهام حذف گردد .

با تقدیم احترام - دکتر رفعت ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید در ماده ۲ لایحه شیلات جنوب دو سطر آخر حذف شود .

با تقدیم احترامات - دکتر عاملی ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً در مورد گزارش مربوط به لایحه تأسیس شرکت سهامی خاص شیلات جنوب چون در ماده ۲ ذکر

کلمات «با اصول بازرگانی اداره میشود» بجهت ذیل زائد است .

اولاً - بعلم اینکه کلمات «اصول بازرگانی» مهم

است و ضوابط آن مشخص نیست و معلوم نیست بجهت ذکر آن در لوائح مد شده است .

ثانیاً - بعلم اینکه چون شرکت تجاری است و تاجر محسوب میشود ذکر جمله مهم «با اصول بازرگانی» اداره میشود ضرورتی ندارد زیرا شرکت علی القاعده هم مانند بک تاجر باید عمل کند .

علیهذا پیشنهاد مینماید که جمله «با اصول بازرگانی» اداره میشود از ماده ۲ حذف شود .

با تجدید احترامات - دکتر عدل طباطبائی رئیس - ماده سوم قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳ - سرمایه شرکت در بدو تأسیس بانصد میلیون ریال است که به ۲۵۰۰ سهم بیست هزار ریالی بشرح زیر تقسیم شده است .

الف - وزارت دارائی ۵۰۰۰ سهم بانام ۳۷۵۰ سهم بی نام .

ب - بانک تعاون کشاورزی ایران ۱۲۵۰ سهم بانام .

ج - سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای انتظامی ۷۵۰۰ سهم بانام .

د - شیر و خورشید سرخ ایران ۷۵۰۰ سهم بانام .

تبصره ۱ - وزارت دارائی اجازه داده میشود در مقابل دریافت بهای اسمی پرداخت شده سهام شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران ۱۵۰۰ سهم بی نام خود را بشیر و خورشید سرخ ایران و ۷۲۵۰ سهم بانام بی نام خود را با سازمان تعاون مصرف کادر نیرو های انتظامی واگذار نماید .

تبصره ۲ - بانک تعاون کشاورزی ایران مکلف است کلیه سهام خود را در شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران بشیر و خورشید سرخ ایران واگذار و بهای اسمی پرداخت شده سهام خود را دریافت کند .

رئیس - در ماده سوم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد) ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً در لایحه تأسیس شرکت سهامی شیلات

جنوب ایران پیشنهاد می نماید ماده ۳ بشرح زیر اصلاح شود . ماده ۳ - سرمایه شرکت در بدو تأسیس بانصد میلیون ریال است که به بیست و پنج هزار سهم بیست هزار ریالی بشرح زیر تقسیم میشود .

الف - سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای انتظامی (اتکا) پانزده هزار سهم بانام .

ب - جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران ده هزار سهم بانام .

تبصره ۱ - وزارت دارائی و همچنین بانک تعاون کشاورزی ایران اجازه داده می شود سهامی را که در شرکت سهامی شیلات جنوب ایران تا تاریخ تأسیس شرکت حاضر دارا هستند به سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای انتظامی (اتکا) و جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران بترتیبی واگذار و بهای آنرا اخذ نمایند بخوبی که تناسب میزان سهام بترتیب قسمتهای الف و ب نام برده در بالا حفظ گردد .

با تقدیم احترام - سیدعلی صائب ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد می نماید در تبصره ۱ ماده ۳ لایحه تأسیس شرکت سهامی شیلات خاص جنوب ایران کلمه (بهای اسمی) به (بها) اصلاح گردد .

با تقدیم احترام سیدعلی صائب ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً در مورد لایحه تأسیس شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران پیشنهاد ماده ۳ و تبصره یک آن بشرح زیر اصلاح شود :

ماده ۳ - سرمایه شرکت در بدو تأسیس بانصد میلیون ریال است که به ۲۵۰۰ سهم بیست هزار ریالی بشرح زیر تقسیم شده است :

الف - وزارت دارائی ۵۰۰۰ سهم .

ب - بانک تعاون کشاورزی ایران ۱۲۵۰ سهم .

ج - سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای انتظامی ۹۷۵۰ سهم .

د - شیر و خورشید سرخ ایران ۹۰۰۰ سهم .

تبصره ۱ - وزارت دارائی اجازه داده میشود در مقابل دریافت بهای اسمی و پرداخت شده سهام شرکت

سهامی خاص شیلات جنوب ایران کلیه سهام خود را سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای انتظامی واگذار نماید .

با تقدیم احترام - حسن صائبی رئیس - ماده چهارم قرائت میشود . (بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۴ - شرکت مجاز بانجام هرگونه معامله و عقد قرارداد اعم از بهره برداری بصورت مشارکتی غیر آن با اشخاص یا مؤسسات داخلی و یا خارجی میباشد و همچنین میتواند برای خرید کشتی و سایر وسایل فنی صید و بهره برداری و یا امور مربوط به آن تا میزان یک میلیارد ریال وام یا اعتبار از منابع داخلی یا خارجی طبق شرایط مذکور در قانون نحوه خرید ماشین آلات و سایر لوازم برای اجرای طرحهای مصوب برنامه های عمرانی کشور مصوب خردادماه ۱۳۴۵ تحصیل نماید و دولت میتواند وام یا اعتبار مزبور را تضمین کند .

رئیس - در ماده چهارم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید در لایحه تأسیس شرکت شیلات

جنوب ماده ۴ بشرح زیر اصلاح شود :

در سطر دوم از کلمه همچنین تا پایان ماده حذف شود .

تبصره زیر بماده ۴ افزوده شود :

تبصره - هرگونه قرارداد که منبئ بر استفاده شرکتها و یا دولتهای خارجی از منابع طبیعی خلیج فارس و دریای عمان و رودخانه های ساحلی باشد باید بتصویب مجلسین برسد .

با تقدیم احترامات

محسن بزشگپور - دکتر عاملی - دکتر طالع

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد میشود تبصره زیر به ماده ۴ لایحه

شیلات جنوب اضافه شود :

تبصره - قراردادهای مشارکت با مؤسسات خارجی جهت بهره برداری از منابع ماهی جنوب بوسیله شرکت تهیه

و پس از تصویب هیئت وزیران و کمیسیونهای منابع طبیعی و دارائی مجلسین بمورد اجرا گذارده خواهد شد.

با تقدیم احترام - امان الله ریگی

رئیس - ماده پنجم قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۵ - کلیه طرحهای مربوط به بهبود امر صید و بهره برداری از محصولات دریائی جنوب از طرف سازمان برنامه بانظر شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران تنظیم و پس از تصویب اجرای آن بشرکت مزبور واگذار میشود.

رئیس - در ماده پنجم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد میکنم: در لایحه تأسیس شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران در ماده ۵: در ابتدای سطر اول کلمه کلیه حذف گردد.

در سطر دوم: عبارت: از طرف سازمان برنامه با نظر شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران تنظیم و پس از تصویب اجرای آن حذف گردیده و بجای آن نوشته شود.

که اعتبارات آنها کلا و یا جزئاً از محل اعتبارات عمرانی تأمین میگردد.

توسط شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران تهیه و تنظیم و پس از تصویب سازمان برنامه جهت اجرا.

با تقدیم احترام - فرهاد قهرمان

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میکنم ماده ۵ بصورت زیر اصلاح گردد:

ماده ۵ - طرحهای مزبور به بهبود امر صید و بهره برداری از محصولات دریائی جنوب وسیله شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران تهیه و پس از تصویب سازمان برنامه جهت اجرا بشرکت مذکور واگذار خواهد شد.

دکتر اسفندیاری

رئیس - ماده ششم قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۶ - شرکت از آغاز سال ۱۳۴۵ برای مدت

۱۵ سال از پرداخت مالیات بر درآمد و مالیات نقل و انتقالات بلاعوض و حق الثبت و حق تمیر و عوارض شهرداری و بندری با استثنای باربری و انبارداری معاف است.

رئیس - در ماده ششم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میکنم ماده ۶ بصورت زیر اصلاح گردد:

ماده ۶ - شرکت از پرداخت مالیات نقل و انتقالات بلاعوض و حق الثبت و حق تمیر و عوارض شهرداری و بندری با استثنای باربری و انبارداری معاف است. بخشودگی مالیات بر درآمد شرکت برای مدت پانزده سال از اول فروردین ماه یک هزار و سیصد و چهل و پنج خواهد بود.

دکتر اسفندیاری

ریاست محترم مجلس شورای ملی

احتراماً در لایحه تأسیس شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران نظر باینکه حق الثبت و حق تمیر و عوارض شهرداری و بندری مندرج در ماده ۶ اقلامی است که در مقابل خدمات بندری دریافت میشود. بنابراین پیشنهاد میگردد که ماده ۶ لایحه مزبور بشرح زیر اصلاح شود.

ماده ۶ - شرکت از آغاز سال ۱۳۴۵ برای مدت پانزده سال از پرداخت مالیات بر درآمد و مالیات نقل و انتقالات بلاعوض معاف است.

با تقدیم احترام - سیدعلی صائب

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد میشود ماده ۶ از لایحه شیلات جنوب حذف شود. با تقدیم احترام - امان الله ریگی

رئیس - ماده هفتم قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۷ - حقوق و عوارض گمرکی و سود بازرگانی مزبور بواردات جهت بهره برداری از آبریان از قبیل کشتی - قایق و سایر وسائل نقلیه دریائی - سردخانه -

وسائل صید - ماشین آلات و سایر لوازمی که برای بهره برداری و تأسیس صنعت صید ماهی و میگو و تهیه کنسرو و کود و سایر محصولات مشتق از صنعت صید مورد نیاز شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران باشد جمعاً و خرجاً بعنوان کمک بشرکت در بودجه کل کشور همه ساله منظور خواهد شد.

رئیس - در ماده هفتم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد میکنم در لایحه تأسیس شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران تبصره زیر به ماده ۷ اضافه گردد:

شرکتها و مؤسسات خارجی که برای بهره برداری از محصولات دریائی در خلیج فارس و دریای عمان قرارداد هائی با شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران داشته باشند از پرداخت حقوق و عوارض گمرکی و سود بازرگانی و سوائلی که موقتاً وارد میکنند معاف میباشند مشروط بر اینکه این قبیل وسائل را در خاتمه کار یا از ایران خارج نمایند و با بموجب قراردادهای مربوط بلاعوض بشرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران واگذار کنند.

با تقدیم احترام - دکتر رفعت

رئیس - ماده هشتم قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۸ - اقدام بهر گونه عملیات صیادی و بهره برداری از آبریان خلیج فارس و دریای عمان و رودخانه های ساحلی جنوب ایران وسیله اشخاص حقوقی موکول به اجازة شرکت سهامی شیلات جنوب ایران و طبق ضوابطی خواهد بود که به تصویب مجمع عمومی صاحبان سهام برسد.

تبصره - ساکنان جزایر و سواحل خلیج فارس و دریای عمان و رودخانه های ساحلی جنوب ایران میتوانند برای مصارف شخصی و بعضی از متعارف ضوابطی که از طرف شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران تعیین میشود مبادرت به صید نمایند.

میتوانند برای مصارف شخصی و محلی و بعضی از متعارف مبادرت به صید نمایند.

رئیس - در ماده هشتم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد میشود ماده ۸ لایحه تأسیس شرکت

شیلات جنوب بشرح زیر اصلاح شود:

ماده ۸ - اقدام بهر گونه عملیات صیادی و بهره برداری از آبریان خلیج فارس و دریای عمان (مکران) و رودخانه های ساحلی جنوب ایران وسیله اشخاص حقیقی و با حقوقی طبق آئین نامه ای خواهد بود که به تصویب هیئت وزیران و کمیسیون های منابع طبیعی و دارائی مجلسین خواهد رسید.

با تقدیم احترام - امان الله ریگی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در لایحه شرکت شیلات جنوب پیشنهاد مینماید ماده ۸ حذف شود.

با تقدیم احترامات - دکتر طالع - دکتر عاملی

مقام معظم ریاست محترم مجلس شورای ملی

بانهایت احترام پیشنهاد مینماید ماده ۸ و تبصره آن بشرح زیر اصلاح شود.

ماده ۸ - اقدام بهر گونه عملیات صیادی و بهره برداری تجاری از آبریان خلیج فارس و دریای عمان و رودخانه های ساحلی جنوب ایران وسیله اشخاص حقوقی موکول به اجازة شرکت سهامی شیلات جنوب ایران و طبق ضوابطی خواهد بود که به تصویب مجمع عمومی صاحبان سهام برسد.

تبصره - ساکنان جزائر و بنادر و سواحل خلیج فارس و دریای عمان و رودخانه های ساحلی جنوب ایران میتوانند برای مصارف شخصی و محلی و بعضی از متعارف مبادرت به صید نمایند.

با احترام - آموزگار

رئیس - ماده نهم قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۹ - آئین نامه های داخلی شرکت پس از تصویب مجمع عمومی شرکت بموقع اجرا گذارده میشود.

رئیس - در ماده نهم نظری نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای مواد الحاقی قرائت میشود.
(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی
در مورد لایحه تأسیس شرکت سهامی شیلات جنوب ایران پیشنهاد مینماید بعد از ماده ۸ ماده زیر اضافه شود.
ماده ... تأسیسات دولتی مربوط به تهیه کسرو و نگاهداری ماهی و محصولات دریایی موجود در سواحل خلیج فارس و دریای عمان که مورد نیاز شرکت سهامی خاص شیلات جنوب ایران باشد بر اساس ارزیابی و توافقی که حاصل شود در مقابل بهای آن شرکت واگذار میشود.

با تقدیم احترام - حسن صائبی
پیشنهاد مینماید ماده زیر بلا لایحه شیلات جنوب اضافه شود:

ماده ۱۰ - نمایندگی سهام دولتی در مجمع عمومی صاحبان سهام با وزیر جنگ خواهد بود

پور بابائی برومند معزی
عطاء الله اخلاقی یار محمدی دکتر نجمی

رئیس - لایحه و پیشنهادها برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۷ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی راجع بلا لایحه اجازه تبدیل با حسن و واگذاری دهات و مزارع موقوفه عام بزارعین صاحب نسق و ارسال بمجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم لایحه اجازه تبدیل با حسن و واگذاری دهات و مزارع موقوفه عام بزارعین صاحب نسق مطرح است قرائت میشود.
(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی در جلسه ۱۰ دیماه ۱۳۴۹ با حضور آقای مهندس اسدی معاون وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی لایحه شماره ۱۰۰۳۲ مورخ ۱۳۴۹/۳/۲۴ دولت مربوط با اجازه تبدیل با حسن و واگذاری دهات و مزارع موقوفه عام بزارعین

صاحب نسق را که گزارش شور اول آن بشماره ۱۵۱۱ چاپ شده است با توجه به پیشنهاد های واصله برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و با اصلاحاتی بشرح زیر تصویب کرد.

اینک گزارش آن را به مجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون اجازه تبدیل با حسن و واگذاری دهات و مزارع موقوفه عام بزارعین صاحب نسق

ماده ۱۰ واحده - وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی مکلف است دهات و مزارع موقوفه عام مشمول مقررات ماده ۲ قانون مواد الحاقی بقانون اصلاحات ارضی مصوب ۴۷/۱۰/۴۱ را متناسب با امکانات مالی دولت و بتدریج طبق قوانین و مقررات مرحله اول اصلاحات ارضی خریداری و بین زارعین صاحب نسق تقسیم و بآنها منتقل نماید.

وجوه حاصل از فروش اینگونه املاک به پیشنهاد متولی و طبق مقررات مربوط اختصاص بخزید مال دیگری داده می شود تا برابر ماده ۹۰ قانون مدنی مورد عمل قرار گیرد.

تبصره ۱ - اراضی بایز واقع در محدوده موقوفات مذکور و همچنین اراضی و دهات موقوفه ای که در تاریخ تقدیم این لایحه بمجلس شورای ملی فاقد زارع بوده است در اختیار متولی یا متصدی موقوفه باقی میماند که نسبت به آبادانی آن بطوریکه صرفه و صلاح موقوفه باشد طبق مقررات مربوط اقدام نماید.

تبصره ۲ - تا زمانی که موقوفات موضوع این قانون خریداری و بزارعین واگذار نشده باشد. اسناد و فرمهای اجاره بدون آنکه در میزان مال الاجاره تجدید نظر شود بقوت خود باقی بوده وزارت معین مکلفند مال الاجاره مربوط را در سر رسید طبق مقررات بپردازند.

تبصره ۳ - اراضی و املاک بایر یا دایر موقوفه اعم از خاص و عام که بموجب قوانین موضوعه برای اجرای طرحهای عمرانی و تأسیس شرکت های بهره برداری از اراضی زیرسدها یا توسعه شبکه های آب و برق مورد نیاز وزارت آب و برق یا شرکت های تابعه بوده و تصرف

و تملك آن ضرورت داشته باشد طبق مقررات ماده ۵۰ قانون آب و نحوه ملی شدن آن و قانون سازمان برق ایران و قانون تأسیس شرکتهای بهره برداری از اراضی زیرسدها به وزارت آب و برق یا شرکت های تابعه منتقل میشود و بهای حاصل از فروش پس از وضع سهام ذوی الحقوق (اعم از زارع و دیگران) برابر قوانین و مقررات مربوط تبدیل با حسن شود.

تبصره ۴ - بمنظور فراهم کردن امکانات بیشتر جهت اجرای نیات واقفین وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی مکلف است در مورد تبدیل با حسن املاک موقوفه عام مشمول این قانون حداکثر ضریب منطقه خرید املاک مشمول مرحله اول و مالیات قطعی شده پرداختی تا تاریخ تصویب این قانون را ۱۰ لاک قیمت گذاری قرار دهد.

تبصره ۵ - دولت مکلف است همت ساله اعتبار لازم جهت اجراء این قانون را در اختیار وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی بگذارد.

تبصره ۶ - آئین نامه اجرائی این قانون توسط وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی و سازمان اوقاف تهیه و پس از تصویب هیئت وزیران بموقع اجراء گذارده خواهد شد.

مخبر کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی - مهندس اسدی سمیع

گزارش شور دوم از کمیسیون دادگستری بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه ۱۲ دیماه ۱۳۴۹ با حضور آقای مهندس اسدی معاون وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی لایحه دولت مربوط با اجازه تبدیل با حسن و واگذاری دهات و مزارع موقوفه عام بزارعین صاحب نسق را برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.
مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر وفا

گزارش شور سوم از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۱۲ دیماه ۱۳۴۹ با حضور آقای مهندس اسدی معاون وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی لایحه دولت مربوط با اجازه تبدیل با حسن و واگذاری دهات و مزارع موقوفه عام بزارعین صاحب نسق را برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه کمیسیون اصلاحات ارضی را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.
مخبر کمیسیون دارائی - دانشمند

رئیس - ماده واحده مطرح است آقای دکتر اسفندیاری بفرمائید.

دکتر اسفندیاری - هروقت که یکی از لویحی

که بمجلس تقدیم میشود مربوط به مقررات و مصوبات ملی ما است من بسیار خوشوقت میشوم که ما یک قدم در اجرای انقلابی که از طرف شاهنشاه مملکت اعلام شده بجلو برداشته ایم این لایحه که در مورد موقوفات عام آورده

شده یکی از انقلابی ترین لویحی است که تقدیم شده ولی من در موقعی که لایحه در کمیسیون مطرح بود بچند اشکال در این لایحه برخوردیم که بپاره ای از آن اشکالات رفع شد ولی در قسمت هایی که در واقع نمیشد پیشنهاد داد و یا از لحاظ مقرراتی که ما در داخل مجلس داشتیم نمیتوانست پذیرفته شود آن پیشنهادها مورد توجه قرار نگرفت بامورد تصویب قرار نگرفت. آنچه من خواستم اینجا تذکر بدهم که نماینده محترم دولت آقای دکتر یگانه یا آقای وزیر اصلاحات ارضی که در این قسمت عمل میکند بیاینده پشت تریبون و تذکر بدهند که نسبت باین مواردی که عرض می کنم به چه ترتیب عمل خواهد شد. اصل ماده واحده قبل از آنکه وارد تبصره هایش بشویم خیلی خوب منظم شده مخصوصاً در آن قسمت هم که گفتند طبق مرحله اول اصلاحات ارضی عمل بشود بسیار کار بجائی است که مقررات کلی مصوبه ملی را ما مورد عمل قرار میدهیم. من چند اشکال داشتم جناب آقای وزیر اصلاحات ارضی. در مورد تبصره یک مادون نوع اراضی داریم با دونوع اراضی و دهات

ذکر شده بکنی اراضی بایر در موقوفات مذکور در این قانون که در اختیار متولی یا مستحق موقوفه قرار میگیرد طبق این تبصره البته این نوع اراضی بایر چون در مخلوده دهات قرار گرفته و بعد از حکم کلی ماده واحده این راستی کرد در صورتیکه قبلاً در اختیار دولت قرار گرفته بود به زارعین صاحب نسق آن دهات واگذار نشده و آنها را جدا کرده و در اختیار متولی یا مستحق موقوفه قرار دادیم این حکم است و تا این حد درست است ولی آنجا که گفته شده «اراضی و دهات موقوفه ای که در تاریخ تقدیم این لایحه به مجلس شورای ملی فاقد زارع بوده است» در این قسمت از نظر من هیچ مورد ذکری نداشت یعنی توضیح و اوضاحت است چون این نوع موقوفات مشمول اصلاحات ارضی در مرحله اول و دوم نشده چون اینها نسق زراعی نداشته که مشمول قانون اصلاحات ارضی بشوند ذکرشان در آنجا که ما حصر را بر میداریم و یک قسمت کلی را می گوئیم تا آنجا که قانون اراضی بایر دهات را میدهد از نظر من یک تذکری مورد است که باصلی کلی لطمه وارد میکند چون در قانون اصلاحات ارضی این نوع موقوفات به هیچ عنوان مطرح نبوده و عمل نشده این قسمت را شما آوردید و در اینجا ذکر کردید و ذکرش هیچ مورد نداشته از این جهت من اینجا پیشنهادی دادم که این قسمت چون در شور دوم مطرح است و همچنین اراضی و دهات موقوفه ای که در تاریخ تقدیم این لایحه به مجلس شورای ملی فاقد زارع بوده است از این تبصره برداشته شود اگر که علت خاصی داشته یا معذرت میخواهم از نظر روانی ضرورت داشته در اینجا ذکر شود توضیح بدهید من پیشنهاد را پس میگیرم؛ استدعا میکنم توجه کنید ضرورت ندارد کاری که بشما مربوط نبوده و دخالت نکردید و خودتان را بهیچ عنوان نخواسته اید درگیر کنید چرا بحث موقوفات عام که زارع نداشته در اینجا بیائیم و ذکرش کنیم یعنی این قسمت که قلامان میگردیم بهیچ عنوان بنا بر این من پیشنهاد حذف این قسمت را داده ام که تقدیم میکنم. موضوع دیگری که در مورد این تبصره مطرح میشود البته اول قبولش کار مشکلی بود. من تصور میکنم و استنباط شخصی من این بود که وزیر اصلاحات ارضی خواسته بطور کلی در مورد موقوفات عام اعم از

اینکه زارع داشته یا نداشته دخالت کند به این دلیل من پیشنهادی تقدیم کردم که این موقوفات را بطور کلی شامل مقررات ماده ۴۰ آیین نامه ماده ۳ اصلاحی ۸ ماده اصلاحی قانون اصلاحات ارضی بکنیم و یک مهلت مقرر کرد در این مجلس تصویب شد مشمول آن پنج سال مهلت مقرر بکنیم البته آنچه که مطرح شد این بود که نمیشد مشمول این مقررات بکنیم و از این مهلت استفاده بکنند و بطور کلی بخواهند در اختیار متولی قرار بگیرد و آن متولی بهر ترتیبی که خواست استفاده بکند این بود که من پیشنهاد را چون دیدم دولت نظر دیگری داشته غیر از آنچه من استنباط کرده بودم این بود که من پیشنهاد را پس گرفتم و استدعا میکنم اگر روزی خواستید راجع به این موقوفات عام تصمیمی بگیرید و فکری بکنید توجه داشته باشید که برای موقوفات عام فاقد زارع بصورتی در محدوده شهر ها یا دهات فکری شده باشد موضوع دیگری که خواستم باحضور آقایان مطرح کنم موضوعی بود که در شور اول من بصورت خاص به آن توجه کردم ولی وقتی لایحه را بکمیسیون آوردند بصورت خیلی عام تری به آن توجه کردم ولی الان که جنابعالی تشریف دارید و آقای دکتر یگانه معاون نخست وزیر تشریف دارید یعنی سمت ایشان را قید می کنم چون ایشان می توانند از طرف سازمان اوقاف یک تعهدی بکنند یا از طرف بازه از وزارتخانه ها که من این قسمت را که الان خدمتشان عرض میکنم برای این قسمت ها هم فکری بکنند و عبارت از این بود که در موقعی که این لایحه مطرح بود باین نتیجه رسیدیم که موقوفات عامی که ما داریم یک مقدار در آمد این موقوفات عام به مصرف کارهای عمومی در مملکت میرسد که ضرورت دارد و در واقع در این موقوفات که عنوان میکنیم موقوفه عام یک قسمت در آمدهائی است که بهیچ عنوان نمیتوانیم مخارج آنرا قطع کنیم یعنی اگر آمدیم و این در آمد را قطع کردیم ممکن است که یک مریض در یک بیمارستان خدای نخواسته فوت کند یا بمریضخانه دیگری باید منتقل شود یا شیرخوار گاه یا پرورشگاهی را تعطیل کنیم که البته مقدور نیست ولی مواردی مثل این دو مورد که ذکر میکنم عام تر است و میشود طوری رفع و رجوعش کرد مثل تعمیر و نگاهداری مساجد است و استدعا میکنم

دولت این را نذر کرده بود چون ما نمیتوانیم پیشنهاد خرج کنیم معذک من پیشنهاد کردم اگر ممکن باشد از بودجه دولت فکری در این مورد بکنند و حالا استدعا میکنم آقای دکتر یگانه و آقای دکتر ولیان این قسمت را مخصوصاً در هیئت دولت مطرح کنند که یک بیمارستان که از یک موقوفه عام تغذیه میشود و گردانده میشود و یا یک پرورشگاهی که از این قبیل موقوفات گردانده میشود و اعتباری نداشته باشیم در این فاصله تبدیل باحسب یعنی ما وقتی که آن تبدیل باحسب میکنیم در آمد موقوفه در واقع کنار میرود از بابت قیمت حساب موقوفه میریزیم برای تبدیل باحسب ۱۵ سال باید صبر کنیم تا یک بانزد هم یک بانزد هم قیمت کل ملک بحساب موقوفه ریخته شود وقتی که تماماً بحساب موقوفه ریخته شد تبدیل باحسب میشود البته در این فاصله زمان اگر این پول مبلغی باشد که بشود از آن استفاده کرد باز هم میشود از آن استفاده کرد فقط بقدر $\frac{1}{10}$ ولی در آمد هم به آن نسبت با این خواهد آمد و ما در آمد یک بانزد هم را داریم نسبت به تمام مخارج این مؤسسه یا آموزشگاه یا پرورشگاهی که با این در آمد موقوفه میگردانیم این است که بنده استدعا میکنم در این قسمت اگر تصمیمی اتخاذ شده و فکری شده چون در کمیسیون هم بحث شد ما راهم در جریان بگذارید که این مریضی که در بیمارستان خوابیده فکر نکنند چون بیمارستان از در آمد موقوفه اداره میشود یک وقت از بیمارستان بیرونش بکنند و یا در بیمارستان را به بندند در هر صورت چون در این فاصله سال اول و سال بانزد هم تبدیل باحسب از نظر من در آمد کامل موقوفه عاید نمیشود باید فکری بکنیم و عقیده شخص من این بود که هر یک از این مؤسسات را به وزارتخانه ذیصلاحیت واگذار کنید چون فرض کنید یک دبیرستان یک پرورشگاه یا شیرخوار گاه دست بگذارید تحت نظر وزارتخانه هائیکه این قبیل مؤسسات را اداره میکنند از بودجه عمومی آن وزارتخانه آنها را تغذیه کنید تا موقعیکه مدت تبدیل باحسب موقمش برسد یا اینکه به آنها واگذار بشود و خودشان آن اداره بکنند و بیمارستانها را به وزارت بهداشتی شیر و خورشید را با دانشگاهها به ترتیب که صلاح میدانید و یا مثلاً تعمیر ابنیه و مساجد و آثار باستانی با اختیار وزارت فرهنگ و هنر گذاشته شود عقیده شخص من این است که اگر این مؤسسات و نگاهها

را تقسیم کنید بین وزارت خانه ها و مؤسسات مختلف که از بودجه مملکت پرداخته میشود و متولی سازمان اوقاف هم فکر میکنم صد درصد یا این عمل موافق باشد که یک باری از روی دوششان برداشته شود این است که من استدعا میکنم اگر فکری کردید ما را هم در جریان بگذارید و اگر هم فکری نکردید در آینده و قبل از اینکه در آمد این موقوفات عام قطع شود فکری در این خصوص بکنید موضوع دیگری که من در اینجا باشکالی برخوردیم که هم میشود اسمش را اشکال گذاشت و هم نه این است که ما در مرحله اول قانون اصلاحات ارضی وقتی خواستیم ملک را واگذار کنیم بزارع یک مقرراتی وضع کردیم که ما بیائیم قیمت ضربه منطقه ای تعیین کنیم و ضریبی برای هر منطقه تعیین کردیم و خرید را موقوف کردیم بضرایی که در آن منطقه اعمال شده بود ضریب مقدار مالیاتی که روی آن املاک مالکین قبلی پرداخت کرده بودند و این املاک قیمت گذاری ما در مناطق مختلف قرار میگرفت در مورد تبصره چهارم که در این قانون هست باید این را عرض کنم که من خودم پیشنهاد کردم ولی آن را در کمیسیون اصلاح کردند بطور کلی بایک قسمت از آن اصلاح مخالف و تذکر میدهم موقوفات عامیکه ما در مملکت داریم بطور کلی شامل سه نوع موقوفه از نظر مالیات بر درآمد میشود یکی موقوفات عام که طبق قانون مالیات بر درآمد ۱۳۳۴ صراحتاً در بند ج ماده ۳ ذکر شده که املاک و عواید املاک آستان قدس رضوی و املاک مسجد سپهسالار و املاک موقوفه گوهرشاد، شیر و خورشید سرخ، املاک موقوفه سلطان علی شاه گنابادی و موقوفه های شاه نعمت الهولی و مسجد شاه تهران بطور کلی از مالیات معاف شده یک نوع موقوفاتی هم داریم که املاک موقوفه عام هست ولی بعضی معاف شده مثل املاک موقوفه ای که بند دال همان ماده و همان قانون میگوید یعنی موقوفات عامیکه شامل دبستان، دبیرستان، کورستان، بیمارستان، آسایشگاه مسلولین که نسبت بان قسمت از در آمده هائیکه منحصر اباین مصارف میرسند معاف شده اند و ذکر شده که این موقوفات عام به موجب تصویب نامه هیئت وزیران معاف میشوند اینجا هم گفته این موقوفات عام در آن قسمت که در آمدش منحصر اباین قبیل کارها اختصاص

دارد از مالیات معاف است يك قسمت موقوفات عامی هست که مشمول هیچک از این دو بند ج و دال نیست در واقع باید متولی مالیات بردارد یعنی قبل از سال ۳۴ و بعد از ۳۴ بردارد بعد از اینکه قانون اصلاحات ارضی اعم از مصوبه ملی یا قوانین و آئین نامه هائی که بعد از مجلس گذشت مورد عمل قرار گرفت آمدیه این مصوبات را بصورتی تنظیم کردیم که اگر موقوفات اصلاحات ارضی از مالیات معاف بودند یا یعنی مالیات نمیدادند ترتیب کار بصورتی داده شد که قیمت ملک بر اساس مالیاتی که ملک مجاور پرداخته و اگر میخواستیم متصرفانه تر عمل کنیم میتوانستیم بر اساس معدن مالیات املاک مجاور اینها بردارند و هیچ فرقی هم نمیکرد چون معدن میگردیم از املاک مجاور و یا بر اساس يك ملک بهر صورت هر عملی که کردند برای اینکه يك ضابطه ای برای مالیات در نظر گرفته باشند ضرورت داشته و دارد و آمدید در ماده واحده يك حکم کلی دادید و گفتید طبق مقررات مرحله اول اصلاحات ارضی املاک را خریداری میکنید بعد يك قسمت را از این حکم کلی مستثنی کردید و یکی از این موارد استثناء همین تبصره چهارم است تبصره چهارم گفته درست است که بر اساس مقررات اصلاحات ارضی خریداری میکنید برای اینکه کمک به موقوفه شده باشد و برای اینکه اگر واقف نظر خیری داشته دولت هم آنرا دنبال کند و از جیب خودش هم حتی روی آن بگذرد با این همه از نظر من تحمیل کلی بزارع خواهد شد وقتی چند نوع زارع را بپلوی هم بگذاریم خوشبختانه من نوری که در منطقه کرمان دیدم و بشما تبریک میگویم در آنجا دیدم بزارعین موقوفات که عضو شرکت های تعاونی هستند شما کشت مقداری تبریک داده اید که از این راه درآمد زیادی بکشاورزانیکه از این موقوفات بهشان داده شده داشته باشند و کمک زبانی هم شده اگر يك مقدار بیشتری هم زارع بردارد بنظر من هیچ عیبی ندارد و اگر قسمتی از درآمد اضافی را میبرد از آن که در عین حال به وقت هم کمک شده است اشکالی ندارد چون از يك طرف کمک میکنیم و از طرف دیگر يك مقدار کمی از آن کمک را میگیرید تا آنجا که از نظر خود میتوانم استنباط کنم اگر شما يك نفر صد تومان را بدهید بابت مالکیت يك قسمتی از اراضی که يك درآمد مستمر دارد و

بعد ظرف ۱۵ سال مقداری از این پول را بابت قیمت نه درآمد بردارد زبان نبرده است (عباس میرزائی - مقداری تبریک نداده اند مقدار اجازه کشت خشخاش داده اند) معذرت میخواهم آقای عباس میرزائی ممکن است من چون تند حرف میزنم بعضی از حرف هایم یا گفته هایم در اثر تند حرف زدن از طرف آقایان گرفته نشود بگویم برسد که کامل بگفته ام برخلاف اصل کلی بعضی از آقایان من نمیتوانم چیزی بنویسم و بعد از روی آن بخوانم و از هر چه در دهنم هست برای گفتن و اظهار نظرم در موارد مختلف استفاده کنم بگویم از این جهت اگر اشتباهی کرده ام معذرت میخواهم جمله را استدعا میکنم در صورت جلسه اصلاح کنند اجازه کشت تبریک که به زارعین موقوفات کرمان داده شده، بهر صورت اگر این حصر کلی در اینجا ایجاد اشکال از نظر خود جناب عالی و موقوفات نکند من شخصاً نظری ندارم یا آقای مهندس اسدی سمع مذاکره کردم عقیده ام این است که مالیات قطعی شده مصوب این تبصره را بردارید و مالیات را با اختیار خودتان بگیرید اگر مالیاتی دارد این مالیات قطعی شده را احتمالاً هم میتوان طبق مقررات اصلاحات ارضی طبق مرحله اول و اگر مالیات قطعی شده نداشته باشد باید به املاک مجاور مراجعه کنید باز با اختیار خودتان خواهد بود (دکتر مذهب - بر منبای در آمده ام) بهر صورت من شخصاً عقیده ام این است حال میرسیم بآنجا که اگر این قسمت را یا این تبصره را حذف کنید دست خودتان برای پرداخت قیمت ها باز تر خواهد بود هم از نظر موقوفه و هم از نظر خودتان و هم از نظر زارع اشکالاتی که هست در اینجا در يك قسمت از موقوفات بهتر حل خواهد شد و این است که من در این جهت هم پیشنهاد حذف دارم چون پیشنهاد اصلاحی نمیتوانم تقدیم بکنم باز هم بسته به نظر مجلس است هر طور که تصمیم گرفته شد تابع نظر آقایان هستم موضوع دیگری که خواسته عرض کنم بعضی موقوفات هستند برای مصارفی که عرض کردم مثل موقوفات حضرت رضا یا موقوفاتی که صرف مصارف تعلیم و تربیت میشود قبلاً از مالیات معاف بوده من نمیگویم متولی از مالیات معاف بوده موقوفه از مالیات معاف بوده، قیمت بر اساس ضریب مالیاتی موقوفه است نه ضریب مالیاتی

برداشتی متولی بلکه مالیاتی که باید این موقوفه بردارد من استدعا می کنم وقتی خواستند تبدیل یا حسن کنند یا این قسمت هم توجه بفرمائید اگر موقوفاتی هست که درآمد دارد ولی یعنی که در قوانین مالیات بر درآمد آمده که چند موردش را ذکر کردم باز مواردی پیدا شد که بتوان ضریبی پیدا کرد که اطرافش دردهائی که مشمول پاره ای از مقررات اصلاحات ارضی نباشد پیدا شد خیلی نادر هم هست شعب بدر آمد ملک توجه کنید بر اساس درآمد روی ملک قیمت بگذارید این قسمت را هم خواسته عرض کنم که توجه بفرمائید بهر صورت از جمع آنچه که این لایحه عمل می کند من باید از حضور وزیر محترم اصلاحات ارضی تشکر کنم که ب فکر همه موارد هستند ولی استدعا می کنم ب فکر این قبیل موقوفات عام که فاقد زارع بوده و تفکیک شده در پاره ای از موارد يك نوع تبعیضی از نظر متولیان شده چون از نظر متولیان صحبتی پیش آمده بود که خواهش می کنم باین قسمت هم توجه بفرمائید (صحیح است)

دکتر ولیان - اجازه میفرمائید؟

رئیس - جناب آقای دکتر ولیان من خیال می کنم موافق باشید در موقع طرح پیشنهادها توضیحات را بفرمائید چون از فراکسیون حزب مردم دو نوع پیشنهاد رسیده:

(شرح زیر خوانده شد)

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید تبصره ۱ ذیل ماده واحده لایحه تبدیل یا حسن و واگذاری دهات و مزارع موقوفه عام بزارعین صاحب نسق حذف شود.

باتقدیم احترام - ناصر قلی فرهادپور

رئیس - آقای فرهادپور بفرمائید؟

فرهادپور - اگر همکاران محترم بخاطر داشته باشند بنده در شور اول این لایحه بخاطر هدف بسیار عالی و مقدسی که در لایحه نهفته است جزء مدافعین اساسی لایحه بوده ولی قبول هدف اصلی و صحیح مانع از آن نیست که پیشنهادهایی در جهت بهتر اجراء شدن این هدف داده بشود در شور اول بنده عرض کردم که این لایحه تعمیم میدهد و تکمیل می کند اصل کلی صاحب زمین شدن زارع ایرانی را برای اینکه به هیچ وجه صحیح نبود که مملکت

در سایه انقلاب سفید ایران که اصلاحات ارضی اصل اول و ماده مواد آن عده کثیری از برادران کشاورز مینا صاحب نسق و زمین زراعتی بشوند وعده دیگری بعنوان اینکه زارع ملک با يك شرایط خاص بوده اند صاحب زمین نشوند اصل لایحه بسیار لازم و من به وزیر اصلاحات ارضی از این جهت تبریک میگویم اما علت حذف این تبصره در این تبصره دو مورد هست يك موردی که هم مسلك عزیز من آقای دکتر اسفندیاری بیان فرمودند املاکی است که اصلاً زارع ندارد اصلاً بنظر بنده مشمول این لایحه یا املاکی که زارع ندارد یعنی ندارد برای اینکه ما در تیترو عنوان لایحه میگویم برای فروش زمین به زارعین صاحب نسق اگر يك ملکی است که زارع ندارد بهر کیفیتی میخواهد اندازه بشود اگر دولت برای آن تصمیمی دارد غیر از این است اما موردی باقی مینماند در مورد زمین های بایر - املاکی که زارع دارد در تفسیر و توضیح نظری که مشاهه ریاست فرمودند باید عرض کنم اصلاحات ارضی مادر اجراء و توسط دارد و به همین دلیل مارعبت هر دو طرف را کردیم که در دنیا عنوان سفید گرفته است يك طرف رعایت حقوق زارعین که يك اصل کلی است به هیچ نحو نمیشود از آن عدول کرد و بایستی بنحوا حسن حقوق زارع در اجراء قانون اصلاحات ارضی حفظ بشود يك طرف دیگر رعایت حقوق مالکین بوده است در حدود امکانات مملکتی در حدود يك حق و عدالت که حلالاً متولی با وقتی قضیه همه جا جانشین همان مالک است حدود موقوفه و حدود متولی باز در این قانون رعایت شده یا اگر پیشنهادی در جنبه رعایت حقوق متولی یا مالک در طول گذشتن نوايح اصلاحات ارضی داده شده است بهیچوجه من الوجوه جنبه تناقض با حقوق زارع نمیتوانسته داشته باشد همیشه معتقد بوده ایم که حقوق زارع بایستی رعایت بشود به نسبت امکانات دولت و حقوق مالکین هم رعایت خواهد شد بعنوان مثال عرض میکنم ملک را با يك شرایطی بزارع منتقل می کنند اما بوشن را به ملک بر اساس امکانات مملکت میدهند ۱۵ ساله داریم میدهم اگر پول دار بودید امکانات و اعتبارات بیشتر داشتید آقای دکتر ولیان ممکن است بجهت ندهید این مربوط است به امکانات مملکتی بنابراین اگر پیشنهادی هست در جهت تأمین حقوق هر يك

از این جهت تبریک میگویم از این جهت اگر اشتباهی کرده ام معذرت میخواهم جمله را استدعا میکنم در صورت جلسه اصلاح کنند اجازه کشت تبریک که به زارعین موقوفات کرمان داده شده، بهر صورت اگر این حصر کلی در اینجا ایجاد اشکال از نظر خود جناب عالی و موقوفات نکند من شخصاً نظری ندارم یا آقای مهندس اسدی سمع مذاکره کردم عقیده ام این است که مالیات قطعی شده مصوب این تبصره را بردارید و مالیات را با اختیار خودتان بگیرید اگر مالیاتی دارد این مالیات قطعی شده را احتمالاً هم میتوان طبق مقررات اصلاحات ارضی طبق مرحله اول و اگر مالیات قطعی شده نداشته باشد باید به املاک مجاور مراجعه کنید باز با اختیار خودتان خواهد بود (دکتر مذهب - بر منبای در آمده ام) بهر صورت من شخصاً عقیده ام این است حال میرسیم بآنجا که اگر این قسمت را یا این تبصره را حذف کنید دست خودتان برای پرداخت قیمت ها باز تر خواهد بود هم از نظر موقوفه و هم از نظر خودتان و هم از نظر زارع اشکالاتی که هست در اینجا در يك قسمت از موقوفات بهتر حل خواهد شد و این است که من در این جهت هم پیشنهاد حذف دارم چون پیشنهاد اصلاحی نمیتوانم تقدیم بکنم باز هم بسته به نظر مجلس است هر طور که تصمیم گرفته شد تابع نظر آقایان هستم موضوع دیگری که خواسته عرض کنم بعضی موقوفات هستند برای مصارفی که عرض کردم مثل موقوفات حضرت رضا یا موقوفاتی که صرف مصارف تعلیم و تربیت میشود قبلاً از مالیات معاف بوده من نمیگویم متولی از مالیات معاف بوده موقوفه از مالیات معاف بوده، قیمت بر اساس ضریب مالیاتی موقوفه است نه ضریب مالیاتی

از طرفین به وجه تضادی با حقوق طرف مقابل نداشته بنابراین پیشنهادهایی که تقدیم شده متضاد هم نیست در مورد تبصره بند عرض بنده این است آنچه که زارع ندارد مشمول این لایحه نمیتواند باشد در املاکی که زارع دارد بنده فکر می کنم زمین باغی که وجود دارد این معرف این است که در طول مدت متولی یا هر متصدی امکان با قدرت آبادی این زمین را پیدا کرده یا اصولاً زمین شایسته آبادی نبوده امایک مطلب را از آقای وزیر اصلاحات ارضی انتظار داریم توجه کنند بنده این مورد را در جای دیگر بان برخورد کردم در دشت قزوین خاطرتان هست بعد از واقعه زلزله شومی که شد واقعا يك مقدار روی حسنیت و خدمت بمردم خدمات عمومی بخش دولتی برای زارعین آنجا خانه هایی ساخته شد اساس جدیدی برای زندگی شان ریخته شد ولی من در خیلی از این ها احساس ناراضی دیده با آنها که صحبت میکردم میگفتند این خانه ها خیلی خوب است ولی برای يك کارخانه ساخته شده یعنی برای يك کارگر و خانواده کارگر کاملاً مناسب است اما برای يك زارع و زندگی او مناسب نیست چون زارع گاو دارد، گوسفند دارد و مرغ دارد بوقلمون دارد و اگر واقعا وقت کنید، اساس زندگی يك زارع با آن سه، چهار، پنج خروار گندم که گیرش می آید نیست او نیازمندیهای خود را تأمین میکند مازادش می آید در شهرها برای تأمین مایحتاج شهرها.

رئیس - آقای فرهادپور وقت جنابعالی تمام شد.
فرهادپور - اجازه مختصری بفرمائید الان به عرضم خاتمه میدهم باین دلیل بنده عرض میکنم زارع را نباید منحصر کرده دو سه، چهار هکتار زمین زراعتی او حتماً برای چرای گوسفند و گاو ش زمین نیازمندیهای دارد که در کنارش باشد و بنظر بنده استثناء کردن زمینهای باغی و زارع را فقط صاحب نسق زراعتی کردن موجب يك مقدار گرفتاری در مورد این افراد خواهد کرد باین دلیل بنده پیشنهاد حذف کردم.

رئیس - آقای دکتر ولیان بفرمائید
دکتر ولیان (وزیر اصلاحات ارضی و تعاون روستائی) - با اجازه مقام ریاست اگر اجازه بفرمائید

ضمن اینکه بنده پاسخ میدهم پاسخ بیانات آقای دکتر اسفندیاری را بگویم (رئیس - بفرمائید) اینجا مطالبی که مطرح شد بدو صورت بود یکی اینکه اگر چنانچه این اولین لایحه ای بود در زمینه اجرای برنامه اصلاحات ارضی تقدیم میشد بنده باید خدمتشان صمیمانه عرض کنم که خیلی از این مطالب مورد تأیید بنده هم هست ولی ملاحظه بفرمائید که ما در حالی هستیم که چند روز دیگر هشتمین سال اجرای برنامه اصلاحات ارضی را پشت سر میگذاریم و وارد نهمین سال میشویم و تا امروز آنچه که بر اساس مرحله اول اصلاحات ارضی عمل کردیم بنده این ترتیب که آن محدوده مندرج در سند مالکیت را خریداری و بعد در داخل این محدوده آنچه که متعلق به نسق زراعتی بود واگذار میگردیم به زارع و آنچه که باقی مانده بود بر اساس سوابق قوانین فعلی متعلق بدولت است بنابراین حالا که آخرین قدم را در زمین انتقال بر میداریم یعنی دو لایحه است که با هم دارد پیش میرود نمیتوانیم زارعین را بدو دسته تقسیم کنیم يك دسته زارعین که بعلت قوانین قبلی نسق زراعتی را بهشان بدیم و يك عده از زارعین که يك چیزی بیشتر بخواهیم بدیم مگر از این قانون الحاقی به قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجازه به زارعین که البته آنهم فلسفه خاصی دارد بنابراین ضمن اینکه عرض می کنم نسق های زراعتی است دست بکارش کتهای سهامی زراعی شدیم و بهمین دلیل هم است که لایحه تعاونی کردن تولید را تنظیم و تقدیم کردیم که در این لایحه هر جا اراضی باغی و موات متعلق بدولت وجود داشته باشد برایگان در اختیار شرکت تعاونی گذاشته میشود بنابراین بنده استدعا می کنم این است از نظر اینکه تناقضی با نظریات قبلی وجود نداشته باشد قبول کنید این جا نسق زراعتی زارعین بهشان داده بشود اما در مورد دهات با املاک فاقد زارع همانطور که در وقت عزیزم جناب آقای دکتر اسفندیاری و همجنین آقای فرهادپور تذکر دادند بلکی که فاقد زارع باشد مشمول قوانین و مقررات اصلاحات ارضی نیست و تعجب آور است که در اینجا اشاره بشود ولیکن هنگامیکه آئین نامه اصلاحات ارضی به تصویب کمیسیون خاص مشترك مجلسین در سال ۴۳ رسیده در بند (ز) ماده ۸ این آئین نامه نوشته شده و تصویب

شده که اراضی باغی واقع در محدوده دهات موقوفه وهم چنین اراضی و دهاتی که در حال حاضر فاقد زارع باشد در اختیار متولی خواهد ماند اگر چنین قانونی وجود داشت مسلماً در اینجا جمله اراضی فاقد زارع را هم پیشنهاد میکردیم ولی حالا که این جمله وجود دارد و برداشتن آن در عمل ممکن است برای مسئولین اوقاف مشکلاتی ایجاد کند که استدعا میکنم باین دو منظوری که خدمتتان عرض کرده از پیشنهادتان صرف نظر بفرمائید و اجازه بفرمائید تبصره يك بهمان ترتیبی که در کمیسیونهای مربوط در دو شور بررسی و تصویب شده باقی بماند خیلی متشکرم.

رئیس - آقای فرهادپور متقاعد شدید؟ (فرهادپور - نه)
رئیس - آقای دکتر اسفندیاری جنابعالی هم متقاعد شدید؟

دکتر اسفندیاری - چون فرمودند که عین آئین نامه است بدون اینکه تغییری داده شود و اثری بر آن مترتب نشد بنده هم متقاعد شده.

رئیس - پیشنهاد بعدی آقای فرهاد پور قرائت می شود.
 (شرح زیر خوانده شد)

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی
 محترماً پیشنهاد بمنماید تبصره ۴ ذیل ماده واحده لایحه قانون اجازه تبدیل باجس و واگذاری دهات و مزارع موقوفه عام بزارعین صاحب نسق حذف شود.

ناصرقلی - فرهادپور
رئیس - آقای فرهادپور بفرمائید
فرهاد پور - همانطور که در مورد تبصره يك عرض کرده اجرای این قانون دو طرف دارد بنده هم مفید بر رعایت حقوق هر دو طرف هست يك طرف زارعین که این املاک با آنها فروخته میشود بکطرف متولیان که به کیفیت حقوقی برایشان منظور شده بنده فکر میکنم در اصل ماده واحده وقتی ذکر شده است بر رعایت شرایط مرحله اول اصلاحات ارضی اصولاً اضافه کردن يك مسائل استثنائی که در این تبصره دیده میشود بنظر من میخواهم عرض کنم که تناقضی با اصل مسئله پیدا میکند دیگر بازتر از این عرض نمیکنم دلیلی ندارد که ما يك ملک را که بزارع میخواهیم بفروشیم یا

يك شرایط استثنائی خاصی قدمت کنیم آیا این شرایط استثنائی خاص اگر عادلانه است که خوب نسبت به هم میگردیم اگر آنچه که در مرحله اول کردیم که بعقیده من بسیار خوب و صحیح بود چرا يك حالت استثنائی نگذاریم بنده در مورد تبصره ۴ نظر همکاران محترم و مقام وزارت اصلاحات ارضی را باین نکته جلب میکنم که يك قسمت این قانون حقوق زارعین است که در ملك موقوفه زراعت میکند تقویم ملك موقوفه بصورت این ملك بزارعین املاک موقوفه بایستی حداکثر عدالت در آن رعایت بشود و بنده چون شرایط اجرای مرحله اول اصلاحات ارضی را يك شرایط عادلانه ای میدانم این جنبه استثنائی داشتن را در این مورد صحیح نمیدانم و انتظار دارم این مسئله را قبول بفرمائید (احسنت)

رئیس - آقای دکتر ولیان بفرمائید
دکتر ولیان (وزیر اصلاحات ارضی و تعاون روستائی) - من در اینجا باید خدمتتان عرض کنم که با توجه به قسمتی از فرمایشات آقای دکتر اسفندیاری و آنچه که آقای فرهادپور تذکر دادند دوسه مطلب هست که عرض میکنم که کجایش را مواظقت و در کجایش بجه دلیل پایمان را آنطرف تر گذاشیم. اولاً اینجا صحبت بود که ما باید کمک کنیم برای اداره امور بیمارستانها، مساجد و سایر هدفهای مورد نظر واقف که مال خودش را وقف کرده است. و افتخار میکنم که در مذهب ما يك مطلب بنام وقف وجود دارد و بهیچ عنوان هم نظر بر این نبوده که يك درجائی فراهم بشود که برای نیل به هدفهای مورد نظر واقف اشکالی پیش بیاید ولی همانطور که اینجا توجه داده شد ما نمیتوانیم طبق قانون اصلاحات ارضی زارعین مملکت را دو طبقه کنیم يك طبقه زارعینی باشند که مالك شده اند و يك عده چون روی زمینهای موقوفه زندگی میکنند اینها برای ۹۹ سال مستأجر باشند باین دلیل در این لایحه يك کمکهایی برای فراهم کردن موجبات نیل به هدفهای واقف دولت کرده است که ما اینکه اراضی باغی و موات طبق قوانین و علی الاصول باید برای خود دولت میماند اینجا گفتیم میگذاریم در اختیار متولی ولی در اینجا مطلبی که به نظر شد اولاً لایحه پیشنهادی

دولت و فیکه مراجعه بفرمائید تبصره ۴ در لایحه دولت نبوده است و بعد در اینجا الآن مطالبی مطرح میشود که من صددرصد بنام وزیر مسئول اصلاحات ارضی و تعاون روستائی نمیتوانم از یک حقیقت خودم را کنار بکشم که وقتی میخواهیم کمک بکنیم کمک باین منظور یک موجباتی برای ضرر و زیان زارع مادر آن منطقه فراهم کند (صحیح است) یعنی بر این اساس که ما ملک را بهر قیمت که بخریم یک چیزی هم تا ۱۰٪ رویش بکشیم بزارع بفروشیم و اگر ما میخواهیم کمک بکنیم این کمک باید حدی داشته باشد و آن حد این باشد که بزارعین ما ضرری نخورد بنابراین اینجا خدمتتان عرض میکنم که بنده موافق هستم این تبصره باین صورت حذف بشود منتهی برای کمک کردن به تشکیلات و تأسیسات ناشی از اجرای مقررات اوقافی مملکت بسایند راه حلی اندیشیده بشود و این تبصره را بنده از این نظر که موجبات ضرر زارعین مملکت را فراهم میکند هم عقیده هستم که حذف شود (احست).

رئیس - آقای دکتر دادفر شما با حذف مخالفید ؟
دکتر دادفر - خیر ولی عرضی دارم.
رئیس - بفرمائید.

دکتر دادفر - همانطور که جناب آقای وزیر اصلاحات ارضی توضیح دادند چون این تبصره در لایحه دولت نبوده و بعلاوه در آخر این تبصره حتی ضریب مالیاتی منطقه را بر اساس پرداختی مالیات تا تاریخ تصویب این قانون فرار داده باز اگر تا تاریخ تصویب مرحله اول قرار داده بود یک امر عادلانه ای ممکن بود بنظر بیاید و با توجه باینکه علی الاصول از اجرای این تبصره این دولت نیست که کمک میکند و زارع است که معمولاً باید پولش را بپردازد باین ترتیب بنده تصور میکنم این پیشنهاد و حذف این پیشنهاد مورد قبول نمایندگان محترم هم قرار خواهد گرفت و فرآکسیون ایران نوبین هم با حذف تبصره ۴ موافق است.
رئیس - نسبت باین پیشنهاد حذف رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد. نظر دیگری در ماده واحده نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه هم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده واحده و کلیات آخر بالاین اصلاحی که در آن بعمل آمد رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه

موافقت خواهش میکنم قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد لایحه برای تصویب بمجلس سنا فرستاده میشود.

۸ - طرح گزارش شور اول کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی راجع بلایحه مواد الحاقی به قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستاجر مصوب ۱۳۴۷/۱۰/۲۳

رئیس - گزارش شور اول لایحه مواد الحاقی بقانون تقسیم فروش و املاک مورد اجاره بزارعین مستاجر مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی در جلسه ۱۰ دیماه ۱۳۴۹ با حضور آقای مهندس اسدی معاون وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی لایحه شماره ۲۸۵۶۴ مورخ ۴۹/۹/۱۹ دولت راجع به مواد الحاقی بقانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستاجر مصوب ۱۳۴۷/۱۰/۲۳ را که بشماره ۱۴۹۲ چاپ شده است مورد رسیدگی قرارداد و بامختصر اصلاحی تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون مواد الحاقی به قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستاجر مصوب ۱۳۴۷/۱۰/۲۳

ماده ۱ - بمالکینی که در اجرای ماده ۱۱ قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستاجر در مهلت قانونی آمادگی خود را برای تقسیم ملک بنسبت بهره مالکانه با زارعین اعلام نموده ولی در مهلت مقرر موفق بتقسیم ملک با زارعین مربوط نشده و مراتب را بموقع کتبا بادارات اصلاحات ارضی و تعاون روستائی محل وقوع ملک اعلام نموده اند، اجازه داده میشود که تا پایان وقت اداری روز سی و یکم شهریورماه سال ۱۳۵۰ رأساً بزارعین مربوط جهت تقسیم ملک بهر نحو که مورد توافق طرفین قرار گیرد اقدام و صورت مجلس توافق را بادارات اصلاحات

رضی و تعاون روستائی شهرستان مربوط تسلیم نمایند. چنانچه این قبیل مالکین نتوانند ظرف مهلت مقرر بزارعین مربوط در افراز و تقسیم ملک توافق و صورت جلسه توافق را بادارات اصلاحات ارضی و تعاون روستائی محل تسلیم نمایند ملک آنان از تاریخ اول مهرماه سال ۱۳۵۰ بر اساس مقررات پیش بینی شده در قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستاجر قانوناً بزارعین مربوط منتقل شده تلقی میشود و ضمن اینکه مال الاجاره سال ۱۳۵۰ این قبیل مالکین از بابت اولین قسط بهای ملک آنان محسوب خواهد شد و وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی مکلف است بتدریج بر اساس مقررات پیش بینی شده در قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستاجر از نظر انجام تشریفات ثبتی و صدور سند مالکیت ملک بنام کشاورزان مربوط و صدور قبوض اقساطی مالکین از بابت بهای ملک آنان اقدام لازم را معمول دارد.

تبصره ۱ - مفاد این ماده در مواردیکه اکثریت زارعین هر ده یا مزرعه به استناد تبصره ۹ ماده ۱۱ قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستاجر تقاضای تقسیم ملک را نموده باشند لازم الاجرا خواهد بود.

تبصره ۲ - در مواردیکه صورت جلسات توافق در افراز و تقسیم ملک به امضای اکثریت زارعین (اکثریت بر حسب تسق زراعتی) رسیده باشد بقیه زارعین بتبعیت اکثریت مکلف بقبول مفاد صورت جلسه توافق خواهند بود.

تبصره ۳ - در صورتیکه مالکین یا زارعین پس از اعلام توافق در زمینه تقسیم ملک از امضای اسناد واگذاری ملک که بر اساس صورت جلسات تقسیم و افراز تنظیم شده خودداری نمایند. وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی به قائم مقامی مستکفین اسناد قبوض و دفاتر انتقال را امضاء خواهد کرد.

ماده ۲۵ - در صورتیکه بین مالکان مشمول قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستاجر که ملک آنان بر اساس مقررات پیش بینی شده در این قانون بزارعین مربوط منتقل شده یا بشود، زنان بدون سرپرست، صغار و اشخاص علیل وجود داشته باشند که موجبات

اعاشه آنان منحصر از مال الاجاره و عواید ملک مشمول قانون فوق فراهم شده و این قبیل اشخاص در مقابل قبوض مربوط ببهای املاک خود از تسهیلات مقرر در ماده ۵ قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستاجر استفاده نمایند دولت در مقابل دریافت قبوض اقساطی بدهی زارعین از بابت بهای ملک آنان معادل ده برابر مال الاجاره را نقداً پرداخت خواهد کرد.

تبصره ۱ - بمنظور تعیین و تشخیص اشخاصیکه میتوانند از تسهیلات مقرر در این ماده استفاده کنند در هر شهرستان کمیسیونهای سه نفری مرکب از فرماندار، دادستان شهرستان و رئیس اداره اصلاحات ارضی و تعاون روستائی مربوط تشکیل و پس از رسیدگی بتقاضای این قبیل مالکان نتیجه را بتنظیم صورت جلسه مقتضی به وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی اعلام خواهد کرد. در مواردیکه تصمیم کمیسیون با اتفاق آراء اعضای آن منبئ بر تأیید استحقاق مالکین برای دریافت بهای نقدی ملک باشد وزارت مذکور نسبت بپرداخت ده برابر مبلغ مال الاجاره سالانه از محل اعتبارات خرید املاک اقدام خواهد کرد.

تبصره ۲ - قبوض بدهی زارعین این قبیل املاک در اختیار بانک تعاون کشاورزی ایران گذاشته میشود تا وجوه آنرا بر اساس مقررات قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستاجر دریافت و برای تأمین اعتبارات مورد نیاز کشاورزان مملکت ب سرمایه بانک اضافه نماید.

مخبر کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی - مهندس اسدی سنجع

گزارش شور اول از کمیسیون دادگستری بمجلس شورای ملی کمیسیون دادگستری در جلسه ۱۲ دیماه ۱۳۴۹ با حضور آقای مهندس اسدی معاون وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی لایحه دولت راجع بمواد الحاقی بقانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستاجر مصوب ۱۳۴۷/۱۰/۲۳ را مورد رسیدگی قرار داد و گزارش کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد. مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر وفا

رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقای دکتر ولیان بفرمائید.

دکتر ولیان (وزیر اصلاحات ارضی و تعاون روستائی). بطوریکه خاطر خانمها و آقایان مستحضر است بر اساس لایحه‌ای که الان شور اولش مطرح است مالکینی که ملک خودشان را اجاره داده بودند بابر اساس ماده ۱۷ آیین نامه واحد سهامی زراعی را تشکیل داده‌اند اینها طبق قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزرارین مستأجر به مکلف بودند یا ملک را مالکیتش را بزرارین مستأجر شرکت‌های سهامی زراعی منتقل کنند و قیمتش را را در ۱۲ سال با اجاره بدهند یا تقسیم بکنند البته بک عده‌ای در صرف آن مدت مقرر تقسیم کردند بک عده تقسیم نکردند و مراتب را بوزارت اصلاحات ارضی اطلاع دادند و تقاضا داشتند که دولت برخلاف میل بزرارین نسبت به تقسیم این ملک اقدام کند که بنا به جهات زیادی و منجمله توجه بحقوق قاضیه زارین که مدت بیشتر از ۶ سال یا ۵ سال تمام ملک را در اختیار داشتند بصورت اجاره این برای دولت امکان نداشت بر اساس لایحه‌ای که تقدیم شده پیش بینی شده این قبیل مالکین تا آخر وقت اداری روز ۳۱ شهریور ماه اگر نتوانند باتوافق زارین

ملش را این خودشان بهتر ترتیب که توافق کنند و تقسیم کنند. صبح روز اول مهرماه ۱۳۵۰ ملک مورد بحثشان قانوناً منتقل شده بزرارین تلقی میشود و بعد بتدریج اسناد مالکیت بنام زارین و قبوض اقساط مالکین از بابت قیمت ملک نوشته میشود. خرد مالکین که در این قانون وظایفی بهمه دارند دولت تا آنجا که امکان داشت مطالباتی کرد که کمکی باینها بکند در یکی از مواد این لایحه در ماده ۲ گفتیم در بین این اشخاص اگر زنان بی سرپرست، صغار، اشخاص علیل یا خرد مالکی وجود داشته باشند که تنه‌امرا عایدیشان از عواید این ملک باشد و این مراتب به تأیید یک کمیسیونی که تشکیل میشود برسد دولت پولش را تقدماً میپردازد خواستم عرض کنم دولت در لایحه پیشنهادی نوشته بچند نفر این کمک را می‌کند اگر تمام مالکین مشمول این لایحه همه مستحق استفاده از این کمک باشند تمامشان این پول را خواهند گرفت ولی خوب ممکن است یک عده باشند که مشمول این ماده قرار نگرفته باز هم

برای اینکه باین عده کمک و مساعدتی شده باشد عبارات دیگر بهمان ترتیب که در اینجا توضیح داده شد و همانطور که شاهنشاه آریامهر در کتاب انقلاب سفید مرقوم فرموده‌اند که انقلاب ایران بدخواه هیچ کس نبوده و نیست حسب الامر مطاع شاهنشاه آریامهر بنده وظیفه دارم در اینجا اعلام کنم که علاوه بر کمکی که در ماده ۲ این لایحه پیش بینی شده اگر در بین این مالکین اشخاصی هستند که نمیتوانند از آن ماده استفاده کنند چون اگر استفاده کنند تمام قیمت ملک را نقداً برابر مال الاجاره بپایند آن کمیسیون از دولت خواهند گرفت علاوه در قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزرارین مستأجر در ماده ۵ پیش بینی شده از قبوض اقساطی خودشان برای سرمایه گذاری در امور عمران و آبادی اراضی بایر استفاده کنند همچنین حتی میتوانند اگر چنانچه بدهی مالیاتی داشته باشند بر اساس تبصره ۱۷ متمم بودجه سال ۱۳۴۷ از این قبوض اقساطی خودشان برای پرداخت بدهیهای مالیاتی خودشان استفاده کنند حتی اگر بباتک تعاونی کشاورزی بدهی داشته باشند بر اساس آنچه در قانون پیش بینی شده استفاده کنند با تمام این احوال اگر چنانچه از هیچ یک از این تسهیلات استفاده نکنند این قبوض اقساطی را بر اساس شرایطی که در قانون پیش بینی کردیم سال سال باید از زارین دریافت کند و یا اگر هر یک از این قبیل مالکین نتوانستند حداکثر در ظرف سه ماه از تاریخ سر رسید طلب خودشان را از زارین دریافت کنند مراجعه میکنند بباتک تعاون کشاورزی ایران و مبلغ اسمی قبوض اقساطی خودشان را با پرداخت کارمزد وصول طبق تعرفه عمومی بباتک از بانک تعاون کشاورزی نقداً دریافت می‌کنند و باین ترتیب این نگرانی که مواجه باشکالی از نظر وصول از زارین بوده منتفی است البته بانک تعاون کشاورزی ایران بقائم مقامی این قبیل مالکین نسبت بوصول این قبیل وجوه از زارین بدهکار با احتساب صدی دوازده بعنوان خسارت تأخیر تأدیه از تاریخ سر رسید قبض تا تاریخ وصول طبق مقررات تقویم خواهند کرد البته دولت هم مکلف خواهد بود این کار را اقدام خواهد کرد در سه اعتبارات مورد نیاز، برای اجرای این تعهد را در اختیار وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی قرار خواهد

داد و جوهی که بباتک دریافت می‌کند آنچه بنام جریمه تأخیر دیر کرد است برای اداره امور بانک مورد استفاده قرار خواهد گرفت ولی آنچه از بابت اصل بدهی زارع است این سرمایه تعاون بانک کشاورزی ایران اضافه خواهد شد برای کمک در قوانین قبلی اصلاحات ارضی تصریح شده اینها عرض میکنم که مستثنیات قانونی املاک مالکین مشمول این لایحه از قبیل اراضی مکانیزه‌شان، باغاتشان و بیشه‌هایشان، قلمستان‌ها و نخلستانها حتی ساختمانها که امکان در اختیار مالکین با احتیاط معموله باقی خواهد بود آنچه بر اساس این قانون مالکیتش در تاریخ اول مهرماه سال ۱۳۵۰ در صورتیکه برای تقسیم قبل از آن تاریخ توافق نشود بزرارین فروخته میشود عبارت از اراضی مزروعی بایر و وادی آخر این مطالب را خواستم باستحضار ساحت مقدس مجلس شورای ملی برسانم و تا آنجا هم که اطلاع دارم مثل اینکه فراکسیون پارلمانی حزب ایران نوین پیشنهادی در این زمینه کرده که تقدیم خواهد شد.

رئیس - آقای ابوذر بفرمائید.

ابوذر - لایحه‌ای که امروز در مجلس شورای ملی ایران مطرح است یکی از پدیده‌های بسیار بزرگی است که با خطوط زردین در تاریخ شاهنشاهی ایران به ثبت خواهد رسید (صحیح است) در ۲۵۰۰ سال قبل کوروش کبیر شاهنشاه بزرگ ایران منشور حقوق بشر را ملون ساخت و در دوهزار و پانصد سال بعد فرزند خلف او شاهنشاه آریامهر منشور تقسیم اراضی بین کشاورزان و لژیون خده‌نگزاران بشر را که مورد تأیید سازمان ملل متحد قرار گرفت ایشکار فرمودند اینها آثار است بر عظمت این کشور و حکایت بر ترقیات آینده مملکت عزیز ما دارد اما در اینجا مسائلی هست که متأسفانه جناب آقای وزیر اصلاحات ارضی مثل اینکه کمتر از عظمت مسئله و توجه بموقعیت جهانی موضوع و بالاخره یک تجدیدنظر و رنسانسی که باید در کشاورزی کشور ایران رخ بدهد بحث کردند امروز در تمام دنیا مسائل از نظر اقتصادی باید مورد توجه قرار بگیرد کشاورزی هم از مسائلی است که اگر از جنبه‌های اقتصادی آن مورد توجه قرار نگیرد قابل دوام نیست شمامی بیندیم ممالک پیشرفته‌ای هستند که از آن طرف اقیانوس‌سها تا بپایند و ما با چاره‌می‌بخرد آنها که در تکنولوژی و صنعت جلوه‌تند چرا این کار را میکنند؟

برای اینکه می‌بینند برایشان وقت در زمان گسترش سایر امکانات ارزشش بیشتر از آنست که این کار را انجام بدهند در کشاورزی ایران باستانی انقلابی عظیم بصورتی که شاهنشاه بزرگ ما خواسته‌اند صورت بگیرد و این یکی از آن عوامل است که در این کار مؤثر خواهد بود. مسأله قطب‌های کشت و صنعت حتماً باید توسعه پیدا کند این زمینهاست که جناب آقای دکتر ولیان دادید دست زارع که بسیار کار بی‌حق بود اینها باید در شرکت سهامی زراعی جمع بشود و بصورت واحدی در بیاید که از نظر اقتصادی با ارزش باشد شما نمیتوانید آماری داشته باشید که چقدر از محصولات کاسته می‌شود و چقدر مصرف می‌شود برای اینکه برآکنندگی است ملاحظه بفرمائید قندی که وارد میشود بگمرک خانه‌های ما از زانتر از قند داخلی است بنده دوسال قبل که گفتم چرا گندم صادر نمیشود و زیر تولیدات کشاورزی در همین جا اظهار کرد که متأسفانه ما از هر نقطه دنیا که گندم بخریم برای ما ارزانتر تمام میشود تا از داخل بخریم اینها برای چیست؟ برای برآکنندگی کشاورزی است برای عدم نظارت در کشاورزی است برای اینکه اینست که واحدهای مکانیزه که از ۵۰۰ هکتار کمتر باشد ارزش اقتصادی ندارد چنانکه شاهنشاه بزرگ ما هم این مطلب را در هنگام تشریف فرمائی بکرمانشاه اشاره فرمودند که امروز واحدهای بزرگ کشاورزی و صنعتی واحدهای کوچک را جذب خواهند کرد بنابراین بموازات تصویب این لایحه جناب آقای دکتر ولیان شرکت‌های تعاون و شرکت‌های سهامی زراعی هم باید توسعه پیدا کند زراعت فردی دو هکتار سه هکتار ۱۰۰ هکتار فایده ندارد مرحله اول در قطب‌های کشت و صنعت هم اگر کمتر از ۵۰۰ هکتار باشد فاقد ارزش است ما روی شرکت‌های سهامی زراعی باید در تمام ایران گسترش پیدا کنیم و دولت کنترل داشته باشد بمواد غذایی که هم مورد نیاز خودش است و هم مورد حاجت کشورهای خارج.

رئیس - آقای ابوذر دولت برای تأمین نظر شما لایحه دیگری آورده که نظر جنابعالی تأمین میشود مطالبی که بفرمائید مربوط بباتک لایحه است.

ابوذر - مسأله‌ای را که خواستم جناب آقای دکتر

ولیان توجه فرمایند اینجا اشاره شده است تا آخر وقت روز ۳۱ شهریورماه سال ۵۰ اگر مالکین توافق نکردند ملک در اختیار زارع قرار میگیرد بنده با عدالت و درایتی که در شما سراغ دارم و میبینم که دائماً به اقصی نقاط مملکت در مسافرت هستید و کوشش میکنید که از دردهای مردم آنگاه بشوید و بفرمان شاهنشاه در التیام این دردها میکوشید شما عرض میکنم اگر ضابطه‌ای برقرار میشد بنظر من لایحه بصورت مناسبتری در میآید به این ترتیب که ممکن است مالکین حاضر باشند و کشاورزها جلو نیایند چون وقتی صریح گفتید در فلانروز کشاورز مالک خواهد شد بنا بر این مالک کاری نمیتواند بکند در اینجا برای کسانی که حسن خدمت انجام میدهند و در اجرای قوانین آماده و خدمتگزاری میکنند باید پاداش داده شود و برای کسانی که قصور میکنند باید مجازاتی باشد در قسمتهایی که فرمودید فراکسیون حزب ایران نوین پیشنهاداتی خواهد داد و نگرانی‌های موجود بر طرف میشود بایستی عرض کنم که از نظر شاهنشاه بزرگ ما تمام افراد مملکت یکسانند شاهنشاه میخواهند کشاورز، پیشه‌ور، صنعتگر، کارمند و همه در رفاه باشند چه فرق میکند همه ایرانی هستیم و همه در زیر پرچم ایران هستیم همه شاهنشاه خودمان را دوست داریم شاهنشاه هرگز ارضی نیستند که یک خرده مالک تعدی بشود و تشکر دارم از جناب آقای دکتر ویلیان که تأیید کردند که نسبت به این طبقه از خرده مالکین غلاوه بر آنچه که در قانون گفته شده کمک بیشتری خواهد شد برای اینکه همه افراد این مملکت هستند بهر صورت بنده صحبتیم را کوتاه میکنم و متأسفانه در تمام مدت هرگز ندیدم که وزارت کشاورزی ایران برنامه‌ای برای مدرنیزه کردن کشاورزی و انقلابی که لازم است ارائه کنند و مجلس و مردم را مطلع کنند موقع میدانم یادآوری کنم که همانطور که فرموده رهبر بزرگ ملت ایران انتقاد از کارهای ناصواب ضروری است و از کارهای مفید باید تقدیر کرد در مورد یک کشاورز ایلامی که بوی تعدی شده بود جناب آقای دکتر ویلیان گفتیم که بذل توجه فرمایند سرعت کار در وزارتخانه ایشان قابل توجه و تشکر است که به فاصله ۲۴ ساعت مأمور مخصوصی به ایلام فرستادند و رفع شکایت بعمل آمد امیدوارم جنابعالی که سر باز شاهنشاه

هستید در اجرای خواسته‌های معظم له موفق باشید چون این لایحه اهمیت زیادی دارد توجهات بیشتری برای اطلاع مردم و مجلس ایران فرمائید. متشکرم.

رئیس - آقای دکتر الموتی فرمائید.

دکتر الموتی - جناب آقای رئیس همکاران محترم لایحه‌ای که امروز در ساحت مقدس مجلس شورای ملی مطرح است یکی از لوائح بسیار مهمی است که در راه تأمین حقوق انسانی میلیونها نفر از افراد وطن ما گام برداشته میشود (صحیح است) اصلاحات ارضی ایران که ماده اول انقلاب مقدس ایران است آنچنان بخوبی اجرا شده است که امروز می‌بینیم در ممالک دیگر بعنوان نمونه از این مقررات اصلاحات ارضی و از این طرز اصلاحات ارضی استفاده میشود (صحیح است) در مراجع بین‌المللی در روزنامه‌های میخوانیم که تا چه حد به انقلاب مقدس ما بخصوص اصلاحات ارضی که تأمین کننده رفاه ۱۵ میلیون زارع ایرانی است اهمیت داده میشود (صحیح است) تردید نیست تغییر مکانیزم کشاورزی یک مملکت برای اینکه یک سیستم و رویه‌ای در گذشته بوده است بعنوان فنودال، خان، خرده مالک، ارباب و مالک تغییر این سیستم مسلماً ظرف دو سال و سه سال عملی نبود که عدالت اجتماعی بمعنی واقعی در تمام سطوح اجرا بشود تعدادی از زارعین مادر مرحله اول توانستند صاحب زمین بشوند و از مقررات مقدس اصلاحات ارضی استفاده بکنند در لوائح بعدی هم تا لایحه فعلی خودمان همه در حوزه‌های انتخابیه شاهد هستیم که بر اساس اجرای مقررات ارضی زارعی صاحب ملک شده بود و زارع دیگری در کنار او صاحب ملک نشده بود برای اینکه مقررات بصورتی بود که اجازه نمیداد ولی با اجرای این لایحه و پیشنهادی که از طرف فراکسیون پارلمانی حزب ایران نوین داده خواهد شد موجب خواهد شد که تمام کسانی که روی ملک زراعت می‌کنند دارای ملک باشند و برای خودشان کار کنند امروز روزگاری نیست که بشود کسی کارهای متعدد داشته باشد و یک کار هم بنام کشاورزی و از زارع استفاده کند این مکتب در ایران دیگر تعطیل شده است زارع کسی است که روی ملک کار می‌کند یا زارع مکانیزه است یا زارعی است که روی

ملک خودش زحمت می‌کشد اگر زارعی است که روی ملک خودش کار می‌کند باید از دسترنج خود استفاده کند و بهره‌مند شود دهات و روستاهای ما ۶۰-۶۲ هزار قریه دارد دهقانهای ما بعد از انقلاب امروز می‌بینند که از چه نعماتی برخوردار هستند و بعکس گفته دشمنان وطن ما که گفته‌اند اصلاحات ارضی به ثمر نرسیده و زارعین متمتع نشده‌اند باید بیایند و ببینند که زارعین ما بعد از انقلاب حیات درخشان و نوینی را آغاز کرده‌اند این افتخار آمیز است زارع، کشاورز، کارمند، بانوان ایران امروز در سایه انقلاب شاهنشاه آریامهر بحقوق خود رسیده‌اند تردید نبود که اگر در قوانین اصلاحات ارضی نواقصی وجود دارد باید حل بشود نکته‌ای که شاید در چند روز اخیر بعد از تقدیم این لایحه پیش آمده است که عده‌ای می‌گفتند ما خرده مالک هستیم البته شاید همه کسانی هم که می‌گفتند خرده مالک نبودند ولی عده‌ای هستند که خرده مالک هستند و در آمد کمی دارند و نگرانیشان این بود که شاید عواید ۱۰ سال باید وصول بشود مواجه شود با اشکالاتی با مصلحتاتی که در فراکسیون پارلمانی حزب ایران نوین شد و با حسن نیت دولت حزبی ما این مشکل حل شد و پیشنهادی از طرف فراکسیون تقدیم خواهد شد که بر اساس آن پیشنهاد دولت وجوهی را که باید باین طبقه داده شود تضمین می‌کند در گرفتن زارعین ظرف سه ماه پرداخت نکردند آنها میتوانند بروند و از بانک تعاون کشاورزی این پول را بگیرند فکر میکنم که این بزرگترین تسهیل است برای این طبقه که بدانند حقوق آنها صدد صد تأمین است و دولت پشتیبان آنهاست و اقدام خواهد کرد که آنها بحقوق حقه خود برسند هدف اینست که در این مملکت همه کس بحقوق خود برسد ولی نمیشود کسی فکر کند که زارعی در دورترین نقطه مملکت زحمت بکشد و دیگری در تهران باشد و بخواند از دسترنج او استفاده کند امروز این مسائل در انقلاب ماحولی از اعراب ندارد و هر کس باید در سایه لیاقت و استعداد و تلاش و کفایت خودش زحمت بکشد و کار کند و از مزایای انقلاب بهره‌مند شود با کسب اجازه از مقام ریاست این پیشنهاد را تقدیم میکنم

و تردید ندارم با قبول این پیشنهاد از طرف ساحت مقدس مجلس شورای ملی تعداد زیادی از هموطنان ما آن عده خرده مالک که استحقاق کمک دارند میتوانند بنا خجالت راحت بوظایف ملی و قانونی خودشان عمل بکنند.

رئیس - آقای دکتر ویلیان فرمائید.

دکتر ویلیان - آقای ابودر مطالبی فرمودند که فکر کرده توضیحاتی عرض کنم هم برای روشن شدن ایشان و سایر خانمها و آقایان و افراد مملکت. صحبت میشود که شما وقتی گفتید اگر چنانچه مالکین تا تاریخ ۳۱ شهریور ماه ۱۳۵۰ موفق نشدند که توافق زارع را برای تقسیم ملک جلب کنند روز اول مهرماه ملک منتقل میشود چرا از زارعین توقع ندارید چرا تکلیفی هم بعهد زارعین نمیگذارید که آنها هم بیایند با مالکین توافق کنند برای تقسیم ملک عرض کنم بر اساس قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره به زارعین مستأجره مالکینی که تقاضای تقسیم ملک کرده بودند ظرف یکسال مهلت دادیم که بروند و ظرف آن یکسال باز اوعین توافق کنند در همان قانون گفته شد اگر زارعین در ظرف یک سال برای تقسیم ملک توافق نکردند مالکین ظرف ۱۵ روز مطلب را با ذکر علت با اطلاع وزارت اصلاحات ارضی برسانند وزارت اصلاحات ارضی می‌رود توسط هیأت های سه نفری خودش تقسیم میکند منظور اینست که مالک موادی برای زارع بگذاریم که در قانون قبلی گذاشته بودیم ولی بر اساس آمارهایی که الآن در اختیار وزارت اصلاحات ارضی هست از حدود حدود عرض میکنم برای اینکه رقم قطعی خاطر نیست از حدود ۱۸۳ هزار نفر خرده مالک یا مالک که تقاضای تقسیم ملک کرده بودند در ظرف این یکسال در حدود ۹ هزار و چند صد نفر توانستند توافق زارعین را جلب کنند و مابقی زارعین با تقسیم موافقت نکردند و لو اینکه میدانستند طبق قانون ما برویم تقسیم میکنیم بنا بر این با داشتن این تجربه فرض میکنم که اگر ما ۳۱ شهریور کار را تمام نکنیم و بگذاریم عقب بجای اینکه تمام قوای خودمان را صرف عمران و آبادی روستا بکنیم صرف دخالت در امور بین زارع و مالک کنیم فرض فرمائید وقتی تقسیم کردیم بین مالک و زارع چه خواهد شد یک خط فرضی در زمین میکشیم صورت جلسه میکنیم و از زمین میانیم بیرون و فردا بلافاصله مالک شکایت میکند که تجاوز کرده بحق من بنا بر این با

توجه به این سوابق بود که این کار را قاطع حتی با قید تاریخ کردیم و فکر میکنم این لایحه از جمله لوایح معدودی باشد که اجرای يك امر قانونی را در يك روز معین دولت بر عهده میگیرد با این توضیحاتی که عرض کردم برای روشن شدن جنابعالی بود که زارع را نمیتوانیم با این دلیل مجبور بتوافق برای تقسیم بکنیم که زمین را مدتهاست در اختیار زارع گذاشته ایم بصورت اجاره زارع مراجعه میکند که مدتهاست خردم و رن و بجهام سنگهای این زمین را جمع کرده ایم و ما این زمین را چنین و چنان کردیم به چه ترتیب برویم برخلاف میل این زارع يك مقدار زمین را بگیریم این بمصلحت مملکت و اکثریت جامعه مانست و بمصلحت این قبیل خرده مالکین هم نیست چون تا آخر اختلاف خواهد داشت این توضیحات را برای روشن شدن جنابعالی خواستم عرض کنم.

رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بورود در شور مواد رای میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده اول قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۵۵ - بمالکینی که در اجرای ماده ۱۱ قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستأجر - در مهلت قانونی آمادگی خود را برای تقسیم ملک بنسبت بهره مالکانه با زارعین اعلام نموده ولی در مهلت مقرر موفق بتقسیم ملک بزارعین مربوط نشده و مراتب را بموقع کتباً با ادارات اصلاحات ارضی و تعاون روستائی محل وقوع ملک اعلام نموده اند. اجازه داده میشود که تا پایان وقت اداری روز سی و یکم شهریورماه سال ۱۳۵۰ رأساً با زارعین مربوط جهت تقسیم ملک بهره نحو که مورد توافق طرفین قرار گیرد اقدام و بصورت مجلس، توافق را به ادارات اصلاحات ارضی و تعاون روستائی شهرستان مربوط تسلیم نمایند چنانچه این قبیل مالکین نتوانند ظرف مهلت مقرر با زارعین مربوط در افراز و تقسیم ملک توافق و بصورت جلسه توافق را به ادارات اصلاحات ارضی و تعاون روستائی محل تسلیم نمایند ملک آنان از تاریخ اول مهرماه سال ۱۳۵۰ بر اساس مقررات پیش بینی شده در قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستأجر

قانوناً بزارعین مربوط منتقل شده تلقی میشود و ضمن اینکه مال الاجاره سال ۱۳۵۰ این قبیل مالکین از بابت اولین قسط بهای ملک آنان محسوب خواهد شد و وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی مکلف است بتدریج بر اساس مقررات پیش بینی شده در قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستأجر - از نظر انجام تشریفات ثبتی و صدور سند مالکیت ملک بنام کشاورزان مربوط و صدور قبوض اقساطی مالکین از بابت بهای ملک آنان اقدام لازم را معمول دارد.

تبصره ۱ - مفاد این ماده در مواردیکه اکثریت زارعین هر ده یا مزرعه به استناد تبصره ۹ ماده ۱۱ قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستأجر تقاضای تقسیم ملک را نموده باشند لازم الاجرا خواهد بود.

تبصره ۲ - در مواردیکه بصورت جلسات توافق در افراز و تقسیم ملک به امضای اکثریت زارعین (اکثریت بر حسب نسق زراعتی) رسیده باشد بقیه زارعین بتبعیت اکثریت مکلف بقبول مفاد صورت جلسه توافق خواهند بود.

تبصره ۳ - در صورتیکه مالکین بزارعین پس از اعلام توافق در زمینه تقسیم ملک از امضای اسناد واگذاری ملک که بر اساس صورت جلسات تقسیم و افراز تنظیم شده خودداری نمایند. وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی بقتام مقامی مستنکفین اسناد قبوض و دفاتر انتقال را امضاء خواهد کرد.

رئیس - در ماده اول نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

مقام معظم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید: ماده ۱ لایحه قانون مواد الحاقی بقانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستأجر بشرح زیر اصلاح شود.

ماده ۱۵۵ - بمالکینی که در اجرای ماده ۱۱ قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستأجر در مهلت قانونی آمادگی خود را برای تقسیم ملک بنسبت بهره مالکانه با زارعین اعلام نموده ولی در مهلت مقرر موفق بتقسیم ملک با زارعین مربوطه نشده و مراتب را بموقع کتباً

با ادارات اصلاحات ارضی و تعاون روستائی محل وقوع ملک اعلام کردند اجازه داده میشود که تا پایان وقت اداری روز سی و یکم شهریور ماه ۱۳۵۰ رأساً با زارعین مربوط جهت تقسیم ملک بهره نحو که مورد توافق طرفین قرار گیرد اقدام و بصورت مجلس توافق را به ادارات اصلاحات ارضی و تعاون روستائی شهرستان مربوط تسلیم نمایند چنانچه این قبیل مالکین نتوانند ظرف مهلت مقرر بزارعین مربوط در افراز و تقسیم ملک توافق و بصورت جلسه توافق را با ادارات اصلاحات ارضی و تعاون روستائی محل تسلیم نمایند ملک آنان از تاریخ اول مهرماه سال ۱۳۵۰ بشرکت سهمای زراعی و یا شرکت تعاونی منتقل گردد.

با تقدیم احترام - اردلان

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید: تبصره های ۱ و ۲ ذیل ماده يك لایحه قانون مواد الحاقی به قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستأجر حذف شود.

ناصرقلی فرهادپور

ریاست معظم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید: بجای اول مهر ۱۳۵۰ در سطر ۷ صفحه ۲ لایحه مواد الحاقی به اول خرداد ۱۳۵۰ اصلاح شود که در موقع کشت بهاره تکلیف زارعین معین شود. ایلخانی پور

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید:

در ماده يك قانون مواد الحاقی بقانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستأجر اصلاحات زیر بعمل آید:

۱ - مال الاجاره سال ۱۳۵۱ بابت اولین قسط بهای ملک محسوب گردد.

۲ - در قسمت آخر ماده این عبارت اضافه گردد: زارعین این قبیل املاک مکلفند مال الاجاره سال ۱۳۵۰ را بمالکین مربوط طبق مقررات اسناد اجاره بپردازند.

مهندس عباس اخوان - دکتر رضا نجیمی

ریاست معظم مجلس شورای ملی
احتراماً پیشنهاد می نماید: به ماده يك قانون مواد الحاقی بقانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستأجر تبصره زیر بعنوان تبصره ۴ اضافه شود.

تبصره ۴ - مستثنیات قانونی املاک مشمول ماده فوق از قبیل اراضی مکانیزه و باغات و بیشه ها (اعم از باغ میوه - قلمستانها - نخلستانها - باغات مرکبات - چای - حنا - ساختمانها) و امثال آنها که عرضه و اعیان آن متعلق بمالک باشد باحقابه معموله کماکان بملکیت مالک باقی خواهد ماند.

مهندس عباس اخوان - دکتر رضا نجیمی

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد می نماید: تبصره زیر بماده يك قانون مواد الحاقی بقانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستأجر اضافه شود:

تبصره - مالکین مشمول ماده فوق در صورتیکه قبل از سی و یکم شهریور ۱۳۵۰ از تقسیم ملک منصرف شده و انصراف خود را به ادارات اصلاحات ارضی و تعاون روستائی محل درقبال اخذ رسید رسمی اعلام دارند میتوانند نسبت بفروش ملک خود طبق مقررات این قانون اقدام و از مزایا و تسهیلات آن استفاده کنند.

مهندس عباس اخوان - دکتر رضا نجیمی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید: تبصره زیر بماده يك قانون مواد الحاقی به قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین اضافه شود.

تبصره ۴ - اراضی مزروعی واقع در محدوده شهرها از شمول این ماده مستثنی است
باتقدیم احترام - محمد مانی

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید: در تبصره ۱ ماده اول عبارت صاحب نسق پس از کلمه زارعین علاوه شود.
با احترام - دکتر دادفر

رئیس - ماده دوم قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۵۵ - در صورتیکه بین مالکان مشمول قانون تقسیم

وفروش املاک مورد اجاره بزارعین مستأجر که ملک آنان بر اساس مقررات پیش بینی شده در این قانون بزارعین مربوط منتقل شده یا بشود. بزبان بدون سرپرست. صغار و اشخاص علیل وجود داشته باشند که موجبات اعاشه آنان منحصر از زمان الاجاره و عواید ملک مشمول قانون فوق فراهم شده و این قبیل اشخاص در مقابل قبوض مربوط ببهای املاک خود از تسهیلات مقرر در ماده ۵ قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستأجر استفاده نمایند دولت در مقابل دریافت قبوض اقساطی بدهی زارعین از بابت بهای ملک آنان معادل ده برابر مال الاجاره را نقداً پرداخت خواهد کرد.

تبصره ۱۵ - بمنظور تعیین و تشخیص اشخاصیکه میتوانند از تسهیلات مقرر در این ماده استفاده کنند در هر شهرستان کمیسیونهای سه نفری مرکب از فرماندار، دادستان شهرستان و رئیس اداره اصلاحات ارضی و تعاون روستائی مربوط تشکیل و پس از رسیدگی بتقاضای این قبیل مالکان نتیجه را بانظرم صورتحالسه مقتضی به وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی اعلام خواهد کرد.

در مواردیکه تصمیم کمیسیون بانفاق آراء اعضای آن مبنی بر تأیید استحقاق مالکین برای دریافت بهای نقدی ملک باشد وزارت مذکور نسبت بپرداخت ده برابر مبلغ مال الاجاره سالانه از محل اعتبارات خرید املاک اقدام خواهد کرد.

تبصره ۲ - قبوض بدهی زارعین این قبیل املاک در اختیار بانک تعاون کشاورزی ایران گذاشته میشود تا وجوه آنرا بر اساس مقررات قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستأجر دریافت و برای تأمین اعتبارات مورد نیاز کشاورزان مملکت ب سرمایه بزرگ اضافه نمایند.

مخبر کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی مهندس اسدی سمیع
رئیس - در ماده دوم نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)
مقام معظم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید: که در ماده ۲ لایحه قانون

مواد الحاقی به قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستأجر مصوب ۲۳/۱۰/۴۷ اصلاح زیر بعمل آید.

در سطر سوم ماده ۲ بعد از کلمه علیل - جمله و از کار افتاده اضافه شود.

با تقدیم احترام - اردلان
مقام معظم ریاست مجلس

محترماً پیشنهاد مینماید:
در ماده ۲ عبارت اشخاص از کار افتاده قبل از زنان بدون سرپرست اضافه شود.

باتقدیم احترام ابوذری
ریاست محترم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید: در ماده ۲ سطر سوم لایحه قانون مواد الحاقی به قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستأجر پس از کلمه علیل جمله و از کار افتاده اضافه گردد.

با تقدیم احترام - حسن مریدی
ریاست محترم مجلس شورای ملی

در ماده ۲ لایحه قانون مواد الحاقی به قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستأجر بجای کلمه صغار محجورین قید شود.

با احترام - محمد مانی
ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید در تبصره یک ماده ۲ قانون مواد الحاقی به تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستأجر جمله «بانفاق آراء اعضاء آن، حذف شود.

با تقدیم احترام - محمدمانی
ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید:
قسمت اول ماده ۲ قانون مواد الحاقی بقانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستأجر بنحو زیر اصلاح گردد:

ماده - در صورتیکه بین مالکان مشمول قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستأجر که ملک آنان بر اساس مقررات پیش بینی شده در قانون مذکور و این قانون بزارعین مربوط منتقل شده یا بشود زنان بدون

سرپرست. صغار اشخاص علیل یا خرده مالکینی وجود داشته باشند که موجبات اعاشه آنان منحصر از مال الاجاره و عواید ملک مشمول قانون فوق فراهم شده و مالی آخر ماده مهندس عباس اخوان - دکتر رضانجیمی ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میکنم اصلاح زیر در ماده ۲ بعمل آید.

ماده ۲ - . . . . . زنان بدون سرپرست - صغار و اشخاص علیل و سالخورده گانیکه سن آنان از ۷۰ سال بیشتر است وجود داشته باشند که بیش از شصت درصد (۶۰٪) از عمر اعاشه آنان از مال الاجاره و عواید ملک مشمول قانون فوق فراهم شده و این قبیل . . . . . الی آخر دکتر اسفندیاری

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میکنم اصلاح زیر در ماده ۲ (تبصره ۱) بعمل آید.

در سطر ششم تبصره ۱ «بانفاق آراء» تبدیل شود به اکثریت آراء» دکتر اسفندیاری

رئیس - پیشنهادهای مواد الحاقی قرائت می شود. (شرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید ماده زیر بلا لایحه الحاقی مواد بقانون فروش و تقسیم املاک مورد اجاره بزارعین مستأجر اضافه شود.

در صورتیکه مالکین مشمول این قانون مایل باشند سهام هر یک از کارخانجات دولتی را که از تاریخ تصویب این قانون بفروش میرسد خریداری نمایند دولت مکلف است قبوض اقساطی دریافتی آنها را تضمین نماید.

بانکها و مؤسسات اعتباری میتوانند این قبیل قبوض اقساطی تضمین شده را خریداری و با عنوان وثیقه وام قبول نموده و وجوه حاصله از این بابت را منحصرأ برای خرید سهام مورد نظر در اختیار فروشندگان املاک مشمول قرار دهند. مالکین مشمول این قانون در خرید سهام کارخانجات دولتی حق تقدم دارند.

دکتر سعید

پیشنهاد مینماید ماده ذیل و در تبصره آن بعنوان ماده ۳ بلا لایحه قانونی مواد الحاقی به قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره اضافه گردد.

ماده ۳ - مالکینی که املاک آنان بر اساس ماده یک این قانون بزارعین منتقل می گردد می توانند طبق مقررات ماده ۵ قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستأجر یا تضمین دولت معادل ارزش قبوض اقساطی دریافتی بابت بهای ملک در امور صنعتی و عمرانی سرمایه گذاری نمایند یا معادل ارزش اسمی آن قبوض از سهام کارخانجات دولتی و همچنین مقدار متناسبی از اراضی جنگلی و سایر موات دولت دریافت دارند. یا طبق تبصره ۱۷ قانون متمم بودجه سال ۱۳۴۷ از آن قبوض برای پرداخت بدهی های مالیاتی خود استفاده نمایند.

در صورتیکه این قبیل مالکین از تسهیلات و ارفاق فوق استفاده نکرده و وجوه قبوض اقساطی خود از زارعین مربوط را ظرف سه ماه از تاریخ سر رسید قبض وصول نمایند می توانند مبلغ اسمی قبوض اقساطی خود از بابت بهای ملک را با پرداخت کارمزد وصول (طبق تعرفه عومی معاملات بانک تعاون کشاورزی ایران) و ظهر نویسی قبوض و تسلیم آن بانک مذکور. نقداً از بانک تعاون کشاورزی ایران دریافت دارند.

تبصره ۱ - بانک تعاون کشاورزی ایران بفاصله مقامی مالک نسبت بوصول وجوه قبوض مذکور از زارعین بدهکار با احتساب حداکثر ۱۲٪ بعنوان خسارت تأخیر تأدیه از تاریخ سر رسید قبض تا تاریخ وصول طبق مقررات اقدام خواهد کرد. مبالغ اسمی قبوض بحساب سرمایه و خسارت تأخیر تأدیه بحساب درآمد بانک مزبور منظور خواهد شد.

تبصره ۲ - دولت مکلف است هر سال اعتبار لازم برای اجرای ماده فوق را تأمین و در اختیار وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی بگذارد.

از طرف فراکسیون پارلمانی حزب ایران نوین - مصطفی الموتی

رئیس - لایحه و پیشنهادها برای شور دوم کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۹ - تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای کشاورزبان معاون وزارت پست و تلگراف و تلفن رئیس - آقای کشاورزبان بفرمائید.

کشاورزبان (معاون وزارت پست و تلگراف و تلفن) -

با کسب اجازه از مقام معظم ریاست لایحه است مربوط به اصلاح اسپینا مشیرکت سهامی تلفن تقدیم ساحت مقدس مجلس شورای ملی میشود و استدعای تصویب آنرا دارد.

رئیس - لایحه به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود. ۱۰ - تقدیم یک فقره لایحه بوسیله آقای دکتر معتمد وزیر معادن وزارت اقتصاد رئیس - آقای دکتر معتمد وزیر بفرمائید.

دکتر معتمد وزیر (معاون وزارت اقتصاد) - با کسب اجازه از مقام معظم ریاست و نمایندگان محترم مجلس شورای ملی لایحه اصلاح ماده ۴ قانون صنایع پتروشیمی را تقدیم و تقاضای تصویب آنرا مینماید.

رئیس - لایحه بکمیسیونهای مربوط ارجاع میشود. ۱۱ - اخذ رأی نهائی و تصویب لایحه قانونی واصله از مجلس سنا راجع ببلایحه متمم بودجه سال ۱۳۴۹ کل کشور و ابلاغ بدولت رئیس - لایحه متمم بودجه سال ۱۳۴۹ کل کشور برای اخذ رأی نهائی قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

عطف بنامه شماره ۷-۳۸۱/۶۷۰ ل ق مورخ ۱۳۴۹/۱۰/۳ آن مجلس محترم، گزارش کمیسیون شماره ۴ (دارائی و بودجه) در قبال لایحه شماره ۳۷۶۸ مورخ ۱۳۴۹/۹/۲۳ دولت راجع به متمم بودجه سال ۱۳۴۹ کل کشور در جلسه روز شنبه ۱۲ دیماه ۱۳۴۹ مطرح گردید و بتصویب مجلس سنا رسید.

اینک لایحه قانون مزبور جهت اخذ رأی نهائی بضمیمه ایفاد میگردد.

رئیس مجلس سنا - جعفر شریف امامی

قانون متمم بودجه سال ۱۳۴۹ کل کشور

ماده واحده - مبلغ یک میلیارد و پانصد و هشتاد میلیون و هشتصد هزار (۱۵۸۰۸۰۰۰۰۰) ریال به اعتبارات مصوب بودجه سال ۱۳۴۹ کل کشور اضافه و به دولت اجازه داده میشود هزینههای مربوط را طبق جدول پیوست از درآمد عمومی سال جاری پرداخت نماید.

تبصره ۱ - اجازه داده می شود از مبلغ مذکور در این ماده معادل سیصد و بیست میلیون ریال (۳۲۰۰۰۰۰۰۰) از یک طرف بابت درآمد گمرک (ردیف ۲۳۰۷ در آمدها) و از طرف دیگر بابت حقوق و عوارض گمرکی و سود

بازرگانی ماشین آلات و لوازم فنی راه آهن دولتی ایران در سالهای ۱۳۴۸ و ۱۳۴۹ (ردیف ۱/۲۱۴ هزینهها) در بودجه سال ۱۳۴۹ کل کشور جمعاً و خرجاً عمل شود.

تبصره ۲ - بانوجه بمفاد قانون اجازه پرداخت هزینههای اضافی عملیات نظامی فوق العاده نیروهای مسلح شاهنشاهی مصوب بیستم خردادماه ۱۳۴۸ به دولت اجازه داده می شود اعتبار هزینههای سال ۱۳۴۸ و سال ۱۳۴۹ را که بر اساس قانون مذکور بتصویب هیئت وزیران رسیده در بودجه سنوات مربوط منظور نماید.

تبصره ۳ - اعتباراتی که در متمم بودجه سال جاری و در بودجه سالهای بعد برای پرداخت اصل مابه التفاوت مورد مطالبه کارکنان دولت بعنوان اشتباه محاسبه حقوق (موضوع تبصره ۲۵ قانون بودجه سال ۱۳۴۶) منظور شده و میشود طبق ضوابط و اولویتهائی که آئین نامه آن بتصویب هیئت وزیران میرسد قابل پرداخت خواهد بود - مقررات فوق شامل مطالبات مذکور که برای وصول آنها بدادگاه مراجعه شده یا نشده و مرحله صدور حکم قطعی یا اجرائیه رسیده یا نرسیده باشد نیز خواهد بود.

بهمابه التفاوت مزبور خسارت تأخیر تأدیه تعلق نمیکرد همچنین وجهی بعنوان مزایا بابت مابه التفاوت مذکور قابل مطالبه و پرداخت نخواهد بود.

تبصره ۴ - به وزارت امور خارجه اجازه داده میشود که از مانده وام ششصد میلیون ریالی که بموجب تبصره (۷) قانون متمم بودجه سال ۱۳۴۷ کل کشور برای خرید و ساختمان ابنیه نمایندگیهای سیاسی و کنسولی شاهنشاهی خارج از کشور از بانک مرکزی ایران در اختیار دارد حداکثر تا ۳۰ میلیون ریال برای تجهیز ابنیه نمایندگیهای سیاسی و کنسولی شاهنشاهی در خارج از کشور اختصاص و بمصرف برساند.

رئیس - نسبت باین لایحه باورقه اخذ رأی میشود. (اسامی نمایندگان بترتیب آئی وسیله منشی آقای مهندس صائبی) در محل نطق اعلام و اخذ رأی بعمل آمد) آقایان : دکتر امامی خوئی - دکتر غنی - کاظم کورس - خاتم جهانیان - مریدی - مهندس فروهر - بوشهری - دکتر عدل - خواجه نوری - مهندس ارفع -

خانم تربیت - ثامنی - دکتر المونی - دکتر دادفر - ابلخانی پور - دکتر برومند - دکتر نجیبی - مهندس اخوان - مهندس بهبودی - پوریبائی - خانم نیره سعیدی - مهندس عثرت - دکتر خزانلی - مهندس پروشانی - جوانشیر - مهندس بریمعی - خانم بزرگنایب - جهانشاهی - مهندس کیا - مهیار - دکتر مهندس بهبودی - دکتر یزدان پناه - مهندس امیر قوسه معینی - دکتر ملکی - محدث زاده - امت محمدی - دکتر خیر اندیش - دکتر پرتو اعظم - قهرمان - شهرستانی - مافی - عبدالمجید موسوی - مجد - محمدولی فراچورتلو - شخونی - ابودر - معزی - پرفسور مخبر فرهمند - دکتر رفعت - دکتر شریعت - دکتر سعید حکمت - صدیقی - کیوان - مرتضوی - دانشمند - دکتر خطیبی - دکتر عدلی - تهرانی - دکتر ضاع - صائب - موسوی ساکبونی - مصطفوی - دکتر بیت منصور - مهندس زر آور - توسلی - پزشکیور - پزشکی - دکتر مهدوی - مهندس کیا کجوری - دکتر حبیب الهی - ملک شاه صفر - فروتن - رضوی - مرونی - پدرامی - دکتر محقق - دکتر زعفرانلو - مهندس بیارمحمدی - محمد اسدی - مهندس ریاحی - تیمسار وحدانیان - دکتر سعید - ریگی - دکتر وف - مهندس زنجانی - خانم ابتهاج سمعی - خانم زاهدی - پردلی -

آراء مأخوذه شمرده شد و نتیجه بقرار زیر اعلام گردید.
آراء موافق ۱۴۹ رأی
آراء سفید بعلامت امتناع ۲۷ رأی
رئیس - لایحه با ۱۴۹ رأی موافق و ۲۷ رأی امتناع تصویب شد و بدولت ابلاغ میشود.

موافقین - آقایان :

مهندس پرویز بهبودی - دکتر رشتی - دکتر قهرمان - مهندس ارفع - خواجه نوری - مهندس کیا کجوری - دکتر صفائی - جهانشاهی - دکتر وف - مهندس بیارمحمدی - جوانشیر - معطفوی نائینی - حشمت - صدیقی زاده - غلام نیکن - عامری - محسنی مهر - خانم ابتهاج سمعی - پورساض - دکتر یزدان پناه - امامی خوئی - دکتر دادفر - مسعودی - مهرزاد - دکتر سعید - اخلاقی - مرتضوی - دکتر عدل صابئی - دکتر وحید نیا - سعید وزیر - مهندس اسدی سمیع - بهادری - عجم - دکتر بیت منصور - دیهیم - مهندس زنجانی - دکتر کیان - ریگی - مریدی - دکتر زعفرانلو - پدرامی - مهندس جلالی نوری - دکتر مهدب - زرگرزاده - خانم زاهدی - دکتر غلامرضا عدل - بوشهری - مانی - قاضی زاده - دکتر معظمی - صالحی - تیمسار همایونی - مهندس فیروز عدل محدث زاده - دکتر رضوانی - روستا - دکتر کلانی ارسنجانی - مهندس ریاضی - مهندس معینی - بدر صالحیان خانم جهانیان - امامی رضوی - حسام الدین رضوی مبارکی - پوربائی - دکتر شفیع امین - خانلر فراچورتلو فیاض فاضلی - دانشمند - مهندس اردلان - مهندس قادر پناه - جیدر صائبی - مهندس زر آور - تیمسار وحدانیان کمالوند - اسدالله سلیمانی - تیمسار نکوزاد - دکتر خزانلی - ملک افضلی - امیراحمدی - دکتر ملکی - دکتر پرتو اعظم - خانم سعیدی - دکتر خیراندیش - کورس -

خانم تربیت - ثامنی - دکتر المونی - دکتر دادفر - ابلخانی پور - دکتر برومند - دکتر نجیبی - مهندس اخوان - مهندس بهبودی - پوریبائی - خانم نیره سعیدی - مهندس عثرت - دکتر خزانلی - مهندس پروشانی - جوانشیر - مهندس بریمعی - خانم بزرگنایب - جهانشاهی - مهندس کیا - مهیار - دکتر مهندس بهبودی - دکتر یزدان پناه - مهندس امیر قوسه معینی - دکتر ملکی - محدث زاده - امت محمدی - دکتر خیر اندیش - دکتر پرتو اعظم - قهرمان - شهرستانی - مافی - عبدالمجید موسوی - مجد - محمدولی فراچورتلو - شخونی - ابودر - معزی - پرفسور مخبر فرهمند - دکتر رفعت - دکتر شریعت - دکتر سعید حکمت - صدیقی - کیوان - مرتضوی - دانشمند - دکتر خطیبی - دکتر عدلی - تهرانی - دکتر ضاع - صائب - موسوی ساکبونی - مصطفوی - دکتر بیت منصور - مهندس زر آور - توسلی - پزشکیور - پزشکی - دکتر مهدوی - مهندس کیا کجوری - دکتر حبیب الهی - ملک شاه صفر - فروتن - رضوی - مرونی - پدرامی - دکتر محقق - دکتر زعفرانلو - مهندس بیارمحمدی - محمد اسدی - مهندس ریاحی - تیمسار وحدانیان - دکتر سعید - ریگی - دکتر وف - مهندس زنجانی - خانم ابتهاج سمعی - خانم زاهدی - پردلی - اشرف - دیهیم - ملک زاده عدلی - فیهمی - شکیب - غلام نیکن - یوسفی - فرهادپور - اصولی - دکتر مهندس ابراهیمی - رامبد - پورساض - محسنی مهر - مهندس قدردیده - ملک افضلی - مهندس برومند - عباس میرزائی - حق شناس - بهادری - خانلر فراچورتلو - امیرحسین عامری - موسی صالحی - مهندس جلالی نوری - دکتر درودی - سلیمانی - دکتر رهنوردی - دکتر کیان - بهنیا - کلانتر هرمزی - مهندس اسدی سمیع - قاضی زاده - آموزگار - جوادی - مهندس فیروز عدل - تیمسار نکوزاد - دکتر رفیعی - مرتدی - مهاجرانی - دکتر رضوانی - دکتر شفیع امین - مدرسی - تیمسار همایونی - عجم - دکتر مهدب - فخرطباطبائی - جاماسی - دکتر عطیمی - دکتر صالحی - امیراحمدی - جیدر صائبی - کمالوند معیری - امامی رضوی - داود مؤیدامینی - سعید وزیر - زرگرزاده - دکتر وحیدنیا - مبارکی - دکتر صفائی - دکتر معظمی - صدیقیان زاده - دکتر ستوده - دکتر خسروی کردستانی - دکتر مدنی - نادر

بهنیا - انشاء - توسلی - صائب - دکتر صالحی - دکتر زهنوردی - خسروی کردستانی - مهاجرانی - معزی - مهندس برومند - دکتر فریود - دکتر عظیمی - دکتر رفیعی - کلانتر هرمزی - جوادی - دکتر الموثی - معیری - پزشکی - مافی مهندس پروشانی - ثلثی - صدری کیوان - شهرستانی مجد - شخوئی - ادب سمعی - ماهیار - دکتر مهدوی مهندس عترب - محمدولی قراچورلو - دکتر برومند - مهندس صابئی - عباس میرزائی - دکتر خطیبی - مهندس کبیا مهندس آریایی - مهندس فروهر - فیهمی - ملکزاده آملی دکتر ستوده - مهندس اخوان - رضازاده - دکتر مدنی دکتر درودی - دکتر حبیب‌اللهی - دکتر نجیمی - مهندس ریاحی - مرندی - مهندس برهمانی - خانم بزرگنیا - دکتر غنی - ایندختی پور - خانم تربیت - شکبیا - موسوی ماکوئی دکتر اصولی - موسوی - دکتر گانگیک - روحانی - دکتر اعتمادی - شیخ بهائی - حی - صادقی

ممتنعین - آقایان : آموزگار - ابوذر - محمد اسدی دکتر اسفندیاری - امام مردوخ - دکتر مهندس بهبودی - مهندس بهرامزاده ابراهیمی - پردلی - پز شکپور - جاماسی دکتر سعید حکمت - رامید - دکتر رفعت - ساگینیان - دکتر شریعت - دکتر طالع - ملک‌شاه ظفر - دکتر عاملی تهرانی - فخر طباطبائی - فرهادپور - دکتر محقق - پروفیسور مخبر فرمند - مروی - مؤید امینی - یوسفی - مدرسی کریم بخش سعیدی

۱۲- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون دارائی راجع بلامحه اصلاح ماده ۱۷۳ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۲۸ اسفند ۱۳۳۵ و ارسال به مجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم اصلاح ماده ۱۷۳ قانون مالیاتهای مستقیم مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۷ دیماه ۱۳۴۹ باحضور نمایندگان دولت لایحه شماره ۲۹۱۷۲ - ۱۳۴۹/۹/۱۷ راجع به اصلاح ماده ۱۷۳ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۲۸ اسفند ۱۳۴۵ را که گزارش شور اول آن بشماره ۱۴۸۱

چاپ گردیده برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و با توجه به پیشنهادهای رسیده موصوبه شور اول را با اصلاحاتی بشرح زیر تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون اصلاح ماده ۱۷۳ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۲۸ اسفند ۱۳۴۵

ماده واحده - ماده ۱۷۳ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۲۸ اسفند ماه ۱۳۴۵ و ماده ۳۵ مصوب ۷ آبانماه ۱۳۳۳ الحاقی بقانون مالیات بر درآمد ۱۳۲۸ (که بعداً بموجب قانون اجازه مبادله قرارداد الحاقی بقرارداد فروش نفت و گاز مصوب ۱۰/۳۰/۱۳۴۳ اصلاح گردیده است) بشرح زیر اصلاح میگردد :

۱- شرکت هایی که در آمد ویژه آنها از طریق فروش نفت یا سایر هیدروکربورها که در ایران تولید یا از ایران صادر میشود یا از راه فروش حقوق و منافع آن شرکت ها نسبت به نفت یا هیدرو کربورهای مزبور و یا از طریق اداره عملیات تولید یا تصفیه نفت یا هیدروکربور های دیگر تحصیل میشود مالیات خود را بمأخذ ۵۵ درصد در آمد ویژه (یعنی پنج درصد اضافه بر نرخ پنجاه درصدی که تا تاریخ اجرای این قانون مشمول آن بودند) خواهند پرداخت و حق استفاده از نرخهای کمتر از نرخ حد اکثر مقرر در ماده ۱۳۴ این قانون بمعافیهای مقرر در فصل سوم از باب اول این قانون را نخواهند داشت.

شرکتهای مزبور تابع نرخ مالیاتی یا مالیات اضافی دیگری جز آنچه در این ماده پیش بینی شده است نخواهند بود.

هیچگونه پرداخت مشخص یا پرداختهای مشابه دیگر که از بابت نفت خام بدولت یا شرکت ملی نفت ایران یا هر هیت دیگر به نمایندگی دولت صورت گرفته باشد از مبلغ مالیاتی که بموجب شرح بالا بردر آمد ویژه شرکت های مذکور تعلق میگیرد کسر نخواهد شد. لیکن در مورد نفت (بجز نفت خام) و سایر هیدروکربورها از لحاظ وصول مالیات مبلغی معادل پرداختهای مزبور کسر خواهد شد و کسر مبلغی معادل با پرداختهای مزبور که بدین

ترتیب اجازه داده شده است بیش از يك بار ممکن نخواهد بود.

در آمد ویژه شرکتهای مزبور برای هر مدت عبارت خواهد بود از تفاوت بین در آمد ناویژه حاصله در ایران و هزینه های مربوط به تحصیل آن در آمد. در آمد ویژه طبق روش معمول حسابداری که بطرز یکنواخت اجرا خواهد شد تعیین خواهد گردید. هنگام احتساب در آمد ویژه این قبیل شرکتهای هزینه های زیر بدون توجه بمقررات مواد دیگر این قانون در هر جا که انجام شده باشد قابل کسر خواهد بود.

الف - هزینه شرکت در مورد کالاهای فروخته شده بخدمات انجام شده آن شرکت مربوط به انجام عملیاتش در ایران.

ب - مخارجی که توسط شرکت (بغیر از پرداخت مشخص یا پرداخت دیگری از آن قبیل که برای آن بموجب مقررات قبلی مندرج در این ماده جهت قبول هزینه پیش بینی شده) برای انجام عملیاتش در ایران انجام میشود و بدون اینکه عمومیت این مخارج محدود گردد شامل هزینه اداری و عمومی و هزینه های تأسیس و اعانات و کرایه ها و سایر خرجهایی که برای استفاده از هر دارائی لازم باشد میگردد و کلبه این کسورات بایستی متکی باسناد مثبت باشد.

ج - مبلغی معادل با هر پرداخت مشخص یا هر پرداخت دیگری از آن قبیل که توسط آن شرکت بابت نفت خام بعمل آمده باشد یا در صورتیکه آن شرکت بجای تمام یا قسمتی از این قبیل پرداختها نفت خام تحویل داده باشد مبلغی معادل با آن قسمت از پرداختهای مذکور که ممکن است نقداً تأدیبه شده باشد بعلاوه ارزش نفت خامی که بدین نحو تحویل شده است بر مبنای بهای اعلان شده مربوطه منهای هر تخفیفی که بآن تعلق گیرد.

د - هر سال مبلغ معقولی بعنوان استهلاك فرسودگی و متروک شدن و تمام شدن و تهی شدن بمنظور استهلاك هزینه های سرمایه ای که توسط شرکت در مورد عملیاتش در ایران انجام شده.

ه - زیانهای متحمل در مورد انجام عملیات شرکت در ایران مشروط بر آنکه توسط بیمه یا بنحو دیگری جبران نشده باشد. این خسارت بدون اینکه عمومیت

آنچه را که در بالا ذکر شده بهیچوجه محدود نماید شامل مطالبات غیر قابل وصول و زیانهای ناشیه از دعاوی خسارت بر علیه شرکت و زیان ناشیه از خسارات وارده بدخاتر تجارتي یا هر گونه دارائی که در ایران برای انجام عملیات شرکت استعمال شود یا انهدام یا از دست دادن آنها خواهد بود.

مقررات فصل چهارم از باب اول این قانون هزینه های قابل قبول مندرج در این ماده را محدود نخواهد کرد. ۲ - تبصره های (۱) و (۲) الحاقی بماده ۱۷۳ که بموجب ماده واحده مصوب ۲۴ اسفند ۱۳۴۸ مقرر گردیده است کماکان بقوت خود باقی و مجری خواهد بود. مگر در مواردی که بموجب قرارداد های مصوب مجلس بنحو دیگری تصریح شده باشد. محتویات حسابهای شرکت های مزبور در صورتیکه صحت آنها توسط محاسبین قسم خورده مورد قبول وزارت دارائی گواهی شده باشد از نظر تعیین در آمد خاص مشمول مالیات بر در آمد بعنوان صحیح پذیرفته خواهد شد.

۳ - مفاد این ماده از تاریخ ۲۳ آبان ۱۳۴۹ قابل اجرا خواهد بود.

مخبر کمیسیون دارائی - علی اکبر دانشمند

رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) نسبت به ماده واحده و کلیات آخر آن رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای اظهار ملاحظات به مجلس سنا فرستاده میشود.

۱۳- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون پست و تلگراف و تلفن راجع به لایحه تمبرهای یادگاری و موزه تمبر و ارسال بمجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم افزایش سهمیه تمبر های یادگاری و موزه تمبر مطرح است قرائت میشود. (بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون پست و تلگراف و تلفن بمجلس شورای ملی

کمیسیون پست و تلگراف و تلفن در جلسه دهم دیماه ۱۳۴۹ باحضور آقای کشاورز زیان معاون وزارت پست

وتلگراف وتلفن لایحه شماره ۹۶۷۴ مورخ ۱۳۴۹/۹/۸
راجع با افزایش سهمیه تمبرهای یادگاری وموزه تمبر را
که گزارش شور اول آن بشماره ۱۵۰۵ چاپ شده است
مطرح کرد وباتوجه به پیشنهاد رسیده بشرح زیر بتصویب
رسانید
اینک گزارش شور دوم آنرا بمجلس شورای ملی
تقدیم میدارد

لایحه قانون مربوط به تمبرهای یادگاری وموزه تمبر
ماده واحده - بوزارت دارائی اجازه داده میشود
ازهرسری تمبر یادگاری وجاری که منتشر میشود تعداد
پنجاهزار سری بمنظور نگهداری درمخزن موزه تمبر و
ارسال بدفترپست بین المللی واهداء بمقامات داخلی و
خارجی دراختیار وزارت پست وتلگراف وتلفن قراردهد
تبصره - وزارت دارائی مجاز است از هر نوع
تمبر یادگاری که بمناسبت جشن بیست و پنجمین سده
بنیادگذاری شاهنشاهی ایران منتشر شده یا می شود علاوه
بر پنجاهزار سری فوق ، تعداد شش هزار سری برای تهیه
آلبوم های یادگاری جشن و تهیه پاکتهای تمبر با مهر
روز بمنظور معرفی تمبرها وتاریخ دو هزارویانصد ساله
شاهنشاهی ایران در کشورهای خارج ومجامع علاقمند
به تمبر و همچنین اهداء به میهمانان عالیقدر شاهنشاه
آریامهر و شخصیت های داخلی و خارجی و
روزنامه نگاران در اختیار وزارت پست وتلگراف وتلفن
قراردهند

مخبر کمیسیون پست وتلگراف وتلفن - دکتر کفائی
گزارش شور دوم از کمیسیون دارائی
بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه دهم دیماه ۱۳۴۹ با
حضور نماینده دولت لایحه افزایش سهمیه تمبر یادگاری
وموزه تمبر را که گزارش شور اول آن بشماره ۱۵۰۵ چاپ
شده است مطرح و گزارش کمیسیون پست وتلگراف
تلفن را در این مورد تأیید وتصویب کرد
اینک گزارش شور دوم آنرا به مجلس شورای ملی
تقدیم میدارد

مخبر کمیسیون دارائی - علی اکبر دانشمند

رئیس - ماده واحده مطرح است ، نظری نیست ؟
(اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست ؟ (اظهاری
نشد) بماده واحده و کلیات آخر آن رأی میگیریم .
خانمها وآقایانیکه موافقتد خواهش میکنم قیام فرمایند
(اکثر برخاستند) تصویب شد . لایحه برای تصویب
بمجلس سنا فرستاده میشود .

**۱۴ - طرح و تصویب گزارش شور دوم
کمیسیون پست وتلگراف وتلفن راجع
بلایحه موافقت نامه تاسیس مرکز
تحقیقات ارتباطی بین دولت
شاهنشاهی ایران ودولت ژاپن
وارسال بمجلس سنا**

رئیس - گزارش شور دوم موافقتنامه تاسیس مرکز
تحقیقات ارتباطی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت
ژاپن مطرح است قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون پست وتلگراف وتلفن
بمجلس شورای ملی

کمیسیون پست وتلگراف وتلفن در جلسه دهم دیماه
۱۳۴۹ با حضور آقایان کشاورز زیان معاون وزارت پست
وتلگراف وتلفن ودکتر زاهدی معاون وزارت علوم و
آموزش عالی وگودرزی معاون وزارت امور خارجه
لایحه شماره ۳۱۳۱۰ - ۴۹/۸/۱۸ دولت راجع بموافقتنامه
تاسیس مرکز تحقیقات ارتباطی بین دولت شاهنشاهی
ایران ودولت ژاپن را که گزارش شور اول آن بشماره
۱۴۸۶ چاپ شده است مطرح کرد و لایحه را بتصویب
رسانید .

اینک گزارش شور دوم آنرا بشرح زیر بمجلس
شورای ملی تقدیم میدارد .

ماده واحده - بمنظور ایجاد مرکز تحقیقات
مخابراتی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت ژاپن
موافقتنامه ای شامل یک مقدمه وده ماده و پنج ضمیمه که
در تاریخ ۲۵ مرداد ماه ۱۳۴۹ برابر با ۱۶ اوت ۱۹۷۰
در تهران به امضای نمایندگان مختار طرفین رسیده و
پیوست این قانون است تصویب وبدولت اجازه داده میشود
اسناد تصویب رامبادله نماید

مخبر کمیسیون پست وتلگراف وتلفن - دکتر کفائی

گزارش شور دوم از کمیسیون امور خارجه
بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه در جلسه دهم دیماه ۱۳۴۹ با
حضور آقایان گودرزی معاون وزارت امور خارجه و
کشورزیان معاون وزارت پست وتلگراف وتلفن لایحه
دولت راجع بموافقتنامه تاسیس مرکز تحقیقات ارتباطی بین
دولت شاهنشاهی ایران ودولت ژاپن را برای شور دوم مطرح
کرد و گزارش کمیسیون پست وتلگراف وتلفن را عیناً
تأیید وتصویب نمود .

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم
میدارد

مخبر کمیسیون امور خارجه - مافی

گزارش شور دوم از کمیسیون علوم و آموزش عالی
بمجلس شورای ملی

کمیسیون علوم و آموزش عالی در جلسه دهم دی ماه
۱۳۴۹ با حضور آقایان گودرزی ودکتر زاهدی معاونین
وزارتخانه های امور خارجه و علوم و آموزش عالی لایحه
دولت راجع بموافقتنامه مرکز تحقیقات ارتباطی بین دولت
شاهنشاهی ایران ودولت ژاپن را برای شور دوم مطرح
کرد و گزارش کمیسیون پست وتلگراف وتلفن را عیناً
تأیید وتصویب نمود .

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم
میدارد

مخبر کمیسیون علوم و آموزش عالی - دکتر امامی خونی

رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست ؟
(اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست ؟ (اظهاری
نشد) بماده واحده و کلیات آخر آن رأی میگیریم خانمها
و آقایانیکه موافقتد خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر
برخاستند) تصویب شد . لایحه برای تصویب بمجلس سنا
فرستاده می شود .

**۱۵ - طرح و تصویب گزارش کمیسیون دارائی
راجع به لایحه قانونی محاسبات عمومی
واصله از مجلس سنا و ابلاغ بدولت**

رئیس - گزارش کمیسیون ها راجع بقانون محاسبات
عمومی مطرح است قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)
گزارش از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۷ دیماه ۱۳۴۹ با حضور
آقای قوام صدوری معاون وزارت دارائی لایحه شماره
۳۵۱۴۲ - ۱۳۴۷/۸/۳۰ راجع به محاسبات عمومی را
که قبلاً بتصویب مجلس شورای ملی رسیده و مجلس سنا
اصلاحاتی در آن بعمل آورده بود مورد رسیدگی قرار داد و
بقسمتی از تغییرات مجلس سنا موافقت کرد . اینک گزارش
آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد .

قانون محاسبات عمومی

فصل اول - تعاریف

ماده ۱ - بودجه کل کشور برآمده مالی دولت است که
برای یک سال مالی تهیه وحواشی پیش بینی درآمدها ومسایر
منابع زمین اعتبار و برآوردهزبنهها برای انجام عملیاتی که
منجر به وصول به هدفهای دولت می شود بوده و از سه
قسمت تشکیل می شود .

۱ - بودجه عمومی دولت که شامل اجزاء زیر
است :

الف - بودجه عادی برای وزارتخانهها ومؤسسات
دولتی - این بودجه شامل اعتباراتی نیز خواهد بود که
مستقیماً مربوط بوظائف يك وزارتخانه یا مؤسسه دولتی
نیست وتحت عنوان خاص منظور میگردد .

ب - بودجه عمرانی برای اجرای برنامه های
عمرانی .

۲ - بودجه شرکت های دولتی .

۳ - بودجه مؤسساتی که تحت عنوانی غیر از عناوین
فوق در بودجه کل کشور منظور میشود .

ماده ۲ - وزارتخانه واحدا سزمانی مشخصی است که
بموجب قانون باین عنوان شناخته شده است .

ماده ۳ - مؤسسه دولتی واحدا سزمانی مشخصی است
که بموجب قانون ایجاد و به وسیله دولت اداره می شود .

ماده ۴ - شرکت دولتی واحدا سزمانی مشخصی است
که با اجازه قانون بصورت شرکت ایجاد شود و بیش از ۵۰
درصد سرمایه آن متعلق بدولت باشد - هر شرکت تجارتي
که از طریق سرمایه گذاری شرکتهای دولتی ایجاد شود مادام

که بیش از پنجاه درصد سهام آن متعلق بشرکتهای دولتی است شرکت دولتی تلقی میشود.

ماده ۵- سال مالی یکسال شمسی است که از اول فروردین ماه آغاز و پایان اسفندماه ختم میشود.

ماده ۶- اعتبار عبارت از مبلغی است که برای مصرف یا مصارف معین در بودجه مربوط بتصویب میرسد.

تبصره - اعتبار دیون بلامحل عبارتست از اعتباری که برای پرداخت بدهیهای قابل پرداخت سالهای گذشته وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی که در بودجه مربوط اعتباری برای آن منظور نشده است بمصرف میرسد.

ماده ۷- مواد هزینه نوع هزینه را در داخل بودجه و یا قسمتی از عملیات یک وزارتخانه یا مؤسسه مشخص میکنند.

ماده ۸- درآمد عمومی عبارتست از درآمدهای وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و سایر منابع تأمین اعتبار که در بودجه کل کشور تحت عنوان درآمد عمومی منظور میشود.

ماده ۹- درآمد اختصاصی عبارتست از درآمدهائی که بموجب قانون برای مصرف یا مصارف خاص در بودجه کل کشور تحت عنوان درآمد اختصاصی منظور میگردد.

ماده ۱۰- درآمد برنامه عبارتست از درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار که برای اجرای برنامه های عمرانی در بودجه عمرانی تحت عنوان درآمد برنامه منظور میشود.

ماده ۱۱- درآمد شرکتهای دولتی عبارتست از درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار که در بودجه شرکتهای دولتی تحت عنوان درآمد شرکت های دولتی منظور میگردد.

ماده ۱۲- تشخیص عبارتست از تعیین و انتخاب کالا و خدمت ها و سایر پرداختها که تحصیل یا انجام آنها برای نیل بهدفهای وزارتخانه یا مؤسسه ضرور است.

ماده ۱۳- تأمین اعتبار عبارتست از تخصیص تمام یا قسمتی از اعتبار برای هزینه معین.

ماده ۱۴- تعهد عبارتست از الزاماتی بکدام دولت ناشی از:

الف - تحویل کالا یا انجام دادن خدمت

ب - اجرای قراردادها یا رعایت قوانین و مقررات منعقد میشود.

ج - احکام صادر شده از مراجع قانونی و ذیصلاحیت و - پیوستن به قراردادهای بین المللی و عضویت در سازمانها یا مجامع بین المللی با اجازه قانون.

ماده ۱۵- تسجیل عبارتست از تعیین میزان بدهی قابل پرداخت بموجب اسناد مثبت.

ماده ۱۶- حواله سندی است که وسیله وزارتخانه یا مؤسسه دولتی برای پرداخت از محل اعتبارات مربوط عهده ذی حساب در وجه ذینفع صادر میشود.

ماده ۱۷- درخواست وجه سندی است که ذی حساب برای پرداخت حواله های صادر شده از محل اعتبارات بودجه عمومی دولت بعهده خزانه در وجه حساب وزارتخانه یا مؤسسه مربوط صادر میکند.

ماده ۱۸- هزینه عبارتست از پرداخت هائیکه بذینفع در قبال انجام تعهدی یا بعنوان کمک یا اعانه و هر عنوان دیگری که در بودجه عمومی دولت منظور شده است صورت میگردد.

ماده ۱۹- تنخواه گردان خزانه عبارتست از اعتبار بانکی در حساب درآمد عمومی نزد بانک مرکزی ایران که بموجب قانون اجازه استفاده از آن بمیزان معین برای رفع احتیاجات نقدی خزانه بوزارت دارائی داده میشود و متنها تا پایان سال مالی مورد عمل و اریز میشود.

ماده ۲۰- تنخواه گردان حسابداری عبارتست از وجهی که خزانه از محل اعتبارات مصوب برای انجام بعضی از هزینه های سال جاری و تعهدات قابل پرداخت سالهای قبل در اختیار ذی حساب قرار میدهد تا در قبال حواله های صادر شده و اریز و با صدور درخواست وجه مجدداً دریافت گردد.

ماده ۲۱- تنخواه گردان پرداخت عبارتست از وجهی که از محل تنخواه گردان حسابداری از طرف ذی حساب برای انجام باره ای هزینه های جزئی در اختیار جمعدار قرار میگردد تا بتدریج که هزینه های مربوط انجام میشود اسناد هزینه تحویل و مجدداً وجه دریافت دارند.

ماده ۲۲- پیش پرداخت عبارتست از پرداختی که اعتبارات مربوط طبق الحکمه و مقررات و قراردادها

پیش بخدمت تعهد صورت میگردد.

ماده ۲۳- عسی لحساب عبارتست از پرداختی که منظور ادای قسمتی از تعهد صورت میگردد.

ماده ۲۴- ذی حساب مأموری است که بموجب حکم وزارت دارائی برای اداره امور حسابداری وزارتخانه یا مؤسسه دولتی و نگهداری حس و حفظ اسناد و دفاتر مربوط در مرکز یا در شهرستان به بیعت مصوب میشود و نیز بعنوان عامل خرید مشایخ تحویل و تحویل و نگهداری وجوه و نقدیهای دولتی و سپرده ها و اوراق بهادار را بعهده دارد.

ذی حساب زیر نظر وزیر و رئیس مؤسسه مربوط و صرف خود را بخدمت میدهد.

ماده ۲۵- جمعدار مأموری است که بموجب مقررات ب موافقت ذی حساب بحکم وزارتخانه یا مؤسسه مربوط مشایخ تحویل و تحویل و نگهداری وجوه و نقدیه ها و سپرده ها و اوراق بهادار و انواع وزارتخانه یا مؤسسه کلاً یا بعضی بعهده او و نگهدار میشود.

فصل دوم - تهیه و تصویب بودجه

ماده ۲۶- لایحه بودجه کل کشور باید منتهی بوجه بهمن ماه هر سال همراه با اصلاحات زیر به افسس نخست وزیر بمجلس شورای ملی تقدیم شود:

۱- مقدمه بودجه شامل توضیحات لازمه درباره لایحه بودجه پیشنهادی و اثر و تشییح اجرای آن

۲- درآمدهای وصول شده و هزینه های آنچه شده در سال منتهی قبل

۳- پیش بینی درآمدها و برآورد هزینه های سال جاری

۴- مزایع اصلاح دیگری که ضرور تشخیص داده شده است.

تبصره - ارفقه درآمد منظور شده در بودجه عادی باید بتأیید وزارت دارائی رسیده باشد.

ماده ۲۷- تصویب بودجه عمرانی طبق مقررات قانون بزم و تصویب بودجه شرکتهای دولتی و مؤسسات مذکور در بند ۳ ماده ۱ ب مراجع صلاحیتدار مربوط خواهد بود.

تبصره ۱- هرگونه تغییری که در ارفقه درآمد و هزینه مصوب بودجه بوسیله این قسین تغییر دهند ب مراجع صلاحیتدار شرکتها مجاز نیست.

اررفه هزینه بودجه شرکت را بوسیله تغییر دهند ب مراجع صلاحیتدار شرکتها مجاز نیست.

کاهش ارفقه بودجه عمومی دولت بابت مدیونیت و سود سهام شرکت گردد مگر ب موافقت وزارت دارائی و تصویب کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی.

تصویب کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی.

تبصره ۱- هرگونه تغییری که در ارفقه درآمد و هزینه مصوب بودجه بوسیله این قسین تغییر دهند ب مراجع صلاحیتدار شرکتها مجاز نیست.

اررفه هزینه بودجه شرکت را بوسیله تغییر دهند ب مراجع صلاحیتدار شرکت را بوسیله تغییر دهند ب مراجع صلاحیتدار شرکتها مجاز نیست.

کاهش ارفقه بودجه عمومی دولت بابت مدیونیت و سود سهام شرکت گردد مگر ب موافقت وزارت دارائی و تصویب کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی.

ماده ۲۸- بودجه شرکتهای دولتی همراه ب اظهار نظر مشورتی دفتر بودجه در مراجع صلاحیتدار مربوط مطرح میشود. در صورتیکه اظهار نظر مربوط صرف یکباره از تاریخ ارسال بودجه بدفتر بودجه اعلام نشود این امر مع طرح و تصویب بودجه در مرجع صلاحیتدار مربوط نخواهد بود.

ماده ۲۹- هرگونه تغییری که در ارفقه بودجه عادی ضرور باشد پیش از بررسی دفتر بودجه بشرح زیر عمل خواهد شد:

۱- در صورتیکه تغییر در ارفقه منضم افزاینده اعتبار یا تحصیل اعتبار جدید باشد لایحه منضم بودجه تقدیم مجلس شورای ملی خواهد شد:

۲- در صورتیکه تغییری در ارفقه محدود و نقل و انتقال اعتبار در داخل جمع اعتبارات بودجه باشد لایحه اصلاح بودجه تقدیم مجلس شورای ملی میشود مگر آنکه ضمن بودجه مصوب آن سال مرجع دیگری مقرر شده باشد.

ماده ۳۰- در موقع تعیل مجلس شورای ملی که موافق اصل هشتم قانون اساسی معین میشود اعتبارات اضافی و یا فوق العاده موقوف بتصویب هیات وزیران و تأیید دیوان محاسبات است.

صرف ماه اول افتتاح مجلس شورای ملی لایحه مربوط به اصلاح بودجه باید بمجلس پیشنهاد شود.

فصل سوم - اجرای بودجه

بند ۱ - درآمد

ماده ۳۱- پیش بینی درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار در بودجه کل کشور مجوزی برای وصول از اشخاص تنقی

در بودجه کل کشور مجوزی برای وصول از اشخاص تنقی

نمی گردد و در هر مورد احتیاج بمجوز قانونی دارد.

ماده ۳۳ - وصول درآمدها و استفاده از سایر منابع زمین اعتبار در بودجه کل کشور منظور نشده باشد طبق قوانین و مقررات مربوط به خود مجاز است.

ماده ۳۳ - وجوهی که از محل درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار منظور در بودجه عمومی دولت وصول میشود و همچنین درآمدهای شرکت های دولتی به استثنای بانک و مؤسسات اعتباری و شرکت سهامی بیمه ایران باید بحسابهای خزانه که در بانک مرکزی ایران افتتاح میگردد تحویل شود.

خزانه مکلف است ترتیب لازم را بدهد که شرکت های دولتی بتوانند بدون هیچگونه قید و شرط از وجوه خود استفاده نمایند.

تبصره - تشخیص مؤسسات اعتباری با شورای پول و اعتبار خواهد بود.

ماده ۳۴ - وجوهی که وسیعاً بوزارتخانه ها و مؤسسات دولتی بعنوان سپرده بودجه و ضمانت و باوثیقه و بیاضایر آنها دریافت میگردد باید بحسابهای مخصوصی که از طرف خزانه دولت مرکزی ایران افتتاح خواهد شد تحویل شود وجوه مزبور پس از سه ماه از تاریخ وصول بحساب مخصوصی در خزانه منتقل می شود.

در وجوه دریافتی مذکور در فوق طبق مقررات مربوط بخود بعمل می آید.

تبصره - سپرده هاییکه در مدت ده سال از تاریخ وصول رد نشده باشد بحساب در آمد عمومی منظور میشود و در آن مطابق ماده ۴۱ بعمل می آید.

ماده ۳۵ - آئین نامه نحوه اجرای مواد ۳۳ و ۳۴ بوسیله وزارت دارائی تنظیم و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۳۶ - متخلف از اجرای مواد ۳۳ و ۳۴ بموجب رأی دیوان محاسبات به انضصال موقت از خدمت دروزارتخانه ها و مؤسسات و شرکت های دولتی از سه ماه تا یکسال محکوم خواهد شد.

ماده ۳۷ - مراجع صلاحیتدار در شرکت های دولتی مکلفند متنها ظرف ۴ ماه پس از پایان سال مالی شرکت ترازنامه و حساب سود و زیان شرکت را رسیدگی و تصویب نمایند.

تصویب بودجه هر سال منوط به آنستکه ترازنامه و حساب سود و زیان مربوط به دوره مالی دو سال قبل از سالی که بودجه آن مطرح است در صورتیکه در آن سال شرکت وجود داشته است تصویب شده باشد.

ماده ۳۸ - تعمیر و اوراقی که برای وصول در آمد های منظور در بودجه عمومی دولت مورد استفاده قرار میگیرد و سایر اوراق بهادار دولتی منحصرأ در سازمان چاپخانه دولتی تحت نظارت هیأتی مرکب از یک نفر نماینده وزارت دارائی و یک نفر نماینده خزانه و یک نفر نماینده دیوان محاسبات چاپ میشود.

تبصره - نحوه اجرای وظایف و اختیارات هیأت نظارت بموجب آئین نامه ای است که از طرف وزارت دارائی تنظیم و بموقع اجرا گذارده میشود.

ماده ۳۹ - در مواردیکه مقررات خاصی جهت دادن مهلت بنا تقسیم بدهی اشخاص بوزارتخانه ها و مؤسسات دولتی وضع نشده و یا نرخ بهره و خسارات تأخیر تأدیه یا جرائم نقدی متعلق به آن تعیین نگردیده است نحوه عمل بر طبق آئین نامه ای است که از طرف وزارت دارائی تنظیم و پس از تصویب کمیسیون دارائی مجلس شورای ملی بموقع اجرا گذارده میشود.

ماده ۴۰ - مطالبات و بدهی وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی از اشخاصی که بموجب احکام و اسناد لازم الاجرا بمرحله قطعیت رسیده است بر طبق مقررات اجرائی مالیات های مستقیم قابل وصول خواهد بود.

ماده ۴۱ - سپرده های قابل استرداد موضوع تبصره ماده ۳۴ و وجوهی که زائد بر میزان مقرر وصول شود اعم از اینکه منشأ این دریافت اضافی اشتباه پرداخت کننده یا مأمور وصول و یا عدم انطباق مبلغ وصولی با مورد باشد و یا اینکه تحقق اضافه دریافتی بر اثر رسیدگی دستگاه ذیربط و یا مقامات قضائی حاصل شود باید از درآمد جاری مربوط (عمومی یا اختصاصی یا برنامه) بذبفع رد شود.

تبصره ۱ - در مورد اضافه دریافتی از صاحبان کالا بعنوان حقوق و عوارض گمرکی مقررات مربوط اجرا میشود.

تبصره ۲ - بمطالبات اشخاص بابت اضافه پرداختی آنان خسارت تأخیر تأدیه تعلق نمیگیرد.

بند ۲ - هزینه

ماده ۴۲ - وجود اعتبار در بودجه کل کشور بخودی خود برای اشخاص اعم از حقیقی یا حقوقی ایجاد حق نمیکند و استفاده از اعتبارات باید با رعایت مقررات مربوط بخود بعمل آید.

ماده ۴۳ - در مورد تقسیم از هزینه های مستمر که نوعاً انجام آن از یکسال مالی تجاوز میکند (اجاره و خرید خدمات) وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی میتوانند برای مدت متناسب قرار دادهائی که مدت اجرای آن از سال مالی تجاوز میکند منعقد نمایند. وزارتخانه ها و مؤسسات مذکور مکلفند در بودجه سالانه خود اعتبارات لازم برای پرداخت تعهدات مربوط را مقدمه بر سایر اعتبارات منظور نمایند.

انواع این هزینه ها و شرایط آن از طرف وزارت دارائی تعیین و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۴۴ - صدور حواله پس از طی مراحل تشخیص و تأمین اعتبار و تعهد و تسجیل بعمل خواهد آمد.

ماده ۴۵ - تأمین اعتبار بعهده ذبح حساب و مسئولیت تشخیص و انجام تعهد و تسجیل بعهده وزیر دارائی مؤسسه یکسانی است که از طرف آنان مجوز به این امور هستند.

ماده ۴۶ - درخواست وجه از محل اعتباراتی که بصورت جداگانه در بودجه عادی منظور میشود و مربوط به هزینه وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی نیست از طرف وزارت دارائی صادر میشود.

ماده ۴۷ - ترتیب و انگذاری و واریز تنخواه گردان حسابداری و تنخواه گردان پرداخت و نوع هزینه هاییکه میتواند از محل آن انجام داد از طرف وزارت دارائی تعیین خواهد شد.

ماده ۴۸ - استفاده از اعتبار دولت به پیشنهاد نخست وزیر و تصویب هیأت وزیران امکان پذیر است و حواله آن از طرف نخست وزیر صادر میشود.

ماده ۴۹ - اعتباراتی که بعنوان (سری) در بودجه عمومی دولت منظور میشود تابع مقررات مذکور در این قانون و سایر قوانین نیست و فقط با صدور حواله از طرف وزیر دارائی مؤسسه مربوط پرداخت و با گواهی مصرف مقامات مزبور به هزینه قطعی محسوب میگردد.

تبصره - صدور حواله و گواهی مصرف در مورد اعتبار سرتی دولت بنخست وزیر یا کسانی است که از طرف نخست وزیر مجاز هستند.

ماده ۵۰ - اعتباراتی که تحت عنوان هزینه های پیش بینی نشده در بودجه عادی منظور میشود به پیشنهاد وزارت دارائی و موافقت نخست وزیر پس از تصویب کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی قابل مصرف است.

ماده ۵۱ - اعتبارات مندرج در بودجه وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی تحت عنوان «دیون بلا محل» بموافق وزارت دارائی برای پرداخت دیون محقق بر ذمه وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی مربوط قابل مصرف است.

ماده ۵۲ - در مواردیکه لازم است قبل از انجام تعهد وجهی پرداخت شود و یا در مواردی که تهیه اسناد مثبت قبل از پرداخت میسر نباشد و همچنین در مواردی که پرداخت تمام وجه سند مقدور نباشد میتوان مبلغی بعنوان پیش پرداخت یا عینی الحساب تأدیه نمود تا پس از تهیه یا تکمیل اسناد مثبت بحساب هزینه قطعی منظور و واریز گردد.

نوع اینگونه هزینه ها و نحوه عمل و شرایط آن طبق آئین نامه ای است که از طرف وزارت دارائی تنظیم و بتصویب کمیسیون دارائی مجلس شورای ملی خواهد رسید.

ماده ۵۳ - کلیه هزینه های سازمان های دولتی خارج از کشور و واحدهای تابع وزارت جنگ و ژاندارمری کل کشور از طریق واگذاری تنخواه گردان حسابداری بموجب حواله های صادر از طرف وزارتخانه و مؤسسه دولتی مربوط پرداخت خواهد شد. میزان تنخواه گردان و ضرز واریز آن از طرف وزارت دارائی تعیین و ابلاغ میشود.

ماده ۵۴ - وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی در صورتی میتوانند اقدام به افتتاح اعتبار اسنادی نمایند که معادل کل مبلغ آن و حقوق و عوارض گمرکی و سایر هزینه های مربوط اعتبار تأمین کرده باشند. مگر اینکه بموجب قرارداد تاریخ ورود کالا در اسنادی بعد باشد که در این صورت در بودجه سال مربوط حقوق و عوارض گمرکی متعلق باید تأمین شود مبالغی که از بابت افتتاح اعتبار اسنادی قبل از حصول تعهد پرداخت میشود بعنوان پیش پرداخت محسوب میشود.

ماده ۵۵ - اعتبارات منظور در بودجه عادی تا آخر سال مالی قابل تعهد و پرداخت است هر مقدار از اعتبار که تا آخر سال مالی مربوط تعهد شده و پرداخت نشده باشد از محل اعتبار خاصی که در بودجه سالهای بعد منظور میشود پرداخت خواهد شد. و هرگاه اعتبار مزبور برای پرداخت کلیه تعهدات سالهای قبل کافی نباشد مابه التفاوت از محل تنخواه گردان خزانه پرداخت میشود و معادل مبلغ پرداختی از محل تنخواه گردان الزاماً در بودجه سال بعد مقدمه بر سایر اعتبارات منظور خواهد شد.

تبصره ۱ - بهای کالا بنا خدمات موضوع قراردادهائیکه طبق مقررات منعقد و از محل اعتبارات مصوب تأمین شده و بعلی در سال مالی مربوط بحرحله تعهد نرسیده است از اعتبار مذکور در این ماده قابل پرداخت است مشروط بر اینکه تا آخر سال مالی مربوط صورت و مدارک آن بوزارت دارائی تسلیم شده باشد.

تبصره ۲ - چکهای که تا پایان هر سال عهده حسابهای خزانه صادر میشود پرداخت آن سال محسوب میشود.

ماده ۵۶ - در مورد اعتبارات مجلسین شورای ملی و سنا و وزارت دربار شاهنشاهی رعایت مقررات این قانون الزامی نیست و اعتبارات مزبور براساس درخواست وجه از طرف رؤسای مجلسین و وزیر دربار شاهنشاهی حسب مورد یا مقامیکه از طرف آنان مجاز هستند قابل پرداخت میباشد.

ماده ۵۷ - گواهی بانک دائر بر انتقال وجه بحساب ذینفع پرداخت محسوب میشود.

ماده ۵۸ - اعتباراتی که در بودجه عادی بعنوان کمک برای عملیات جاری بشرکتهای دولتی منظور میشود صرفاً برای جبران زیان عملیات جاری خواهد بود.

حواله این اعتبارات از طرف وزارت دارائی صادر خواهد شد و هرگاه پس از پایان سال مالی براساس ترازنامه معلوم شود که زیان شرکت کمتر از مبلغ کمک پرداخت شده باشد مابه التفاوت باید بجزانته برگشت داده شود.

ماده ۵۹ - برای جبران زیان آن دسته از شرکتهای

دولتی که تمام باقسمتی از وظایف آنها خدماتی نباشد که جنبه عمومی داشته باشد اعتباری بعنوان کمک در بودجه عادی منظور نخواهد شد.

ماده ۶۰ - پرداخت کمک یا اعانه به افراد و مؤسسات غیر دولتی از محل اعتباراتی که باین عناوین یا نظایر آنها در بودجه وزارتخانهها و مؤسسات دولتی منظور میشود مشروط بر آنست که تشخیص وزارتخانه یا مؤسسه دولتی مربوط فعالیت فرد بنا مؤسسه ذینفع در جهت وظایف همان وزارتخانه یا مؤسسه دولتی باشد و در عین حال شرایطی در جهت وظایف مزبور پذیرد اینگونه پرداختها با اخذ رسید دریافت کننده بحساب هزینه قطعی منظور خواهد شد.

ماده ۶۱ - حواله از محل اعتباراتی که در بودجه عادی بنام مؤسسات غیر دولتی بعنوان کمک یا اعانه (و یا عناوینی که بلاعوض تلقی شود) منظور میگردد از طرف وزارت دارائی صادر میشود.

ماده ۶۲ - مؤسسات دولتی که تمام یا قسمتی از اعتبار بودجه آنها بعنوان کمک در بودجه کل کشور منظور میشود در صورتیکه دارای مقررات قانونی خاص برای مصرف اعتبارات خود نباشند مشمول مقررات این قانون خواهند بود.

تبصره - مؤسسات عالی علمی که زیر نظر هیاتهای امناء اداره میشوند مشمول مقررات این قانون نیستند و تابع آئین نامهائی که بتصویب هیأت امناء هر يك از این مؤسسات میرسد خواهند بود.

ماده ۶۳ - نقصان و تفریط حاصل در ابواب جمعی جمعداران نسبت بهوجه نقد یا اوراقی که درجکم وجه نقد است با اعلام وزارتخانه یا مؤسسه دولتی مربوط بهارای دیوان محاسبات از محل اعتبار (هزینههای پیشبینی نشده) منظور در بودجه عمومی دولت تأمین میشود. این اقدام مانع تعقیب قانونی مسئولان امر نخواهد بود.

تبصره - وجوهیکه بر اثر تعقیب مسئولان امر از این بابت وصول خواهد شد بحساب درآمد عمومی منظور میگردد.

ماده ۶۴ - درخواست وجه مربوط به هزینههای

وزارتخانهها و مؤسسات دولتی در مرکز برای پرداخت بخرانه ارسال میشود. خزانه وجوه درخواستها را در حدود اعتبارات بموجب چك از حساب درآمد مربوط بحساب بانکی وزارتخانه یا مؤسسه دولتی برای پرداخت ذینفع منتقل مینماید.

ماده ۶۵ - در مواردیکه وزارتخانه یا مؤسسه دولتی مصرف اعتبارات مربوط به ادارات تابعه خود را در شهرستانها از طریق خزانه در اختیار رؤسای ادارات مزبور میگذارد ذبحساب شهرستان حواله های ادارات مذکور را که در حوزه ذبحسابی او قرار دارند در حدود اعتباراتی که از طریق خزانه ابلاغ میشود بموجب چك بحساب بانکی ادارات مربوط برای تأدیه به ذینفع پرداخت مینماید.

ماده ۶۶ - برای هر ذبحساب شهرستان از طرف خزانه حساب مخصوصی در شعبه بانک مرکزی و در صورت نبودن شعبه بانک مرکزی در بانک ملی و در صورت نبودن بانک ملی در یکی از بانکهای دولتی محل به تشخیص بانک مرکزی بنماینده گی بانک مذکور افتتاح و وجه لازم برای پرداخت حواله های ادارات دولتی محل بحساب مزبور منتقل میشود. ذبحساب در قبال حواله های پرداخت شده درخواست وجه صادر و بخرانه میفرستد خزانه وجوه درخواستها را در حدود اعتبارات ابلاغی بحساب بانکی ذبحساب منتقل میکند.

تبصره - خزانه میتواند پرداخت حواله های ادارات هر شهرستان را از طریق اعتبار در حساب جاری عمل نمایند.

ماده ۶۷ - وزارتخانهها و مؤسسات دولتی میتوانند برای رفع احتیاجات سال بعد در مواردیکه موضوعی جنبه فوری و فوری داشته باشد یا اینکه تأخیر در انجام امری منجر بزیان و خسارت دولت گردد بپیشنهاد دفتر بودجه و موافقت قبلی وزارت دارائی قراردادهای لازم برای خرید کالا یا خدمات با رعایت مقررات منعقد نمایند و در صورتیکه قراردادهای مزبور قبل از پایان سال مالی به مرحله تعهد برسد وزارت دارائی میتواند وجوه لازم را باینجا پیش پرداخت از محل درآمد عمومی همان سال یا از محل تنخواه گردان خزانه تأدیه کند و

در سال بعد پس از تصویب بودجه رأساً از اعتبارات وزارتخانه یا مؤسسه مربوط وارز نماید.

بند ۳ - معاملات دولتی

ماده ۶۸ - معاملات وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی اعم از خرید و فروش و اجاره و استجاره و بیمه انکاری و اجرت کار و غیره (باستثنای مواردیکه مشمول مقررات استخدامی می شود) باید حسب مورد از طریق مناقصه یا مزایده انجام داده شود مگر در موارد زیر:

۱ - در مورد معاملاتی که طرف معامله وزارتخانه یا مؤسسه یا شرکت دولتی و یا شهرداریها یا مؤسسات وابسته به آنها باشند.

۲ - در مورد خرید اموال و خدمات حقوقی که تشخیص وزیر یا مسئول مؤسسه دولتی منحصر بفرده باشد.

۳ - در مورد خرید یا استجاره اموال غیر منقول که بر طبق نظر کارشناس منتخب وزیر یا مسئول مؤسسه دولتی انجام خواهد شد.

۴ - در مورد خرید خدمات هنری و صنایع مستظرفه و کارشناسان.

۵ - در مورد خرید کالاهای انحصاری دولتی و کالاهاییکه از طرف وزارت اقتصاد برای آنها تعیین نرخ شده باشد.

۶ - در مورد خرید کالاهای مورد مصرف روزانه که در محل نرخ ثابتی از طرف دولت یا شهرداریها برای آنها تعیین شده باشد.

۷ - در مورد کرایه حمل و نقل هوایی - دریائی - هزینه مسافرت و نظائر آن در صورت وجود نرخ ثابت و مقطوع.

۸ - در مورد خرید قطعات بدکی برای تعویض یا تکمیل لوازم و تجهیزات ماشین آلات موجود و همچنین ادوات و ابزار و وسائل اندازه گیری دقیق و لوازم آزمایشگاههای علمی وقتی و حق اختراع و نظائر آن تشخیص وزیر یا مسئول مؤسسه دولتی.

۹ - در مورد معاملاتی که تشخیص هیأت وزیران بملاحظه صرفه و صلاح دولت باید مستور بماند.

۱۰ - در مورد چاپ و صحافی که بموجب آئین نامه خاصی که بتصویب هیأت وزیران خواهد رسید انجام خواهد شد.

تبصره ۱۰ - در مواردیکه وزارتخانه ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی در اجزای وظایف محوله بموجب قوانین خاص از جمله قانون برق ایران مصوب تیرماه ۱۳۴۵ مجازند اموال و حقوقی را (اولیادون) موافقت مالک (مداخنت) تصرف و معامله نمایند طبق قوانین خاص مذکور نسبت بخریداری یا تصرف اموال و حقوق مورد نیاز عمل خواهند نمود.

تبصره ۲۰ - مخارج مربوط بحوادث مهم و ناگهانی مسکنی از قبیل جنگ آتش سوزی زلزله سیل بیماریهای همه گیر و سایر مواردی که بفرمان همایونی بعنوان ضرورات ملی اعلام گردد از شمول این قانون مستثنی و تابع مقررات خاصی خواهد بود که بتصویب هیأت وزیران میرسد و گزارش امر باید در اولین جلسه مجلس شورای ملی تقدیم گردد.

ماده ۶۹ - مناقصه در معاملات بطرق زیر انجام میپذیرد:

الف - در مورد معاملات جزئی بحد اقل قیمت ممکن تشخیص و مسئولیت مأمور خرید.

ب - در مورد معاملات متوسط بحد اقل قیمت ممکن با استعلام بهای کتبی بمسئولیت مأمور خرید.

ج - در مورد معاملات عمده با انتشار آگهی مناقصه یا ارسال دعوتنامه (مناقصه محدود).

ماده ۷۰ - مزایده در معاملات بطرق زیر انجام میپذیرد:

الف - در مورد معاملات جزئی بحد اکثر قیمت ممکن تشخیص و مسئولیت مأمور فروش.

ب - در مورد معاملات متوسط با حراج.

ج - در مورد معاملات عمده با انتشار آگهی مزایده.

ماده ۷۱ - در مواردیکه انجام مناقصه یا مزایده تشخیص بهائی مرکب از:

۱- معاون وزارتخانه مربوط و ذیحساب وزارتخانه یا مؤسسه حساب مورد و یک نفر بانخاب وزیر مربوط در مورد وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و در مورد شرکتهای دولتی مدیر عامل و دو نفر بانخاب مجمع عمومی میسر بانه مصلحت نباشد میتوان معامله را بطریق دیگری انجام داد و در این صورت هیأت مزبور با رعایت صلاح و صرفه دولت

نحوه انجام اینگونه معاملات سرا در هر مورد با بطور کلی برای این نوع کارها با خدمت تعیین و اعلام خواهد نمود.

تبصره - در مورد معاملات مربوط به نیروهای سه گانه وزارت جنگ بجای معاون وزارت جنگ فرمانده نیروی مربوط در هیأت موضوع این ماده شرکت میکند.

ماده ۷۲ - نصاب معاملات جزئی و متوسط و عمده و تغییرات آن ونحوه انجام معاملات و تشریفات مناقصه و مزایده و سایر مقررات اجرائی مواد ۶۸ و ۶۹ و ۷۰ و ۷۱ و ۷۲ بموجب آئین نامهائی خواهد بود که از طرف

وزارت دارائی تنظیم و پس از تصویب کمیسیون دارائی مجلس شورای ملی بموقع اجرا گذارده میشود.

ماده ۷۳ - شرکتهای دولتی مکلفند آئین نامه معاملات خود را بر اساس ضوابط مندرج در مواد ۶۸ و ۶۹ و ۷۰ و ۷۱ تنظیم و طبق اساسنامه قانونی خود ظرف یکسال بتصویب مراجع صلاحیتدار برسانند.

تبصره ۱ - بانک مرکزی ایران و بانک ملی ایران و شرکت ملی نفت ایران و شرکت ملی هواپیمائی ایران و شرکت ملی ذوب آهن ایران و سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و صندوق توسعه کشاورزی مشمول حکم این ماده میباشد.

تبصره ۲ - شرکتهای تابعه شرکت ملی نفت ایران و شرکتهای تابعه سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران از شمول حکم این ماده مستثنی بوده کماکان تابع مقررات مربوط بخود میباشدند.

فصل چهارم - تفریح بودجه

ماده ۷۴ - ذیحسابان مکلفند صورتحساب دریافت و پرداخت هر ماه را در دو نسخه بضمیمه مدارک و احوال اسناد منتها تا آخر ماه بعد بوزارت دارائی ارسال دارند.

وزارت دارائی باید نسخه اصلی صورتحسابهای واصل را به همراه مدارک اسناد ضمیمه آنها ظرف ده روز بدیوان محاسبات تسلیم دارد.

تبصره - صحت صورت حسابها و اسناد باید از طرف مجیز حساب مربوط گواهی شده باشد.

ماده ۷۵ - شرکتهای دولتی مکلفند ترازنامه و حساب سود و زیان سالانه خود را پس از تصویب مراجع صلاحیتدار طبق اساسنامه مربوط برای درج خلاصه آن در

لایحه تفریح بودجه بوزارت دارائی ارسال دارند.

ماده ۷۶ - اختراجه مکلف است صورتحساب دریافت و پرداخت ختھی ماده هجدهم بهای در آمد بودجه عمومی دولت و سپرده و درآمدهای اختصاصی وزارتخانه و مؤسسات دولتی را منتها تا آخر ماه بعد پس از گواهی مجیز حساب مربوط بدیوان محاسبات تسلیم کند.

ماده ۷۷ - پیش برداخته درسی که بدرجه تعهد میرسد و علی الحساب درسی که تصدیه میشود حساب هزینه قطعی همان سال محسوب و در لایحه تفریح بودجه آن سال جمعاً و خرجاً منظور میشود.

ماده ۷۸ - وزارت دارائی مکلف است لایحه تفریح بودجه هر سال را منتها تا پایان ماه مه سال مالی عمده تهیه و بدیوان محاسبات ارسال دارد دیوان محاسبات مکلف است صرف سعه رسیدگی های لازم را بعمل آورده و عین لایحه را به ظهر نظرهای خود در سه روز گذشته مور

دسی وزارتخانه ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی بوزارت دارائی اعاده دهد وزارت دارائی مکلف است صرف یکده لایحه تفریح بودجه را بمجلس شورای ملی تقدیم کند.

ماده ۷۹ - لایحه تفریح بودجه باید همراه اظهار ضرر دیوان محاسبات و حاوی گزارش لازم در بره امور مالی سال مورد عمل بودجه و متضمن صورت ارفقه قطعی درآمدهای وصول شده و هزینه های انجام یافته باشد.

صورتهای ضمیمه لایحه مذکور باید با هم ترتیب و وفق تقسیمات و عدوین در آمد و سایر منابع تأمین اعتبار و اعتبارات مندرج در قانون بودجه سال مربوط تهیه شود و نیز صورت گردش نقدی خزانه را حاوی اطلاعات زیر همراه داشته باشد:

الف - صورتحساب درآمدهای خزانه:

۱- موجودی اول سال خزانه.

۲- درآمدهای وصولی سال مورد عمل بودجه.

۳- سایر منابع تأمین اعتبار.

۴- و از برپیش برداخته و علی الحساب های سال

های قبل.

ب - صورتحساب برداخته های خزانه:

۱- هزینه های سال مورد عمل بودجه.

۲- پیش برداخته و علی الحساب

های قبل.

ج - صورتحساب برداخته های خزانه:

۱- هزینه های سال مورد عمل بودجه.

۲- پیش برداخته و علی الحساب

۳- پیش برداخته و علی الحساب های سالی قبل که بجزیه قطعی منظور شده.

۴- موجودی آخر سال.

فصل پنجم - مقررات متفرقه

ماده ۸۰ - اموال غیر منقول وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی متعلق بسنوات است و حذف و حرکت آنها بوزارتخانه و مؤسسات دولتی است که در هر سال خبر در باره وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی متعلق بسنوات موافقت نخست وزیر حق استقده از موقوف مزبور که در اختیار دارند

بیکدیگر و گذار کنند.

تبصره - سازمان برنامه و بودجه بتصویب هیأت عمل کمیته امور غیر منقولی را که محل اعتبارات ترانز

های او و دوام توسعه خریداری گردیده و بموجب مقررات قطعی جزو دارائی شرکتهای دولتی منظور شده است

شرکتهای مزبور بطور قطع و گذار کند.

ماده ۸۱ - مسئولیت حفظ اموال مشغول که در اختیار وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی است و نگهداری حسب آن بحدود وزارتخانه یا مؤسسه مربوط

رسیدگی بخواری و نظارت و برقرار حساب اموال مزبور بوزارت دارائی است.

آئین نامه مربوط به اجرای این ماده و نحوه رسیدگی و نظارت وزارت دارائی از طرف وزارت دارائی تهیه و ابلاغ خواهد شد.

تبصره - اسلحه و مهمات و سایر تجهیزات نیروهای مسلح شنشدهای از حد رسیدگی و نظارت وزارت دارائی از شمول حکم این ماده مستثنی است.

ماده ۸۲ - سپه و اسناد مسکیت مؤسسه منقول و تضمین نامه جمعداران و سایر اوراق بهادار متعلق بوزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و همچنین سپه متعلق به دولت در شرکتهای بی بد در خزانه ری کل کشور و بجز محل هاییکه از صرف خزانه داری کل گذار تعیین میشود نگهداری شود.

ماده ۸۳ - حساب های جاری باید قبل اقصای مشترکات و غیر از

مقدمات که از صرف خزانه داری کل کشور بجز منظور

ببانک مرکزی ایران معرفی میشود قبل استقده است

کتاب مکنت خزانه که بموجب قانون و لایحه موجودی

کتاب مکنت خزانه که بموجب قانون و لایحه موجودی

کتاب مکنت خزانه که بموجب قانون و لایحه موجودی

حسابهای خزانه گردد باید حداقل یادامضای مقامات مجاز مذکور در فوق صادر شود.

ماده ۸۴ - حسابهای بانکی وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی از طرف خزانه در بانک مرکزی ایران یا شعب بانک ملی ایران با موافقت بانک مرکزی ایران افتتاح خواهد شد استفاده از حسابهای مزبور بامضای مشترک ذیحساب و لاقیل یک امضای دیگر بمعرفی خزانه بعمل خواهد آمد.

تبصره ۱ - حسابهای بانکی وزارتخانه های اصلاحات ارضی و تعاون روستایی و کشاورزی و منابع طبیعی و مؤسسات وابسته آنها در بانک تعاون کشاورزی ایران افتتاح میشود.

تبصره ۲ - در تقاضی که شعب بانک ملی و بانک تعاون کشاورزی باشد حسابهای بانکی با موافقت بانک مرکزی ایران در شعب بانکهای دولتی دیگر افتتاح میشود.

ماده ۸۵ در صورتیکه بر اثر گواهی خلاف واقع ذیحساب نسبت به این اعتبار یا بر اثر اقدام یا دستور وزیر یا رئیس مؤسسه دولتی یا مقامات مجاز از طرف آنان زائد بر اعتبار و یا برخلاف قانون دینی بر ذمه دولت ایجاد شود ذیحساب اقدام کننده و یا دستور دهنده حسب مورد بموجب رأی مرجع صالح بحسب تادیبی از یک تا سه سال و بپرداخت خراج نقدی معادل میزان مورد تخلف محکوم خواهد شد.

ماده ۸۶ - خزانه مجاز است برای رفع احتیاجات خود از موجودی حسابهای اختصاصی و سپرده موقتا استفاده نماید مشروط بر اینکه بلافاصله پس از درخواست سازمان ذریبط مسترد دارد.

ماده ۸۷ - در صورتیکه ذیحساب تشخیص داد که پرداخت وجهی برخلاف مقررات است مراتب را بوزیر و یا رئیس مؤسسه مربوط یا مقامات مجاز از طرف آنان اعلام میکند هرگاه مراجع مزبور مسئولیت امر را کتبا عهده گرفتند ذیحساب مکلف است وجه را پرداخت و موضوع را بوزارت دارائی گزارش دهد. وزارت دارائی در صورتیکه مورد اختلاف تشخیص داد مراتب را برای تعقیب نهادستان دیوان محاسبات اعلام میدارد در این مورد و در مواردی که معین حساب پرداخت

وجهی را خلاف مقررات تشخیص داد قانداستان دیوان محاسبات مکلف برسدگی و طرح موضوع در دیوان محاسبات خواهد بود در مواردیکه موضوع قابل تعقیب جزائی تشخیص داده شود مراتب از طرف نهادستان دیوان محاسبات بمراجع قضائی اعلام و تعقیب میشود.

ماده ۸۸ - در مواردیکه بر اثر تعهدات بر اعتبار و با عدم رعایت مقررات این قانون خدمتی انجام شود و یا مائلی بتصرف دولت در آید که رد عین آن میسر نبوده یا فروشنده از قبول آن امتناع داشته باشد در صورتیکه وجه آن پرداخت نشده باشد ذینفع میتواند بدیوان محاسبات مراجعه نماید در اینصورت دیوان محاسبات میتواند بذینفع توافق کند.

این توافق قابل اجرا و غیر قابل اعتراض است و وجه مورد توافق در حدود اعتبارات موجود یا اعتبارات سال بعد وزارتخانه یا مؤسسه مربوط قابل پرداخت است.

در صورت عدم حصول توافق خواهان میتواند در دادگاههای صلاحیتدار دادگستری طرح دعوی نماید اقدامات فوق مانع تعقیب قانونی متخلف نخواهد بود.

ماده ۸۹ - ترازنامه و حساب سود و زیان شرکتهای دولتی در صورتی قابل طرح و تصویب در مراجع صلاحیتدار مربوط خواهد بود که از طرف حسابرس منتخب وزارت دارائی مورد رسیدگی قرار گرفته و گزارش مربوط را به همراه داشته باشد.

در صورتیکه گزارش مزبور ظرف یکماه از تاریخ ارسال ترازنامه و حساب سود و زیان وزارت دارائی اعلام نشود این امر مانع طرح و تصویب ترازنامه و حساب سود و زیان در مراجع صلاحیتدار مربوط نخواهد بود.

ماده ۹۰ - وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و اموال متعلق به آنها از پرداخت هر نوع عوارض مستقیم بشهرداری از قبیل انواع عوارض متعلق بزمین و ساختمان و سایر اموال منقول و حق تشریف و حق مرغوبیت و مشابه آنها معاف هستند تشخیص انواع عوارض غیر مستقیم که بسازمانهای مذکور تعلق بگیرد به پیشنهاد وزارت کشور و موافقت وزارت دارائی بانخست وزیر خواهد بود.

ماده ۹۱ - حقوقی که بر اثر تخلف از شرایط مندرج در قرارداد هتای برای دولت ایجاد میشود جز در مورد احکام

قضی محاکمه دادگستری که لازم الاجرا خواهد بود کلا یا بعضی قابل بخشودن نیست مگر اینکه بموجب رأی دیوان محاسبات قبل از صدور حکم قطعی محرر شده باشد که تخلف از شرط ناشی از حوادثی بوده که از اختیار صرف قرار داد خارج بوده است.

ماده ۹۲ - کلیه توابع که جنبه مالی دارد یا بستندنی توابع بودجه که مشمول ماده ۲۶ خواهد بود باید علاوه بر امضای نخست وزیر و وزیر مسئول امضای وزیر دارائی را نیز داشته باشد.

کلیه تصویب نامه های پیشنهادی وزارتخانه های مؤسسات که جنبه مالی دارد در صورتی قابل طرح است که قبلا بوزارت دارائی ارسال و نظر وزارت مزبور کسب شده باشد.

ماده ۹۳ - نمونه اسنادیکه برای پرداخت هزینه ها مورد قبول واقع میشود و همچنین مدارک و دفاتر و روش نگهداری حساب ب موافقت وزارت دارائی تعیین میشود و دستور العمل های اجرایی این قانون از طرف وزارت مزبور ابلاغ خواهد شد.

ماده ۹۴ - خزانه میتواند از موجودی مزاد بر احتیاج حسابهای خود و حسابهای اختصاصی و سپرده با موافقت وزیر دارائی بصورت سپرده ثابت نرخ رسمی بهره نزد بانک مرکزی ایران باموافقت سات مذکور با بهره متناسبی نزد بانکهای دولتی دیگر استفاده نماید بهره سپرده های مزبور بحساب در آمد متفرقه کشور منظور میشود.

ماده ۹۵ - در مورد دریافت در آمد پرداخت هزینه کشور زیان دریافت و پرداخت نمیشود.

ماده ۹۶ - کلیه مؤسسات انتفاعی و بازرگانی وابسته بدولت که بصورتی غیر از شرکتهای تجاری ایجاد شده اند با انقضای سه ماه از تاریخ اجرای این قانون مؤسسه دولتی محسوب وتابع مقررات این قانون در مورد مؤسسات دولتی خواهند بود مگر آنکه صرف مدت مذکور در مورد هر یک از مؤسسات مزبور لایحه ای در مورد تبدیل به شرکت سهامی بمجلسین تقدیم شود که در اینصورت تاریخ تصویب قانون مربوط تابع مقررات مربوط بخود خواهند بود.

تبصره - مدت و مهلت مذکور در این ماده در موارد

دستگاه های دستگاههای که مسئولیت اجرای قوانین اجاره کشت محدود خشکاش و صدور تریاک و اجاره معاملات تریاک و کتب مدرسان معتدال مصوب ۱۳ اسفند ماه ۱۳۴۷ و ۷ تیر ماه ۱۳۴۹ را بر عهده خواهند داشت در اجرای قوانین مذکور و در مورد سازمان بنادر و کشتیرانی در اجرای قانون اختیارات مالی و استخدامی سازمان بنادر و کشتیرانی مصوب ۱۹ تیر ماه ۱۳۴۸ سه سال خواهد بود و در این مدت بر اساس قوانین مذکور و آیین نامه های مربوط اقدام خواهد شد.

ماده ۹۷ - وزارت دارائی میتواند در مواردیکه مقتضی بداند مقرر دارد وجوهیکه طبق مقررات مربوطه از طریق تصدق و ابلض تعمیر و صون میشود در قبض صدور قص در آمد دریافت بشود.

ماده ۹۸ - این قانون از اول فروردین ماه ۱۳۵۰ بموقع اجرا گذارده میشود از تاریخ اجرای این قانون قانون مجسبات عمومی مصوب اسفند ۱۳۱۲ و کلیه قوانین و مقررات خاص در مواردیکه با این قانون مغایر است منقح است.

تبصره - مقررات قانون برنامه عمرانی چهارم کشور مصوب ۲۷ اسفند ۱۳۴۶ بقوت خود باقی است از تاریخ اجرای این قانون وضائف مربوط به ذیحسابی بودجه عمرانی بعهد ذیحسابان منتخب وزارت دارائی محول میشود.

ذیحسابان مذکور مکلفند دستور های سازمان برنامه را در حدود قوانین و مقررات برنامه عمرانی چهارم کشور مصوب ۲۷ اسفند ماه ۱۳۴۶ رعایت نمایند. مخیر کمیسیون دارائی - عمی اکبر دانشمند

گزارش از کمیسیون برنامه بمجلس شورای ملی

کمیسیون برنامه در جلسه ۱۰ دیمه ۱۳۴۹ با حضور نمایندگان دولت لایحه راجع به محاسبات عمومی را که قلا بتصویب مجلس شورای ملی رسیده و مجلس است اصلاحاتی در آن بعمل آورده بود مواد مربوط را مورد رسیدگی قرار داد. و مصوبه کمیسیون دارائی در این مورد را تأیید و تصویب نمود.

اینک گزارش ترا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد. مخیر کمیسیون برنامه - مهندس فروهر

گزارش از کمیسیون بودجه بمجلس شورای ملی
کمیسیون بودجه در جلسه ۱۲ دیماه ۱۳۴۹ با حضور
نمایندگان دولت لایحه راجع به محاسبات عمومی را که قبلا
بتصویب مجلس شورای ملی رسیده و مجلس سنا اصلاحاتی
در آن بعمل آورده بود مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه
کمیسیون دارای در این مورد را تأیید و تصویب کرد. اینک
گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون بودجه - دکتر بهبهانی
گزارش از کمیسیون دادگستری بمجلس شورای ملی
کمیسیون دادگستری در جلسه ۱۲ دیماه ۱۳۴۹ با
حضور نمایندگان دولت لایحه راجع به محاسبات عمومی
را که قبلا بتصویب مجلس شورای ملی رسیده و مجلس
سنا اصلاحاتی در آن بعمل آورده بود مواد مربوط زامورد
رسیدگی قرار داد و مصوبه کمیسیون دارای در این مورد
را تأیید و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای
ملی تقدیم میدارد. مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر وفا

رئیس - نسبت به گزارش کمیسیونها نظری نیست؟
(انتظاری نشد) گزارش کمیسیونها رأی می گیریم خانمها
و آقایان باینکه موافقت خواهش می کنم قیام فرمائید (اکثر
برخاستند) تصویب شد نسبت به این لایحه باورقه اخذ رأی
میشود.

(اسامی نمایندگان بترتیب زیر بوسیله منشی و آقای
مهندس صائی، اعلام و در محل نطق اخذ رأی بعمل
آمد.)

آقایان:

- دکتر محققی - پدرازی - دکتر حبیب اللهی - بوسفی -
- دکتر رفعت - حشمتاس - مهندس زنجانچی - دکتر مهندس
- یهودی - خانم انتهای سمعی - مهندس بروشانی -
- ملکزاده آملی - دکتر خیراندیش - دکتر خسروی
- کردستانی - فهیمی - ملک افضلی - شکبیا - بهنیا -
- دیهیم - دکتر یزدان پناه - مهندس کیا - دکتر زعفرانلو -
- فرهادپور - غلامنیاکان - دکتر بیت منصور - مهندس برومند
- خاندرقچورلو - عامری - اخلاقی - دکتر صالحی -
- قاضی زاده - سلیمانی - مصطفوی نائینی - کلانتر همزی -
- مهندس جلالی نوری - دکتر وحیدنیا - کریم بخش سعیدی -
- دکتر خطیبی - دکتر درودی - دکتر پرتو اعظم - مانی -

- دانشمند - مؤید امینی - مهندس اخوان - دکتر نجمی -
- پوربابائی - دکتر کیان - مهندس عثرت - مهندس برومند -
- دکتر خزائلی - اسدی - دکتر شریعت - مهندس بهرامزاده
- ابراهیمی - شهرستانی - موسوی - جوانشیر - دکتر رشتی -
- مجدد - موسوی ماکوئی - مرتضوی - قراچورلو - صدوری
- کیوان - صائب - عباس میرزائی - دکتر دادفر - مهندس
- ریحانی - ریگی - دکتر وفا - مهندس زر آور - مهندس
- یارمحمدی - تیمسار وحدانیان - مهندس قادرپناه - سعید
- وزیری - دکتر سعید - دکتر مهدوی - ثامن - مهندس
- کیاکجوری - انشاء - مریدی - دکتر غنی - مهندس بریمانی
- دکتر امین - عجم - بوشهری - مهندس فروهر - دکتر
- عدل - خواجه نوری - مهندس ارفع - دکتر المونی -
- دکتر رهنوردی - ایلخانی پور - مرندی - رضوی - دکتر
- قهرمان - توسلی - پزشکی - مهندس پرویز بهبودی - معزی -
- ابوذر - خانم تربیت - خانم بزرگنیا - دکتر حکمت -
- ساگینیان - رامبد - پرفسور مخبر فرمند - کورس -
- خانم سعیدی - محدث زاده - مهندس معینی - صادقی -
- خانم جهانبانی - مهندس عدل - تیمسار نکوزاد - دکتر
- ملکی - دکتر رفیعی - جهانشاهی - مهاجرانی - دکتر
- رضوانی - صالحی - امیراحمدی - حیدر صائبی - پورساطع
- دکتر عاملی تهرانی - دکتر طالع - پزشکیور - دکتر
- عظیمی - کمالوند مرونی - شایقونی - مبارکی - زرگرزاده -
- دکتر امامی رضوی - مجید محسنی مهر - آموزگار -
- جاماسبی - ظفر - ماهیار - رضازاده - دکتر فریور -
- مهندس اردلان - مهندس اربابی - ادیب سمعی - دکتر
- ستوده - دکتر معظمی - صدقیانی زاده - دکتر صفائی -
- مهندس ریاضی - روستا - دکتر اصولی - مهندس صائبی
- خانم زاهدی - دکتر مهدب - دکتر عدل طباطبائی - حی -
- جوادی - دکتر کلالی - بدر صالحیان - آرسنجانی - پردلی -
- فیاض فاضلی - دکتر اسفندیاری - مهندس اسدی سمیع -
- (آراء مأخوذه شماره شد و نتیجه بقرار زیر اعلام
گردید).

آراء موافق ۱۴۳ رأی .

آراء منته ۲۷ رأی .

رئیس - لایحه با ۱۴۳ رأی موافق و ۲۷ رأی منته
تصویب شد . بدولت ابلاغ میشود .

موافقین - آقایان :

- مهندس اردلان - دکتر اصولی - امامی رضوی -
- دکتر حبیب اللهی - سلیمانی - ثامن - ایلخانی پور - پزشکی -
- رضوی - دکتر رضوانی - مهندس ریحانی - زرگرزاده -
- پوربابائی - ادیب سمعی - جوانشیر - شکبیا - مهندس
- بریمانی - انشاء - خواجه نوری - دکتر امین - پدرازی - خانم
- تربیت - شهرستانی - مهندس قادرپناه - صادقی - ریگی -
- دکتر کیان - کیوان - کورس - امیراحمدی - مهندس اربابی -
- پورساطع - توسلی - خانم بزرگنیا - دکتر خطیبی -
- مصطفوی - دکتر خسروی کردستانی - مرتضوی - دکتر وفا -
- سعیدی - عجم - مریدی - دکتر عدل طباطبائی - محدث زاده
- دکتر دادفر - مهندس برومند - خانم انتهای سمعی -
- مهندس اخوان - مهندس بهبودی - بوشهری - دکتر سعید
- اخلاقی - بهادری - بدر صالحیان - دکتر کلالی - دکتر
- غنی - عامری - مهندس فیروز عدل - دکتر عدل - دکتر
- عظیمی - دکتر زعفرانلو - جوادی - کلانتر همزی - مهندس
- معینی - دکتر ملکی - مجد - تیمسار نکوزاد - دکتر مهدوی -
- مهاجرانی - محسنی مهر - ملک زاده آملی - دکتر رهنوردی -
- رضازاده - روستا - دکتر معظمی - مبارکی - موسوی -
- معزی - ماهیار - دکتر نجمی - تیمسار همایونی - مهندس
- ارفع - دکتر تربیت منصور - خانم جهانبانی - جهانشاهی -
- دکتر خزائلی - حی - شایقونی - فیاض فاضلی - دکتر
- قهرمان - مهندس فروهر - فهیمی - دکتر فریور - محمدولی
- قراچورلو - دکتر المونی - دانشمند - دکتر رشتی - مهندس
- ریاضی - سعید وزیری - مهندس عثرت - عباس میرزائی -
- مهندس صائبی - دکتر صالحی - صائب - دکتر صفائی -
- صدقیانی زاده - حیدر صائی - صالحی - مهندس کیا -
- کمالوند - مرندی - شیخ بهائی - روحانی - موسوی
- ماکوئی - مهرزاد - حق شناس - دکتر یزدان پناه - دیهیم -
- مهندس زنجانچی - دکتر وحیدنیا - خانم سعیدی - مهندس
- کیاکجوری - مهندس یاز محمدی - آرسنجانی - مانی -
- دکتر پرتو اعظم - مهندس زر آور - تیمسار وحدانیان -
- معیری - دکتر رفیعی - دکتر خیراندیش - مهندس بروشانی -
- مهندس اسدی سمیع - دکتر ستوده - ملک افضلی - بهب -
- قاضی زاده - قراچورلو - دکتر درودی - غلام نیاکان -

- دکتر برومند - مهندس جلالی نوری - دکتر غنی مدنی -
- دکتر مهدب
- ممتنعین - آقایان: دکتر محققی - بوسفی - دکتر
- رفعت - دکتر مهندس بهبودی - فرهادپور - کریم بخش
- سعیدی - مؤید امینی - محمد اسدی - دکتر شریعت -
- مهندس بهرامزاده ابراهیمی - ابوذر - دکتر سعید حکمت -
- ساگینیان - رامبد - پرفسور مخبر فرمند - دکتر عاملی
- تهرانی - دکتر ضلع - پزشکیور - مرونی - آموزگار -
- جاماسبی - ظفر - پردلی - دکتر اسفندیاری - پرفسور مخبر
- فرمند - امام مردوخ - فخر صائبی

**۱۶ - تقدیم یک فقره صورت دیون بوسیله آقای
قوام صدری معاون وزارت دارائی**

رئیس - آقای قوام صدری بفرمائید
قوام صدری (معاون وزارت دارائی) - با اجازه
مقام ریاست صورتی است از دیون بلامحل وزارت
آموزش و پرورش که باید در کمیسیون محترم بودجه
مورد بررسی واقع شود تقدیم و استدعای ارجاع به
کمیسیون را دارد.

رئیس - صورت دیون بکمیسیون بودجه فرستاده میشود.

۱۷ - قرانت گزارش شعبه اول

رئیس - گزارشی از شعبه اول رسیده است برای
اطلاع مجلس قرانت میشود
(بشرح زیر خوانده شد)
ریاست معظمه مجلس شورای ملی

شعبه اول مفترعه ۲۴ مه ماه ۱۳۴۶ در ساعت ۸
صبح روز سه شنبه ۱۵ / ۱۰ / ۱۳۴۹ تشکیل و آقای ثامن
جهت عضویت کمیسیون رسیدگی بلاوجه نظاه صنفی
انتخاب گردیدند.

**۱۸ - اعلام وصول و قرانت نامه رسیده از
دولت در اجرای قانون نحوه خرید ماشین آلات**

رئیس - نامه ای از دولت رسیده است برای
اصلاح مجلس قرانت میشود
(بشرح زیر خوانده شد)
ساحت مقدس مجلس شورای ملی
اعطف بماده هشتم قانون برنامه عمرانی چهارم
کشور مصوب ۲۷ اسفند ماه ۱۳۴۶ و باز عایت ماده واحده

قانون نحوه خرید ماشین آلات و سایر لوازم برای اجرای طرحهای مصوب برنامه‌های عمرانی کشور، مصوب ۲۴ خرداد ماه ۱۳۴۵، موافقت‌نامه اعتباری بمنظور تأمین قسمتی از هزینه ارزی خرید کالا و خدمات مربوط بظرح تقویت شبکه مخابرات سنتو در ایران، برای وزارت پست و تلگراف و تلفن که جمع کل هزینه ارزی آن بالغ بر يك ميليون و هشتصد و چهل هزار (۱۸۴۰۰۰۰) دلار آمریکائی است با شرکت توسعه صادرات کانادا در تاریخ ۹ نوامبر ۱۹۷۰ منعقد گردیده است. اعتبار مذکور در هفده قسط متساوی ششماه بصورت سفته باز پرداخت میگردد و بمانده اقساط بازپرداخت نشده بهره‌ای از قرارش در صد در سال تعلق خواهد گرفت و سررسید اولین قسط اول ژوئیه ۱۹۷۲ میباشد.

این گزارش در اجزای تبصره (۲) مناده واحده فوق‌الذکر تقدیم میگردد.

از طرف نخست‌وزیر - هادی هدایتی

۱۹ - اعلام تعطیلات زمستانی - ختم جلسه

رئیس - با اجازه خانمها و آقایان محترم تعطیلات زمستانی را شروع میکنیم و تا آخر دیماه تعطیل خواهیم داشت مگر اینکه جلسه فوق‌العاده‌ای داشته باشیم خواهش می‌کنم خانمها و آقایانی که بمسافرت تشریف می‌برند آدرسشان را در دفتر مجلس شورای ملی بگذارند تا اگر جلسه فوق‌العاده‌ای بود بتوانیم اطلاع دهیم بنا براین تاریخ دستور جلسه آینده بعداً با اطلاع همکاران محترم خواهد رسید.

(پنجاه دقیقه بعد از ظهر جلسه ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی